

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 10 K na leto

5. zvez.

V Ljubljani, maj 1918.

XXXV. letnik.

O prednašanju cerkvenih govorov.

Spisal M. Stanonik.

6. Prijetno prednašanje.

Govornikovo prednašanje postane prijetno največ po ugodnem glasu. Glas je pa ugoden, ako je lepo doneč, močan, vztrajen, prožen.

Pri marsikaterem človeku ima zvok njegovega glasu neki poseben čar, ki takoj vpliva blagodejno na nas, nam seže v srce — nebeški dar, ki se ga ne more zadosti visoko ceniti. Najlepše zveneči so pri govorniškem prednašanju tisti glasovi, ki niso niti previsoki, niti prenizki, ki niso kričeči, brneči in zamolkli; glasovi, izgovarjani v polnih prsnihih tonih. Čisti, jasni glasovi, ki niso hrapavi, zamolkli. Najvažnejše pa je, da je v glasu toplota, čuvstvo, duša; šele to mu da simpatičnost in možnost, pridobivati srca.

Že za to, če se hoče v kakem majhnem prostoru s primer-nim naglašanjem navdušeno predavati, je treba krepkih pljuč; še bolj, ako mora govornik govoriti v velikem prostoru ali celo pod milim nebom. Krepak glas, ki izpolni tudi kak večji prostor, ki se z lahkoto lahko povsod razume, napravi vselej dober vtis, medtem ko vpliva glas, ki ga govornik le s težavo, z vidnim napenjanjem moči napravi razumljivega, na poslušalce tesno, često mučno.

Ako hočemo, da bodo navzoči kak daljši govor do konca prijetno poslušali, mora imeti govornikov glas potrebno vztrajnost, sicer postane medel in utrujen in predavanje trpi polagoma na razumljivosti, življenju in navdušenju, mesto da bi postajalo vedno živahnejše in jačje. Ako bi pa hotel govornik s podvojenim napenjanjem izsiliti vztrajnost, bi glas prav gotovo kmalu postal hripav in zamolkel in s tem odbijajoč.

Prožen je glas, ako je zmožen tako z najlahnejšimi toni kot s polno močjo izražati najrazličnejše misli, menjajoča se občutja govora, od preprostega, mirnega pripovedovanja do

največjega ognja. Naraščati, pojemati, dvigati se, padati z glasom, glasno, zamolklo, preprosto, svečano, mirno, ognjevito, resno, veselo, proseče, preteče, počasi, hitro govoriti, vse o pravem času, primerno vsebini govora, z lepo donečim glasom — to je skrivnost prijetnega prednašanja.

Glasovi, ki imajo vse te lastnosti, so nekaj redkega. Največ govornikov se mora zadovoljiti s srednje dobrim, marsikateri celo z neugodnim materialom. Toda večinoma je dobrota glasu odvisna od govornika. Tudi najboljši organ se namreč lahko izpopolni z vajo in skrbnostjo, s kričanjem in siceršnjim nespametnim napenjanjem in z malomarnostjo pa se mu škoduje in ga slabi. Nasprotno bo komaj kak glas tako slab, da bi se ne mogel izlikati vsaj za znosno predavanje, ako sicer razume govornik položiti v njega občutje. Vsakdo naj torej na svoj glas skrbno pazi.

Kako je pa z jecljanjem? Kdor jeclja, ne obvlada svojih govorilnih organov, posebno jezika ne. Sedaj se zatakne ob tem, sedaj ob onem zlogu, ponavlja prve soglasnike ali cele zloge in nekatere zloge sploh težko izgovarja. Jecljanje pride od organske napake ali pa od razvade. Ako je prvo, to je, ako ima jecljanje svoj vzrok v nepravilnosti govorilnih mišic ali v bolezni živčnega sestava, tedaj je zelo težko ozdravljivo, ali pa sploh ne. Na vsak način je treba vprašati zdravnika za svet in uporabljati nasvetovana zdravilna sredstva. Mogoče je pa jecljanje le posledica razvade. V tem slučaju pa ozdravljenje ni tako težko. Jecljajoči naj se trudi, da bo govoril počasi, naj se vadi v ostri artikulaciji posameznih besedi, naj izgovarja posamezne samoglasnike v zvezi z najrazličnejšimi soglasniki itd. Ako te vaje ponavlja dan za dnem, bo razvado kmalu ali vsaj po dolgem trudu premagal.

7. Naravno prednašanje.

»Pred nedavnim časom je bila v neki cerkvi slovesna služba božja. Po »Credo« je stopil duhovnik kot navadno na prižnico. Najprej je bilo na vrsti oznanilo, nanašajoče se na red službe božje za prihodnji teden in na procesijo, ki se je imela vršiti v kratkem. Vse to je gospod govoril v krasnem tonu pogovora, res elegantno in naravno. Potem je pa začel resno in svečano, z naravnim tonom je bil pri kraju. Poprej, pri oznanilu, je govoril, sedaj je pridigal. Ko je dolašal pot, po kateri naj se vije procesija, našteval red, v katerem naj se obhod vrši itd., so navzoči poslušali z očmi in ušesi. Po oznanilu je pa na poslušalcih bila opaziti velika izpremembra. Obnašali so se, kakor da bi zanje ne imelo priti ničesar važnega več. Pričeli so dremati ali pa razgledovati se po cerkvi. Ako bi po oznanilu duhovnik bil še dalje govoril, bi bilo to poslušalce osupnilo in jih zmotilo v njihovem navad-

nem obnašanju med pridigo. »Čudno,« bi si bili mislili, »ali danes duhovnik ne pridiga? Saj je vendar velik praznik. Torej nam hoče še nekaj povedati!« Toda ne. Gospod pridiga, torej jim nima ničesar več povedati. Da je gospod tudi po oznanilu govoril z naravnim, pa obenem živahnim in močnim glasom, bi mu župljani nehote, proti svoji volji, pazljivo sledili. Pa to se ni zgodilo. Skoro nobeden se ni pečal s pridigo. Več onih, ki so bili zadaj v cerkvi blizu vrat, se je izmuznilo vun, ko je duhovnik prišel svojo p r i d i g o , in so se vrnili pri začetku darovanja.

Videti je bilo, da se tudi pridigar ni briga za svoje poslušalce. Govoril je v zrak: pridigal je. Pa ni pridigal slabo. Njegov govor je imel dogmatično vrednost, slog lep in pravičen. Lahko se mu da izpričevalo, da tudi prednašanje ni bilo brez življenja. Bil je celo preveč ognjevit, zlasti preveč vztrajno ognjevit. Njegov glas je bil lep in kretnje so pričale o duhovnosti in izborni nadarjenosti govornikovi, dasiravno so bile preštevilne. Toda govoril ni, ampak je pridigal.¹

Nič ni bolj samoposebi umevnega kakor zahteva, da se mora naravno prednašati, in vendar se često greši proti njej. Ni ga skoro učitelja cerkvene zgovornosti, ki bi ne svaril pred »pridigarskim« tonom in podajal sredstev za boj proti njemu. To je dokaz, da je »pridigarski« ton povsod in v vseh časih udomačen.

P. Schleinigier S. J. piše: »Večina bogoslovcev pride nevede na prižnico s slabim predsodkom, da k cerkvenemu govoru spada neki predglasju podobni, svečano široki in emfatični deklamacijski ton. S tem tonom prično že prve stavke uvoda, da bi se tako vestno držali stare navade.«

»Pridigarskemu« tonu je torej lasten svečani, emfatični, prefaciji podobni značaj.

Neki Francoz piše: »Pevajoči način prednašanja se seveda nahaja le na prižnici. Pri drugih skupščinah, pri drugih priložnostih se govori; pri sodišču se govori, v zbornici se govori; le na prižnici rabijo, mesto da bi govorili, neki umetni govor in napačni ton. Ta način govorjenja v cerkvi ljudje zato trpe, ker je zelo splošen. Kje drugje bi bil neznosen. Kaj bi si mislili o človeku, ki bi tako govoril v kakem salonu. Vsaj smejali bi se mu gotovo. Pred nedolgo časom je bil v panteonu čuvaj, ki se je posluževal pevajočega načina mnogih pridigarjev, ko je našteval lepoto svojih predmetov. Vzbuja je vedno veselo razpoloženje svojih obiskovalcev. Razveseljevali so se ravnotako na načinu njegovega govorjenja kot na lepih predmetih, ki jih jim je razkazoval. Moža, ki ne govori naravno in pravilno, bi ne smeli pustiti na prižnico.«

¹ Ami du Clerge, Langres, 1900, N. 26.

Zato se ne more zadosti poudariti: Le nič umetelnega, teatraličnega, posnemajočega v prednašanju. Govornik nam ne poda, kakor igralec, tujih misli. Njegovo naglašanje ne sme dišati po gledališkem lepoticju. Čeprav stoji govornik na prižnici, vendar ne sme biti poslušalcem tako tuj kot gledališki igralec; temveč njih prijatelj je, njegovo srce bije toplo zanje, vse njegove misli in njegova stremjenja so obrnjena na njihovo korist. Pred njimi se mora izgovoriti kot pred dobrimi znanci.

Kdor si to zapomni, bo rad in lahko izpolnjeval zahtevo retorjev: Govori na prižnici tako, kot bi govoril v pogovoru z resnimi, izobraženimi možmi. Pri tem pazi, da govoriš z ono dostojanstvenostjo, ki jo zahteva prostor.

»Misli si,« pravi Hugo Blair, »da se v družbi resnih in razumnih mož pogovarjajo o kakem predmetu. Ti sam se udeležuješ pogovora. Potem si predstavljaš, kako, s kakšnim glasom, s kakšno izpremembo v glasu bi se v teh okoliščinah izražal, ako bi moral govoriti o važnih stvareh, in bi ti bilo veliko na tem ležeče, da te drugi pazljivo poslušajo. Ta ton, ta način govorjenja vzemi s seboj na govorniški oder, na prižnico, ali sploh h kaki javni skupščini in naj bo podlaga tvojega govorjenja. To je najvarnejša pot, da boš govoril prijetno in učinkujoče.«

»Uči se najprej govoriti,« pravi škof Keppler. »V to svrho je treba, da samoglasnike izgovarjaš čisto, soglasnike pravilno, da pravilno artikuliraš, poudarjaš in pravilno delaš pavze. — Ko znaš govoriti,« nadaljuje, »se uči resnično in naravno govoriti. To je pravzaprav edino pravilo za govorniško prednašanje in tudi za prednašanje cerkvenega govora. Vsak stavek in vsak stavkov del prednašaj primerno njegovi vsebini: razlagaj mirno, zavračaj živahno, pripoveduj preprosto, govori ognjevito vneto, prigovarjaj prisrčno ali govori v energično živem tonu, lahko ali močno, kakršna je pač vsebina in važnost tega, kar je treba povedati. Za celoto pa naj bo merodajen ton vzvišenega razgovora; cerkven govor ni akademičen govor in ne samogovor, temveč neposrednji nagovor ali dvogovor. Zato je ton razgovora edino naravni, vzvišen pa mora biti zaradi velikosti prostora, zaradi velikega števila poslušalcev, zaradi visoke vsebine in visokega namena.«

Pred napačno, trivialno zaupljivostjo v tonu in obnašanju se mora cerkveni govornik seveda varovati.

Izborna sredstvo, da se privadiš naravnega tona, je to-le: Povej govornajprej tako, kakor bi ga povedal v navadnem občevanju. Sedaj pa to vajo večkrat ponovi, in sicer vselej z nekoliko višjim glasom. To stori tolikokrat, da te bo slednjič mogoče umeti v določeni razdalji. Na ta način boš kmalu spoznal, kako neumesten je takozvani pridigarski ton, in se privadil naravnega prednašanja.

(Dalje prihodnjič.)

Peta nedelja po veliki noči.

O molitvi.

Ena izmed najvažnejših dolžnosti kristjanovih je brezdvomno molitev. Kakor je zrak neobhodno potreben za telesno, tako je molitev potrebna za dušno življenje. Vsled tega nas Kristus in njegovi apostoli resno opominjajo, da ne smemo nikdar nehati moliti, ampak da moramo neprestano moliti. Da ne pozabimo te svoje prevažne dolžnosti, nas sv. Cerkev vedno opominja k molitvi. Zlasti nam pa sv. Cerkev v velikonočni dobi kliče: »Prositi in boste prejeli!« (Jan. 16, 24.) Beseda »prositi« ni samo vabilo in opomin k molitvi, ampak je resna zapoved, ki jo je dal Zveličar svojim apostolom. A kakor je ta zapoved vezala Jezusove apostole in učence, tako veže tudi nas. Pa naš Zveličar nam ni dal samo zapovedi, da moramo pridno moliti, ampak on nam je dal tudi zagotovilo, s katerim nas je zagotovil, da bo uslišal naše prošnje in molitve, ako jih bomo prav opravili. Zakaj, naš Zveličar nam ni samo rekel, »prositi«, ampak je tej zapovedi tudi pridejal obljubo »in boste prejeli«. Navedene besede Jezusove nam torej kažejo veliko potrebo molitve, a tudi nepremagljivo moč in sad molitve. Dragi moji! Če je torej molitev tako potrebna in če je njena moč tako izredna, povejte mi, ali nimamo vzroka, da radi molimo! Da bomo v bodoče rajši molili ko dosedaj, vam hočem danes pokazati: I. k a k o s i l n o nam je potrebna molitev, in II. k a k o m o g o č n a j e molitev.

I. Molitev je potrebna, da človek zadobi milost božjo, da ohrani milost božjo in da v milosti božji umrje. Dognana verska resnica je, da človek s svojimi naravnimi močmi ne more storiti ničesar zaslužljivega za večno življenje. Sv. Pavel namreč izrecno uči, da sami iz sebe ne moremo nič dobrega misliti, ampak da nas mora povsod podpirati milost božja. Ravno tako resnično pa je tudi, da človek sam iz sebe ne more odložiti butare smrtnega greha. K temu je potrebna človeku nadnaravna milost božja, ki ga razsvetli, mu da spoznati njegov grešni stan, mu omeči voljo in mu pomaga zapustiti njegovo žalostno stanje. Bog da vsakemu grešniku milost, ki ga razsvetli, da spozna svoj žalostni položaj. Da pa zadobi grešnik od Boga milost, da more greh zapustiti, mora on Boga za to milost iskreno prositi. To je tudi od sv. Cerkve potrjeni nauk velikega cerkvenega učenika sv. Avguština, ki piše: »Trdno verujemo, da nihče ne more doseči večnega zveličanja, ako ga Bog ne kliče; da se nihče, četudi od Boga poklican, ne more zveličati, če mu Bog ne pomaga; verujemo pa tudi, da nihče te božje pomoči ne dobi, ako

za njo ne prosi.« Preljubi v Gospodu! Te tri reči torej, molitev, milost božja in večno zveličanje, so tako tesno med seboj združene, da si ene brez druge niti misliti ne moremo. Pomen teh besed je torej ta-le: Grešnik ne more zapustiti svojih grehov, ako ga Bog ne kliče, vabi; pa tudi potem, ko ga je Bog poklical, mu ni mogoče, se spreobrniti, ako ga Bog ne podpira s svojo milostjo; nemogoče pa mu je tudi to pomoč dobiti, ako za njo ne prosi, ne moli. Grešnik, torej začni moliti! Molitev je torej edina pot, ki te more dovesti k poboljšanju. Molitev je edini pripomoček razžaljenega Boga nagniti k usmiljenju, edino sredstvo rešiti dušo večnega pogubljenja. Obrni se k Bogu in ga prosi, da se on k tebi obrne in te podpira v tvoji slabosti.

Pa tudi pravičniku je milost potrebna, ako hoče vztrajati v dobrem. Sveti Pavel piše: »Kdor tedaj meni, da stoji, naj gleda, da ne pade!« (I. Kor. 13, 12.) Zakaj, resnične so besede, ki jih je rekel naš Zveličar: »Duh je sicer voljan, a meso je slabo.« (Mat. 26, 41.) A razen teh slabosti mesa so naše hude duhovne sovražnice tudi raznolike skušnjave, ki nas neprestano begajo in mučijo. Pa tudi zapeljivi hudobni svet si prizadeva, pravičnika uropati dragocenega zaklada posvečujoče milosti božje. Toliko zvitih in mogočnih sovražnikov nas torej neprestano zasleduje. Kako jih bomo mogli premagati? Sv. pismo nam priporoča molitev kot neobhodno potrebno sredstvo, s katerim moremo obvladati svoje duševne sovražnike. »Klič me,« govori namreč Gospod po kralju Davidu, »kliči me ob dnevu stiske in oteľ te bom!« (Ps. 49, 15.) Pa tudi Zveličar sam nam kliče: »Čujte in molite, da ne padete v skušnjava!« (Mat. 26, 41.) Še nešteto drugih izrekov sv. pisma bi vam mogel navesti, s katerim nam Sv. Duh priporoča molitev. Vsled tega ima popolnoma prav sv. Janez Zlatousti, ki piše, da je nemogoče brez molitve vztrajati v čednosti. A nikar ne misli, da sv. učenik pretirava! Zakaj, molitev je edini ščit zoper napade duševnih sovražnikov in edini ključ do zakladov božjega usmiljenja. Kdo izmed nas bo še dvomil, da je molitev potrebna pravičniku, ako hoče v krščanski pravičnosti vztrajati?

Brez molitve pa tudi nihče ne more umreti v milosti božji. V milosti božji, v prijateljstvu božjem umreti, je dar božjega usmiljenja. Res je sicer, da je najboljša priprava na srečno smrt pobožno, bogaboječe življenje. Res je pa tudi, da nihče ne more do smrti pobožno in bogaboječe živeti, ako mu ne da Bog potrebne milosti, milosti stanovitnosti do konca. To milost pa prejmejo le tisti, ki za njo prosijo. Sv. Avguštin piše: »Nekatere milosti daje Bog tudi tistim, ki ga za nje ne prosijo, kakor dar sv. vere, nekatere pa daje samo onim, ki ga za nje prosijo, kakor stanovitnost v dobrem do konca.« Tem besedam sv. Avgušтина pristavi sv. Tomaž Akvinski to-le: »Ko je človek po milosti božji očiščen, mora še prositi za milost stanovitnosti, da

bi ga Bog do konca življenja v njej ohranil. Zakaj, mnogim daje Gopod milosti, pa ne mnogim stanovitnost v milosti.« To milost si moramo izprositi, kar nas uči tudi sam božji Zveličar ob neki priliki. Ko je namreč Zveličar govoril svojim učencem o razdejanju mesta Jeruzalema kot predpodobi razdejanja sveta na sodnji dan, je med drugim rekel to-le: »Čujte tedaj in molite vsak čas, da bodete vredni vsemu temu ubežati, kar se bo zgodilo, in stati pred Sinom človečjim!« (Luk. 21, 36.) Pomen teh besed je ta-le: molite brez prenehanja, da bodete v vseh svojih nevarnostih stanovitni ostali in tako z velikim upanjem stopili pred božjega Sodnika!

II. Spoznali ste, da imamo dolžnost, pridno moliti. Sedaj si še oglejmo moč pobožne molitve! Moč pobožne molitve je nenavadno velika. Sam vsemogóčni Bog se ji ne more ustavljati. To mojo trditev nam potrjuje samo sv. pismo. V Mozesovih knjigah beremo, da so Izraelci prejeli od Boga veliko izrednih dobrot. Pa postali so ljubemu Bogu nehvaležni. Spozabili so se tako daleč, da so se vdali grdemu malikovalstvu. Ta črna nehvaležnost je Boga zelo užalila, tako da je sklenil izvoljeno ljudstvo pokončati. A Mozes, zvesti služabnik božji, je prosil Boga za svoje ljudstvo. A Bog je rekel Mozesu: »Pusti me, da se vname moja jeza zoper nje in da jih pokončam.« (II. Moz. 32, 10.) S tem je hotel pravični Bog reči: Mozes, nikar ne prosi za trdovratno ljudstvo! Ne brani mi s svojo molitvijo, pokončati hudobno, nehvaležno izraelsko ljudstvo. »Gospod,« pristavi k tem besedam sv. Avguštin, »kdo se ti zoperstavlja in kdo se more tvoji jezi zoperstaviti? Zakaj torej praviš Mozesu: Pusti me? Res je,« nadaljuje sv. učenik, »da se nihče ne more zoperstaviti tvoji jezi. Le molitev more pomiriti tvojo jezo. In to pomenijo besede: Pusti me!« Mozes je dobro poznal moč molitve, in zaradi tega je še tem bolj goreče prosil Boga, da naj ljudstvu prizanese, kar se je tudi zgodilo. Sv. pismo namreč pravi: »In Gospod se je dal potolažiti in ni poslal hudega, katero je govoril zoper svoje ljudstvo.« (II. Moz. 32, 14.) Ali nimam torej prav, ako trdim, da molitev vse premore pri Bogu? Saj ona takorekoč sili Boga, da nam deli dobrote, dušne in telesne. Lahko bi vam navedel mnogo čudovitih dogodbov, ki so se dogodile vsled goreče molitve, pa menim, da zadostuje, ako vam navedem le besede sv. Avguština, ki pravi: »Molitev pravičnega je ključ do nebes, njegove prošnje ali molitve se vzdigujejo proti nebu in od tam prihaja božje usmiljenje.« Karkoli pravični prosi, bodisi dušno ali telesno srečo, vse zadobi. Zakaj, Kristus nas zagotavlja, da bo njegov nebeški Oče uslišal vsako našo prošnjo. On pravi: »Prosite, karkoli hočete, in se vam bo zgodilo!« (Jan. 15, 7.) S temi besedami hoče Kristus reči: moj Oče, ki je tudi vaš Oče, vas ljubi, kakor sploh more oče ljubiti svojega otroka. Zavoljo te svoje ljubezni vam nikdar ne bo nobene svoje prošnje odre-

kel. Pa če nekoliko pogledamo v vsakdanje življenje, se nam na prvi pogled dozdeva, da se Jezusova obljuba vselej ne izpolni. Kaj ne, zdi se nam, da ljubi Bog mnogo naših prošenj ne usliši? Vendar temu ni tako. Zakaj, Bog ne more biti nezvest v svojih obljubah. Da pa naše molitve niso vselej uslišane, je vzrok to, ker niso bile prav opravljene. Sv. apostol Jakob namreč piše: »Prosite in ne prejmete zato, ker slabo prosite.« (Jak. 4, 3.) Ako je pa molitev dobro opravljena, gotovo obrodi svoj sad. Seveda nam je ta sad mnogokrat v začetku skrit, a pokaže se pozneje. V tej zadevi nas zopet sv. Avguštin kaj lepo uči, ko piše: »Mnogokrat nas ljubi Bog zato ne usliši po naši volji, da nas pozneje usliši k našemu zveličanju.« Velikokrat je ravno nasprotno od tega, kar prosimo, v korist in prid naši duši. Zato nam pa Bog, ki vse neskončno dobro ve in pozna in ki nam le dobro hoče, ne da kaj takega, kar bi nam utegnilo biti v dušno škodo, dasi ga dotične reči prosimo. Namesto zaželjene reči nam pa da ono reč, ki gotovo prija našemu dušnemu zveličanju. Naj vam pojasnim to resnico z nekaterimi zgledi. Tega ali onega izmed nas neprestano mučijo hude skušnjave. On prav goreče prosi Boga, da bi mu jih odvezel. Pa Bog vidi, da ga skušnjave ponižujejo, da ga delajo bolj skrbnega za dušno zveličanje, ve, da bo vsaka njegova zmaža dragocen biser v njegovi nebeški kroni. Zato ga ne usliši, kakor želi, in mu ne odvzame skušnjav, dá pa mu moč, skušnjave srečno premagovati. Drugi je zopet že dolgo časa prikovan na bolniško posteljo. On in vsi njegovi domači prosijo zdravja in polajšanja bolečin. Pa namesto zdravja mu dá Bog potrpežljivost in vdanost v voljo božjo. Zopet drugega stiska uboštvo. Pa gotovo je, da bi postal prevzet, ošaben, da bi pozabil na svojo dušo, ako bi bil imovit. Vsegaveden nebeški Oče to dobro ve. Vsled tega ga ne blagoslovi s časnim imetjem. Povejte mi, dragi v Gospodu, ali ni uslišal ljubi Bog molitve teh ali enakih ljudi! Gotovo! Ni jim sicer dal tega, kar so želeli, pač pa jim je dal to, kar prija njihovemu zveličanju. Mnogokrat pa ljubi Bog naše prošnje popolnoma prezre in nas šele po dolgem času usliši. To dela ljubi Bog vsled tega, da poizkusi našo stanovitnost, da nas potrdi v veri, da nam dá priložnosti, se vaditi v raznovrstnih krščanskih čednostih. Da je temu tako, nam priča sv. pismo, Lazar, prijatelj Jezusov, je bil bolan. Njegovi sestri, Marija in Marta, ste Jezusu sporočili o Lazarjevi bolezni in sta ga prosili, da naj pride ozdravit bolnega prijatelja. Pa Jezus se na videz ni mnogo zmenil za prošnjo Lazarjevih sester. Ostal je še dva dni v Pereji. A med tem časom je umrl Lazar. Ali Jezus ni hotel uslišati Marijine in Martine prošnje? Pač je uslišal njeno prošnjo, četudi ne v trenutku, ko sta prosili. A uslišal je prošnjo pozneje. Čez štiri dni je prišel Zveličar v Betanijo in obudil k življenju mrtvega Lazara. Nekaj podobnega se dogodi večkrat tudi v našem

življenju. Ljubi Bog šele po dolgem času usliši naše prošnje. Neovrgljiva resnica je torej, da vsaka molitev obrodi svoj sad, da le pride iz čistega ali vsaj skesanega srca. To resnico, dragi moji, imejte vedno pred očmi. Če vas ljubi Bog kar precej ne usliši, nikar ne obupajte, nikar ne nehajte moliti! Gotovo bodele uslišani. Če ne tako, kakor bi vi radi, pa na drug način, če ne takoj, pa pozneje.

Tako sem vam pokazal, kako potrebna in pa kako mogočna je molitev. Ker ste premnogokrat preobloženi z raznovrstnimi opravili in vam vsled tega malo časa preostaja za molitev, zato pa vsaj Gospodove dneve, nedelje in zapovedane praznike posvetite molitvi. Tak čas molitve so tudi prihodnji prošnji dnevi, v katerih se po vesoljnem krščanskem svetu opravljajo skupne molitve, da bi nam neskončno pravični Bog prizanesel. Preljubi, udeležujte se prihodnje dni teh skupnih molitev! Zakaj, te molitve premorejo mnogo več, kot pa molitve posameznikov. V sedanjih žalostnih, stisk, križev polnih časih se naše oko zaman ozira po človeški pomoči. Zato pa pridno iščimo pomoči v goreči molitvi! V Boga stavimo svoje zaupanje in nikdar ne bomo osramočeni! Amen.

P. Dionizij Dušej.

Križev teden.

Verska mlačnost — najnevarnejši sovražnik.¹

Ko se je l. 1914. pričela vojska, so prenehali notranji boji, duhovi so se pomirili in vsa pozornost je bila obrnjena na vnanjega sovražnika. Može in mladeniči so prihajali v Ljubljano iz Gorenjske, Dolenjske in Notranjske in na obrazih se jim je brala velika resnoba. Pridno so obiskavali cerkve in si čistili vest v zakramentu sv. pokore. Vsak je vzel seboj blagoslovljen rožnivenec, in svetinjske so si pripeli na čepice. Dobro pripravljeni so se podali na bojišče.

In mi, ki smo ostali doma, smo začeli gorečnejše moliti in se v prošnje in spokorne procesije zbirati; veselice so utihnile, resnoba in skrb se nam je vsem začrtala v lica. In ko se je v naši neposredni bližini začela še Soška vojska, in smo grom topov čuli na lastna ušesa, takrat je strah šinil v vse ljubljanske prebivalce, ki so se jeli strahoma povpraševati: Kaj, če bo treba zapustiti dom in bežati pred sovražnikom v tuje kraje?

Kmalu kmalu pa je postalo drugače. Naši hrabri vojaki so naredili ob Soči jez, katerega sovražnik dosedaj še ni mogel prereti in ga tudi ne bo. Tedaj smo postali brezskrbni, prvotna

¹ Pridiga je bila govorjena l. 1917 v Ljubljani.

verska vnema se je zelo ohladila, vdali smo se mlačnosti. Kaj pa je pravzaprav vzrok vsega obžalovanja vredne mlačnosti?

1. Prvi vzrok je *n a v a d a*. Zginil je strah, ki je začetkom vojske prešinjal našo dušo; privadili smo se razmeram, in danes nas vojska več ne vznemirja, prav mirno prebiramo poročila o krvavih dogodkih. Čutimo se varne, zatorej so opešale molitve, nekdanji mili vzdih k Bogu so potihnili; celo hrepenenje po miru in molitve za mir so še premalo goreče.

Navada je velemoč, tako v čednostih, kakor v pregrehah. Svetniki so z vsakdanjo vajo ali *n a v a d o* postali od dne do dne pobožnejši v molitvi, gorečnejši v delovanju, močnejši v premagovanju. Delavec je tem spretnejši, čimdalje opravlja svoje delo. Ali navada sama je nedolžna; je pa neka skrivna moč, ki mogočno vpliva na navado, in ta moč je:

2. Naša površnost in pomanjkanje ljubezni.

a) Nezaslišana površnost prevladuje večino ljudi in podeli navadi skrivno moč. Dandanes se mnogo bere, hitro in površno bere; dogodki hité mimo nas, da jih komaj opazimo. Premalo pa mislimo, premalo se v stvari poglobljamo. Resnoben mislec je dandanes redka prikazen. — Največ se beró časniki, pa kako? — Dolge članke bere malokdo, zatorej mora skoraj vsak stavek imeti poseben napis, ki opozarja nanj bravca; važnejši dogodki se tiskajo z izredno velikimi črkami.

Vsak dan beremo poročila generalnega štaba. Kratki stavki, ali koliko gorje! — Vprašam pa: Kakšen vtis naredijo ta poročila? Ako so dobra, vzbudijo v nas nekako zadostilo, ako so slaba, radi utihnemo, vendar so vsa ta čuvstva jako površna, ker premalo mislimo, se premalo poglobimo. — N. pr. beremo v časnikih: Sovražnik je šestkrat naskočil, a bil s protisunkom vselej odbit. — Ali: Sovražnik je prišel v naše prve jarke, a rezerve so ga zopet odgnale. — Kako se to lahko in z veseljem bere; ako pa gremo stvari do dna, se prepričamo, da je pri tem odbijanju sto in sto vojakov obležalo mrtvih na bojišču, ali se boriijo s smrtjo, doma pa je morda ravno toliko vdov in sirot, ki so po tej zmagi izgubile svojega rednika. Nad bojiščem pa biva večni Sodnik, pred katerega prihajajo duše padlih vojakov, in čujejo svojo obsodbo. Vse to obsega časnikarsko poročilo, a malo jih je, ki tako globoko mislijo, ki vse te dogodke v srcu občutijo. Radovednost pusti srce prazno in mrzlo; le srce, ki čuti vso grozoto vojske, postane milosrčno, premišljuje, kaj je naredil prvi greh, in skuša z molitvijo in dobrotelnostjo lajšati splošno gorje.

b) Prerok Jeremija toži: »Vsa dežela je popolnoma pokončana, ker nikogar ni, da bi si k srcu vzela.« (12, 11.) — Ta dežela je naše srce, v katerem je usahnilo sočutje, usahnila

resnoba življenja, duh molitve in spokornosti; — srce tako pusto, tako prazno. Mika ga le to, kar draži njegove čute, globlje ne sega; zato pa tudi v hiši božji ne najde utehe, ne moli, ne premišljuje. In vendar se učimo le pri Jezusovem Srcu one ljubezni, ki čuti z bližnjim, ki občuti tuje trpljenje, kakor svoje lastno.

3. So pa še drugi vzroki verske mlačnosti. Pri nekaterih ljudeh namreč opazimo, da se je vnema ne le ohladila, marveč popolnoma zamrla. Nekateri več ne molijo, marveč očitajo Bogu, zakaj ne naredi konca strašnemu klanju; drugi ga naravnost tajijo. O kako se je vse spremenilo! — Od začetka so ljudje občutili svojo zagrešenost, spoznali, da je vojska šiba božja, ki tepe ž njo narode in države. In boječ se, da pade tudi nanje kak udarec, prihiteli so v hišo božjo z velikim strahom in prosili Boga odpuščanja. Ščasoma pa, ko so videli, da se tudi med vojsko da živeti, in morda celo obogateti, pozabili so Boga, delivca vseh dobrot, se vdali složnemu in brezskrbnemu življenju, in sedaj bero vojna poročila kakor druge novice.

Drugi so sicer molili, ampak bolj zapovedovaje, n. pr. »Ti mi moraš moža vrniti; mojega sina ali ženina ne smeš pustiti pasti.« — Tudi za maše so dajali. — Ker si pa Bog od svojih stvari ne dá ukazovati, in je v svoji neskončni modrosti morda vzel k sebi moža, sina ali brata, so prenehali z molitvijo in obupali nad Bogom.

Tretji so prišli v zadrego radi hrane, vojne podpore, ali ker je mobiliziran krušni oče, sin ali brat. Tudi ti so goreče molili; ali ker niso bili uslišani, so molitev opustili in sedaj brezbožno govorijo zoper Boga.

Vrsta takih nezadovoljnejšev je še precej dolga, vendar vseh ne morem naštet. Vprašam pa: Zakaj niso bili uslišani? Zato, ker niso prav molili. Kdor prav moli, je vsekdar uslišan; morda ne v tem smislu, kakor sam pričakuje; gotovo pa tako, kakor je določila neskončna modrost in dobrotljivost božja. Kdor prav moli, čuti moč molitve in molitev ga bolj in bolj veseli. Kdor pa slabo moli, ne čuti nič in molitev mu postane dolgočasna.

Zakaj torej nekateri molivci ne molijo prav? — Zato, ker v svojih molitvah ne iščejo Boga, marveč sami sebe. Njim ni za to, da bi zatirali greh, ki je zakrivil vso grozoto vojske; ni jim mar, da bi ponižno in spokorno pokleknili pred Gospoda in ga prosili odpuščanja zase in za celi svet; marveč gre jim le za to, da bi se skoraj končala vojska, ker vojska in njeni nasledki jih ovirajo v mirnem, brezskrbnem, morda brezbožnem uživanju pozemelskih blaginj. Na to meri njihova molitev, za to prosijo pomoči božje. Oh, kako so vendar predrzni, kako malo poznajo Boga!

4. Boga ne poznajo, to je njihova nesreča, to je najgloblji vzrok verskega propada. — Pri sv. Janezu govori

Gospod: »To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, edinega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal.« (17, 3.) — Spoznanje Boga je vir vse sreče, nespoznanje Boga je dušna smrt. Kjer ni spoznanja Boga, tam zamre molitev. Zatorej, predragi, trudite se, da se boste vedno bolj zatopili v spoznanje božje. Sv. Avguštin je pogosto vzdihoval: »Noverim Te, noverim me!« — Ljubi Bog, daj mi spoznati tebe, spoznati sebe!

a) To spoznanje bo rastlo, ako boste redno poslušali božjo besedo, zlasti krščanski nauk. Žalibog, da v tej zadevi ni vse v redu. Tu v mestu in po deželi tožijo, da se krščanski nauk nič več pridno ne obiskuje. Res je, da mnogi moške in mladeniči niso doma, da ta dolžnost ni tako stroga, kakor udeležba sv. maše; res je pa tudi, da bi mnogi lahko prišli, pa ne pridejo, zlasti šolarji so v mestu popolnoma izostali. Ali morda duhovniki prav ne pridigujemo, morda premalo poznamo potrebe časa? Naj bo temu kakorkoli, resnica je, da vera, ali kar je vseeno: spoznanje Boga pride od poslušanja.

b) To spoznanje bo rastlo, ako bomo ne le poslušali božjo besedo, marveč se bomo tudi sami izobraževali in radi prebirali katoliške spise, to je take spise, ki imajo zanesljivo versko podlago, naj bodo že povesti ali karkoli. Katoliško slovstvo je jako bogato, in da bi postalo izobražencem bolj znano, zato se je ustanovila Katoliška bukvarna, kjer imamo vse na izbero, kar je dobrega in poučljivega izšlo. Nikdar in nikoli ne bi bilo toliko verskih zmot in dvomov, ko bi ljudje imeli pošteno berilo v rokah. Ali ljudje segajo po vsem, tudi po strupu, samo ne po tem, kar jim je res v korist in zveličanje.

c) Spoznanje bo rastlo, ako boste gojili notranje življenje, vsak dan brali kaj nabožnega, ali celo premišljevali kako versko resnico. Saj imamo tudi v slovenskem jeziku knjigo premišljevanja v dveh zvezkih.¹ Vsak dan eno premišljevanje med sveto mašo: to bi bilo kaj izvrstnega; kmalu kmalu bi se pokazalo versko življenje v najlepši luči, seveda, ko bi to, kar smo premišljevali, tudi v dejanju pokazali, se z večkratnimi vzdihljeji družili z Jezusom, se v vseh težavnih slučajih z njim posvetovali, zjutraj naredili dober namen, zvečer izpraševali vest, se pogosto očiščevali v zakramentu sv. pokore in se krepčali s sv. Rešnjim Telesom.

Torej v svojem srcu, v hiši božji iščimo Boga, ne v svetnem šumu in hrupu. Z molitvijo in premišljevanjem skušajmo prodreti v presv. Srce Jezusovo — v tempelj božanstva. Po njem hrepenimo, po njem težimo. Ne hvalimo se s posvetno vednostjo, s pozemeljskim bogastvom, tudi ne s telesno močjo in lepoto, temveč »kdor se hvali, naj se hvali s tem, da mene pozna, in ve, da sem jaz Gospod.« (Jerem. 9. 24.) P. H. Sattner.

¹ Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa za vse dneve celega leta. I. in II. zvezek. Druga izdaja. Maribor. Tisk in zaloga tiskarne sv. Cirila.

Kristusov vnebohod.

Hoja za Kristusom je prava pot v nebesa.

Danes se Jezus Kristus zopet poslavlja od svojih apostolov. Dovršil je delo, ki mu ga je bil izročil njegov nebeški Oče; in sedaj se zopet povrne k njemu. Apostoli gledajo za njim, pa svetel oblak ga zakrije njihovim očem. Kaj pa apostoli? Ali žalujejo? O ne! Sv. evangelist Luka nam sporoča: »Oni so ga molili in se z velikim veseljem vrnili v Jeruzalem.« (24, 52.) Kako da ne žalujejo? Gotovo jim je pred očmi obljuba Jezusova: »V hiši mojega očeta je veliko prebivališč; grem, da vam mesto pripravim. In ko odidem in vam mesto pripravim, bom zopet prišel in vas bom k sebi vzel, da boste tudi vi, kjer sem jaz.« (Jan. 13, 2—3.)

Predragi! Današnji praznik je tudi za nas zelo vesel. Saj Jezus ni šel samo apostolom mesta pripravljat, ampak tudi nam! Ali bomo torej tudi mi tja gori prišli? — Gotovo, ako bomo hodili za Jezusom. Kdo pa hodi za njim? »Le tisti hodi za Jezusom, ki ga posnema,« pravi sv. Gregor Veliki. — Oglejmo si torej pot njegovo in hitimo za njim!

Jezusovo življenje vam najkrajše lahko označim s tremi besedami: on je molil, delal, pa trpel. Prav to in nič drugega je bilo vse njegovo življenje. Prav tako mora biti tudi naše življenje, ako hočemo priti k njemu v sveta nebesa. Le tisti, ki ga posnema, se bo z njim veselil v nebesih.

1. Rečem torej: Ako hočemo v nebesa, moramo moliti. Kaj pa je molitev? — Molitev je povzdigovanje duha k Bogu, je torej misel na Boga, pogovor z Bogom. Jezus Kristus je imel vedno svojega nebeškega očeta pred očmi — torej je vedno molil. Molil pa ni le na samem, na tihem, molil je tudi vpričo drugih, da so ga videli. Pri več čudežih opozarjajo sveti evangelisti, da je Jezus molil, preden je čudež naredil. Velikokrat je premolil vso noč; in kako goreče in dolgo je molil na Oljski gori, preden so ga ujeli! Ako hočemo za Jezusom v nebesa, moramo tudi mi moliti! Kar je vojaku orožje, kar je delavcu orodje, to je kristjanu molitev. Kdor ne moli, ne bo zmagal svojega dušnega sovražnika; kdor ne moli, tudi v dobrem ne bo napredoval!

Človek sam ob sebi je slab. Ako se ga Bog ne usmili in mu ne pomaga, ne bo opravil nič! Kdo pa nam odpira zakladnico božjega usmiljenja? Edino pravi ključ do te zakladnice je molitev. To čuti, to ve tudi hudobec sam! Zato si pa toliko prizadeva, da bi človeka odvrnil od molitve, ali ga vsaj motil med molitvijo. Ali ne skušamo vsi, kako slabo se nam navadno godi pri molitvi? Kadar si človek najbolj prizadeva, da bi zares po-

božno in zbrano molil, pa naenkrat opazi, da le ustnice govore, srce pa je povsod drugje, le pri molitvi ne! In tako se ne godi samo nam; tako se je ljudem godilo pred nami, pa se jim bo tudi godilo za nami. Hudič ne prizanese nobenemu; tudi svetnike je motil med molitvijo, pa še kako! — Pa zakaj si hudobec toliko prizadeva, da bi ljudi odvrnil od molitve? Zato, ker dobro ve, da kdor pobožno moli, hiti za Jezusom. Kdor pa za njim hiti, ta bode tudi k njemu prišel. Da bi torej k Jezusu ne prišel, zato ga poskuša ustaviti na potu, ga poskuša odvrniti od molitve. In gorje nam, ako se mu to posreči!

2. Jezus pa ni samo molil, ampak je tudi pridno delal. Delati moramo tudi mi, ako hočemo priti k Jezusu. — Ko je Jezus toliko dorasel, da je mogel kako lahko, majhno delo opravljati, že je pomagal Jožefu in Mariji. In kolikor bolj so se razvijale njegove telesne moči, toliko težjega dela se je lotil. — Poslušajmo, kaj je Marija sama razodela sv. Brigiti. »Ko je Jezus rastel v starosti in modrosti, katere je bil poln od začetka, je delal z rokami, kar je bilo primerno njegovim močem. Bil je tako pokoren, da, ko mu je Jožef rekel: stori to! je on takoj tisto naredil. Večkrat je šel po vodo, ali pa je donesel butaro drv. Hodil je z Jožefom v delavnico in mu pomagal pri delu. Saj vemo, da so mu prav to pozneje očitali njegovi nasprotniki, češ, ali ni ta tesar, sin Marije? In so se pohujševali nad njim. (Mark. 6, 3.) Predragi! Ako morda moraš trdo delati, pa se ti vsiljuje neka nevolja, češ, ta in ta tako zlahka živi, jaz pa moram tako trdo delati in si še potrebnega počitka privoščiti ne smem, pa se spomni na Jezusa, da je tudi on delal, pa vzdihni k njemu: o ljubi Jezus, tebi darujem svoje delo. Res, da se moja narava delu protivi; pa prosim te, podpiraj me s svojo milostjo, da morem tebe posnemati in Bogu v čast opravljati svoje delo. — Prav tako so ravnali tudi svetniki. Vsako svoje delo so Bogu privoščili, in tako je bilo vsako njih delo obenem tudi molitev. »Da, svetnikom je bilo še celo spanje molitev,« pravi sv. Hieronim. Prav v tem pomenu piše tudi sv. apostol Pavel: »Neprenehoma molite.« On ne zahteva, da bi človek samo klečal pa molil, ampak nas le opozarja, da tudi pri svojem delu mislimo na Boga, da vsako svoje delo Bogu posvetimo, da delamo zato, ker Bog tako hoče: in prav na ta način je lahko celo naše življenje neprestana molitev.

3. Molitev in delo se žarita v Jezusovem življenju; a najbolj pa se žari njegovo trpljenje. Saj od njegovega rojstva, pa da je na križu zaklical: dopolnjeno je, vidiš pri njem le trpljenje, težave, križ! — Le pomisli, kakšna je bila njegova »rojstna hiša«, kakšna njegova »zibelka«! Koliko je trpel, ko so bežali v Egipt, koliko v Egiptu med samimi malikovalci, in koliko zopet, ko so se vračali iz Egipta domov! Trpel je pri delu, ko je pomagal Jožefu; trpel, ker je bila sv. Družina tako revna, da ji je večkrat primanjalo živeža. — Kaj pa ona tri leta, ko je

očitno učil? O, koliko je prehodil! Kolikokrat je bil lačen in žejen! Ali mar niso njegovi učenci na potu klasja osmukavali in jedli surovo žito? Kaj pa pri Jakobovem vodnjaku? Njegovi učenci so šli v mesto, da bi nakupili jedil. Jezus se vsede k vodnjaku, pa tako zelo ga muči žeja, da pohlevno poprosi Samarijanko, ki je ravno takrat prišla po vodo: »Žena, daj mi piti!« — O, predragi, ali ni zares pretresljivo: Stvarnik prosi svojo stvar, prosi požirka mrzle vode! — Kaj pa šele zadnji četrtek in zadnji petek! Le pomislimo, kako so delali z njim, ko so ga zvezali z vrvmi, ko so ga po kamenju semtertja pehali in vlačili! Koliko je trpel, ko so ga imeli privezanega pri stebru in so ga neusmiljeno do kosti raztepli! Koliko je ubogi Jezus trpel, ko je nesel križ, in ves zdelan in oslavljen padal pod križevo težo! Kaj pa šele, ko so ga pribijali na križ in nategovali njegove roke in njegove noge, tako da so šle kosti s sklepov! — Kaj pa tiste tri ure, ko je visel na križu? Ali mar meniš, da je kar brez vzroka klical: Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil? In se ne uresničujejo prav sedaj one besede preroka Jeremija: »O, vi vsi, ki mimo greste po potu, pomislite in pogledajte, če je kaka bolečina, kakor bolečina moja?« (Žalost. pes. 1, 12.)

Križeva pot, pot trpljenja je bila torej ona pot, po kateri je hodil Jezus celo svoje življenje! — Prav po tej poti so hodili za njim tudi svetniki. Le pomislimo, koliko so trpeli mučeniki! In kje so dobivali tako moč, da so mogli prenašati tako strahansko trpljenje, take, bi rekel, nečloveške muke? Pri Jezusu. Spominjali so se, koliko je Jezus trpel, in prav to jih je utrjevalo, da se niso tolikanj ozirali na svoje trpljenje, ampak na plačilo, ki je bodo zaslužili s svojim trpljenjem.

Koliko so trpeli puščavniki! Prav veliko izmed njih bi bilo lahko prav zložno živelo. Pa popustili so raje svoje bogastvo in ga razdelili med ubožce, popustili so zložno pot, in nastopili trnjevo. Zakaj so pač tako delali? Zakaj so zavrgli bogastvo, po katerem ljudje navadno tako hrepene? Zakaj so si izvolili trpljenje, katerega se ljudje navadno tako boje, in si na vso moč prizadevajo, da bi ga odvrnili od sebe? Edino pravi vzrok je tale: Prepričani so bili, da le pot trpljenja vodi za Jezusom, vodi k Jezusu v sveta nebesa. Dobro so umevali besede Jezusove: »Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in vsak dan svoj križ zadene in naj gre za menoj« (Luk. 9, 23), »in kdor ne vzame svojega križa, in ne hodi za menoj, ni mene vreden.« (Mat. 10, 38.)

Da so križi in težave zares kraljeva pot proti nebesom, nam potrjuje tudi današnji praznik. Kje pa je šel Jezus v nebesa? Na Oljski gori. Zakaj pa ravno na tej gori? Zakaj pa ne n. pr. na gori Tabor, kjer se je bil spremenil pred svojim trpljenjem? O, predragi, prav v tem, da si je odbral za svoj vnebohod Oljsko goro, prav v tem je skrit preimeniten

nauk za apostole, pa tudi za nas vse! Kaj pa se je prav na tej gori godilo pred 43 dnevi? — Prav na tej gori je Jezus krvavi pot potil; prav na tej gori je Jezus prosil svojega nebeškega očeta, naj mu odvzame kelih trpljenja; prav na tej gori so bili hlapci Jezusa prijeli in zvezali. Ker si je torej Jezus ravno to goro, na kateri je toliko trpel, odbral za svoje poveličanje, za svoj vnebohod, je hotel s tem opozoriti apostole, pa tudi nas, česa naj pričakujemo, ako bomo svoje križe in težave vdano prenašali. Pot trpljenja vodi naravnost proti nebesom. Kakor se ni Jezus po nobenem drugem potu povrnil v nebesa, kakor le po križevem potu; prav tako tudi za nas ni druge poti proti nebesom, kakor le ona, ki je posuta s križi in težavami. Amen.

† Dekan Fr. Gornik.

Šesta nedelja po veliki noči.

Strah pred ljudmi v verskih rečeh.

Ko so slišali apostoli iz ust svojega božjega Učenika besede današnjega sv. evangelija, tedaj je prevzela nemala bojazen njihova srca. Napovedal jim je namreč s preroško besedo, kako jih bodo voditelji judovskega ljudstva posod in vedno preganjali, sovražili, da, celo kruto umorili. »Iz shodnic vas bodo metali; pride celo ura, da bo vsak, ki vas umori, menil, da Bogu službo izvršuje.« (Jan. 16, 2.) Bojazen, strah jih je navdajal pri misli na smrt. A Jezus je dobro spoznal nevednost, malosrčnost, bojazljivost svojih dragih apostolov. Poslal jim je na binkoštni praznik Sv. Duha, ki je razsvetlil njihov razum, ki je pregnal z lučjo svojih milosti temo njihovega duha, ki je navdal njihova srca s pogumom, srčnostjo. Kako je izpremenil apostole Sveti Duh! Prej so bili maloverni, po sprejemu Svetega Duha so postali globokoverni. Prej so le slabo umeli vzvišene resnice Jezusovega nauka, slabo umeli namen Jezusovega poslanstva, po prihodu Sv. Duha pa so dobro pojmovali Jezusove nauke in namen Mesijevega kraljestva na zemlji. Prej so bili bojazljivi, strahopetni, preobzirni, po sprejemu Sv. Duha pa so postali srčni, pogumni, polni krščanskega junaštva. Dragi v Gospodu! Poglejmo v svoje srce in preiščimo vse koticke svojega srca, ali tudi naše bitje in življenje, dejanje in nehanje preveva ona krščanska srčnost, ki je nekdaj navdajala apostole in prve kristjane. Kaj ne, priznati moramo, da smo le malo podobni v tem oziru apostolom in prvim kristjanom. Videti je namreč, kakor da bi bilo krščanstvo dandanes izgubilo svojo moč in kakor da bi Kristus dandanes ne bil več vreden, da bi ga ljudje javno spoznavali in se srčno potežovali za njegovo sveto stvar.

Strah pred ljudmi, pogubna bojazljivost v boju za Kristusa in njegovo sveto Cerkev se je polastila vseh slojev človeške družbe. Premnogi kristjani se bojijo dandanes javno pred svetom pokazati svoje krščansko mišljenje. Pred kakimi dobrimi 50 leti je rekel neki škof: »Sedaj nimamo več samo sedem poglavitnih grehov, temveč osem; osmi poglaviti greh je napačna bojazljivost, je strah pred ljudmi.« Znano vam je, da je vsakteri izmed poglavitnih grehov glava, vir, korenina mnogih drugih grehov, ravno tako izvirajo tudi iz strahu pred ljudmi vsakovrstne pregrehe. Da bi se varovali tega pogubnega in sramotnega strahu pred ljudmi, da bi bili zmerom odločno na strani Kristusovi, da bi zmerom in povsod junaško, srčno izpovedali svoje versko mišljenje, vam hočem danes z božjo pomočjo pokazati:

I. Kako pregrešno,

II. kako pogubno je, se bati ljudi v izpolnjevanju verskih dolžnosti.

I. Vnebovpijoča krivica se je zgodila Jezusu, ko ga je Pilat obsodil k sramotni smrti na križu, Barabo pa izpustil. Oglejmo si ta dogodek iz trpljenja Jezusovega natančneje. V škrlatnordeč plašč ogrnjenega, s trnjem venčanega ter po celem životu razmesarijenega Jezusa je predstavil z Barabo vred judovskemu ljudstvu. »Katerega hočete,« je vprašal Poncij Pilat Jude, »da vam ga izpustim, Barabo ali Jezusa, ki se imenuje Kristus?« (Mat. 27, 17.) Oh, koliko ponižanje, kolika sramota je to za Jezusa! Kdo je bil Baraba, da ga je postavil Pilat na isto stopinjo kakor Jezusa? Kdo pa je Jezus? Jezus je Sin živega Boga, Gospod nebes in zemlje, najnedolžnejši, najsvetejši med vsemi človeškimi otroki, ki je hodil po svoji domovini od kraja do kraja, deleč dobrote, ki je lačne nasičeval, bolne ozdravljaj, trpeče in žalostne tolažil, grešnikom odpuščal grehe. Kdo je pa bil Baraba, da ga je postavil Pilat na isto stopinjo kakor Jezusa? Baraba je bil zloglasen puntar ter ubijavec. Sv. evangelist Luka pripoveduje o Barabi, da ga je Poncij Pilat vrgel v ječo zaradi nekega upora in uboja, katerega je Baraba povzročil v Jeruzalemu. (Luk. 23, 19.) Svetna zgodovina pa nam pripoveduje, da je leta 33. po Kr. Poncij Pilat vlomil v templjevo zakladnico v Jeruzalemu, da bi s templjevim denarjem pokril stroške za vodovod, katerega je bil napravil v mestu. Vsled tega bogoskrunskega dejanja Pilatovega je imenovanega leta na praznik šotorov buknil v Jeruzalemu upor. Več Judov je bilo ob tej priliki tik žgavnega oltarja pomorjenih. Upor je divjal po celem svetem mestu. Rimski vojaki so ga s silo udušili. Pri tej priliki je bilo več voditeljev tega upora zaprtih, med njimi skoraj gotovo tudi Baraba. Temu hudodelniku se torej primerja največja nedolžnost, temu puntarju največja krotkost, temu zločincu največja dobrota, temu morilcu Začetnik življenja! »Katerega teh

dveh hočete, da vam ga izpustim?» (Mat. 27, 21.) Judje so torej zahtevali od Poncija Pilata, da jim izpusti Barabo. Cenili so torej višje Barabo, ko pa velikega dobrotnika svojih rojakov. S tem svojim početjem so prizadeli Judje Jezusu tako ponižanje, zaničevanje, sramoto, krivico, da se moramo res čuditi, kako da nebeški Oče ni takoj kaznoval zaničevalcev svojega edinorojenega Sina. Pa Judje se niso zadovoljili s tem, da jim je Pilat izpustil Barabo, ampak so hoteli Jezusa še bolj ponižati. Zahtevali so od Pilata, da obsodi Jezusa k sramotni smrti na križu. Predragi! Nikdo bi se ne čudil, ako bi bilo pri tem sramotnem, strašnem prizoru otemnelo žarno solnce, ako bi bile naravne sile ustavile svoje delovanje, ako bi bile iz divjih puščaj prihrule krvoločne zverine in požrle sramotilce božjega Sina. Hudobija judovskega ljudstva, ki je zahtevalo Jezusovo smrt, je tako velika, grozna, da je ne moreta doumeti človeški razum in srce. Kristjan, ki se sramuješ izpolnjevati svoje verske dolžnosti, ali ne vidiš v teh zlobnih Judih svoje podobe? Ako se namreč bojiš ljudi, ako namreč vsled strahu pred ljudmi zanemarjaš svoje verske dolžnosti, ne prejemaš svetih zakramentov, tedaj ceniš grešne, ničvredne ljudi bolj ko Boga in delaš Bogu vnebovpijočo krivico.

Kaj pa je Bog, da ga tako malo ceniš? Bog je najvišje in najpopolnejše bitje, katerega je samo veličastvo, velikost, moč, svetost. Z eno samo besedo je ustvaril vse svetove in vse, kar je v njih. Ravno tako more tudi Bog z eno samo besedo, ali bolje, s samo voljo v tem trenutku pokončati vse stvari. Kaj je Bog, da ga tako malo ceniš? Bog je začetnik našega življenja, od njega imamo dušo in telo ter vse dušne in telesne moči in zmožnosti. Kar smo in kar imamo, je zgolj dar božji. Dà, če natančno preudarimo, kar nam je v preteklosti podelila dobrotljiva roka božja, tedaj moramo priznati, da smo prejeli od Boga več dobrot, nego je kapljic v morju, peska ob morskem obrežju in trave na polju.

Kdo in kaj so pa ljudje, katerih se tolikokrat po nepotrebnem bojimo? Uboge reve, sirote so kakor mi. Če so morda danes bolj učeni ko mi, bolj mogočni in v večji časti ko mi, kaj je vse to? Jutri so že lahko večji reveži ko mi, so lahko že na dnu pekla. Na veke se ne morejo več rešiti iz pekla, čeravno so bili v svojem zemeljskem življenju prvovrstni učenjaki, bogataši, mogotci. A takih revežev, siromakov bi se naj mi bali? Taki siroti bi naj mi dajali prednost pred neskončnim Bogom? Iz strahu pred takimi ljudmi bi naj mi žalili večnega Boga? Nikdar in nikoli bi ne smelo biti to. Pa vendar, Bogu bodi potoženo, se to prečestokrat dogaja. Večkrat si mislimo sami pri sebi: kaj bodo rekli ljudje, ako bodo zapazili, da hodim redno vsako nedeljo in zapovedan praznik k sv. maši, da hodim pogostokrat k sv. maši. Večkrat opravičujemo iz strahu pred ljudmi svoje pre-

grehe, češ, jaz ne morem ostaviti svoje službe, jaz ne morem odpustiti svojemu razžalivcu, jaz se moram vedno po najnovejšem kroju oblačiti. Ako odpovem službo, tako zagovarjamo svoje napake, ako odpustim svojemu razžalivcu, bodo rekli ljudje, da sem neumnež. Ako se ne oblačim po najnovejšem kroju, tako si mislim, bodo rekli vsi ljudje, da sem tercialka.

Dà, predragi v Gospodu, tako je. Marsikaj dobrega opustimo, marsikaj slabega, hudobnega pa zagrešimo, ker se bojimo ljudi, ker hočemo ustreči ljudem. Pilat je obsodil najnedolžnejšega Jezusa k sramotni smrti na križu, ker se je bal ljudi. Žal, da je takih Pilatov dandanes veliko na svetu. Pač vsem takim, ki iz strahu pred ljudmi zanemarijajo svoje verske dolžnosti, smemo zaklicati z besedami sv. pisma: »Ali to povračuješ Gospodu, ljudstvo bedasto in nespametno? Ali ni on tvoj oče, ki te je rešil in te naredil in te ustvaril?« (V. Moz. 32, 6.) A kakor je strah pred ljudmi zelo grešen, ravno tako je tudi zelo nevaren in poguben, prinaša časno ter večno škodo.

II. Dragi v Gospodu! Oglejmo si zopet Poncija Pilata, ki je po vsej pravici podoba vseh bojazljivih, strahopetnih kristjanov. On se je hotel prikupiti Judom in rimskemu cesarju. A njegova prevelika obzirnost, strahopetnost mu ni nič koristila, ampak škodovala. Kmalu po Jezusovi smrti ga je Vitelij, sirski cesarski namestnik, na pritisk Judov odstavil in ga poslal v Rim. A rimski cesar ga je zavaljo njegovih krivic, silovitosti, krutosti, katere je počenjal v Judeji, poslal v Galijo v pregnanstvo. A življenje v pregnanstvu, združeno s tolikimi težavami, je tiralo nekdanjega razvajenega in mogočnega rimskega oskrbnika v Judeji v obup. Končal si je, kakor poroča Evzebij v svoji cerkveni zgodovini, sam življenje. Tako se še dandanes godi bojazljivim kristjanom. Namesto koristi, jim prinaša strah pred ljudmi le škodo, časno in večno.

Dobro ime, poštenje pred ljudmi je ena prvih blaginj časnega življenja. Kdo pa izgubi to izredno blaginjo prej ko oni, ki iz strahu pred ljudmi zanemarijajo svoje verske dolžnosti? Takega še brezbožneži ne spoštujejo. Ko so francoskega kralja Franca po hudi bitki pri Paviji premagali in ujeli, je pisal kralj iz ječe svoji materi: »Mati, vse je izgubljeno, samo čast, dobro ime ne!« Dà, v največji nesreči ga je tolažila zavest, da se je srčno bojeval, da je storil svojo dolžnost. Te tolažbe pa ne uživa tisti, ki je suženj strahu pred ljudmi. Vest mu vedno očita, da je z dobrim imenom vse zapravil, če si je tudi nakopičil mnogo premoženja, če je tudi dosegel imenitno službo, izredno čast. Njegova brezznačajnost ga dela namreč zaničljivega v očeh poštenih ljudi. Pač res, kdo neki bo spoštoval, čislal, cenil človeka, ki zaradi ljudi prelamlja Bogu obljubljeno zvestobo? Zato pa glejmo, da ne bomo nikdar prelomili obljube, s katero smo obljubili zvestobo svojemu Bogu. Mi vsi namreč smo nekoč slo-

vesno obljubili svojemu Zveličarju, da ga bomo srčno spoznavali v življenju in smrti, da se bomo srčno bojevali pod njegovo zastavo, da bomo vedno pripravljeni raje vse pretrpeti ko pa zatajiti svojega Zveličarja. A to svojo obljubo vedno obnovimo, kadarkoli se pokrižamo. S križem očitno spoznavamo in zatrjujemo, da hočemo Kristusovo vero pred celim svetom spoznavati. Zaradi tega je vsakdo, ki iz strahu pred ljudmi opusti dobro in stori hudo, nezvest svoji obljubi, je lažnik. A to je za vsakega kristjana sramotno, pa tudi škodljivo.

Konštancij Klor, oče rimskega cesarja Konstantina, je bil sicer pagan, a pravičen in resnicoljuben mož. Imel je v svoji službi tudi kristjane. Nekoč je hotel preizkusiti njihovo zvestobo. Velel jim je, da se naj odpovejo krščanstvu, ako še hočejo ostati v njegovi službi. Večinoma so vsi ostali zvesti svoji veri. Le nekaj jih je zatajilo Kristusa iz strahu, da ne bi izgubili svoje službe. Kaj je storil nato Konštancij? Zveste je obdržal v službi, odpadle je pa odslovil, češ, kdor je zaradi mene nezvest svoji veri, bo prej ali slej zaradi drugih tudi meni nezvest. Kaj ne, da je imel prav Konštancij? Tako je vedno bilo in bo.

Pa vsa ta časna škoda, ki jo imajo kristjani vsled svojega strahu pred ljudmi, ni nič v primeri s tem, kar jih čaka onkraj groba. Strašen prizor bomo gledali na sodnji dan. Vsi milijoni in milijoni ljudi bodo vstali iz svojih grobov in se zbrali pred svojim sodnikom, katerega bo obdajalo nebeško veličastvo. Vse te, za človeško oko nepregledne vrste ljudi bodo zbrali angeli in razdelili v dve vrsti. Kam bodo prišli bojazljivi kristjani? Jezus sam nam odgovori na naše vprašanje. »Kdor mene zataji pred ljudmi, njega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.« (Mat. 10, 33.) »Kdor se sramuje mene in mojih besed, njega se bo sramoval tudi Sin človečji, ko bo prišel v veličastvu svojega Očeta in svojih angelov.« (Luk. 9, 26.) Poglejte, bo rekel božji Sodnik bojazljivcem, meni zveste mladeniče in device, pogledjte meni zveste otročiče, ki so srčno stopili pred paganske sodnike ter spoznali svojo vero, dasi so dobro vedeli, da jih čakajo zaradi tega smrtne muke. Ničesar se niso zbal, ker so hoteli meni ohraniti zvestobo do zadnjega zdihljaja. Vas pa je vsak zaničljiv pogled, vsaka zbadljiva beseda, vsaka obljuba, vsak strah pred zamero odvrnil od dobrega in zvabil na grešno pot. Ne poznam vas, bo rekel Zveličar takim bojazljivcem, ker tudi vi niste mene spoznali. Poberite se izpred mene! Torej, predragi, ne ozirajte se preveč na ljudi! »Ne bojte se,« vam kliče Odrešenik, »njih, ki telo umore, duše pa ne morejo umoriti, temveč bojte se veliko bolj onega, ki more dušo in telo pogubiti v pekel!« (Mat. 10, 28.) Da, »res vam povem, tega se bojte!« (Luk. 12, 5.)

Dober kristjan se ne bi smel bati nobenega trpljenja, ki mu ga utegne povzročiti hudoben svet, tudi smrti ne. Kako je pa v resnici? Le pogledjte si dandanašnje kristjane! Nihče jim ne grozi s trpljenjem ali celo s smrtjo. Ena sama beseda, en sam zaničljiv zasmeh, prezirljiv pogled zadostuje, da postanejo mnogi dandanašnji kristjani Bogu nezvesti in opuščajo in zanemarjajo svoje verske dolžnosti. Opuščajo in zanemarjajo svoje verske dolžnosti zaradi tega, da bi jih ljudje ne prezirali zaradi njihove pobožnosti in ne imeli za pobožnjake. Ali taki kristjani ne zaslužijo, da jim Bog enkrat meri z isto mero? Kakšna kazen čaka take kristjane, ki iz strahu pred ljudmi opuščajo prejemanje svetih zakramentov, ki opuščajo molitev, ki zanemarjajo službo božjo, ko jih bo božji Sodnik zaničljivo pahnil od sebe? Takrat bodo ti strahopetneži sklepali svoje roke proti svojemur Odrešeniku, pa bo prepozno. Takrat jim bo on zaklical: kje so zdaj vaši nekdanji bogovi, katerih ste se bolj bali nego mene? Bali ste se, bo zaklical večni Sodnik tem nesrečnežem, da bi vas umrljivi ljudje ne zaničevali zaradi vašega verskega prepričanja, a mojega maščevanja, moje jeze se pa niste bali. Naj pridejo zdaj oni, katerih ste se nekdanj bali, in naj vas rešijo iz mojih pravičnih rok! Njihova hvala vam je bila več nego moja čast. Naj vas hvalijo zdaj, ko vas jaz sovražim. Naj pridejo zdaj in vas rešijo iz večnega ognja.«

Dragi v Gospodu! Poslušajte še, kaj bo rekel večni Sodnik svojim zvestim služabnikom, ki so vedno, ne meneč se za mnenje ljudi, hodili pravo pot! Vi, bo rekel Jezus svojim zvestim spoznavavcem, ki ste bili tolikokrat deležni mojega ponižanja, bodite deležni tudi mojega poveličanja! Oh, kako srečni bomo, ako bomo na sodnji dan med onimi, o katerih bo rekel Kristus vpričo svojih angelov nebeškemu Očetu to-le: »Glej, ti so me pred svetom spoznavali, se me niso sramovali, so radi mene prenašali preziranje, zaničevanje, zasramovanje, da, celo časno zgubo! Glej, tudi jaz jih spoznam za svoje zveste služabnike! Spoznaj jih tudi ti za svoje otroke in jih sprejmi v svoje kraljestvo!« Krščanski mladeniči in dekleta, pomislite, kaj vam bode nekoč škodovalo, ako vas sedaj svet zaničuje zaradi vašega krščanskega življenja! Krščanski možje, pomislite, kaj vam bode škodovalo onega dne, ko vas bode Kristus spoznal za svoje zveste služabnike, ako vas sedaj svet zasmehuje in povsod zapostavlja zaradi vašega krščanskega mišljenja in življenja! O prerečni, preblazeni trenutki, bode klicali na sodnji dan, ko so nas zaničevali, poniževali, zasramovali zaradi Boga! O blaženo preganjanje, bode rekli, katero smo pretrpeli zaradi svojega krščanskega življenja! Za kratek čas trajajoče zaničevanje bode prejeli vekomaj trajajoče poveličanje.

Dragi v Gospodu! Kje hočete biti nekoč? Brezdvomno v vrstah zvestih služabnikov božjih. Zato pa le srčno pod zastavo Kristusovo, pod zastavo sv. križa! Neustrašeno spoznavajte sedaj z besedo in dejanjem sv. vero! Neustrašeno spolnujte svoje verske dolžnosti! Prej ali slej se bodo nad vami uresničile besede Kristusove: »Kdorkoli bude mene spoznal pred ljudmi, tega bošem tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih.« (Mat. 10, 32.) Amen.

P. Dionizij Dušej.

Binkoštna nedelja.

Trudimo se, da bomo poučeni v sv. veri.

Po vsej pravici obhaja sv. Cerkev z največjo slovesnostjo današnji praznik, spomin na prihod Sv. Duha. Današnji dan so apostoli začeli spolnjevati to, kar jim je ukazal Gospod rekoč: »Učite vse narode!« Glas učečih apostolov se je današnji dan prvič razlegal po ulicah jeruzalemskih in vsled tega nauka se je spreobrnilo na tisoče ljudi. Kar pa se je začelo prvo binkoštno nedeljo, to ni nikdar prenehalo; vsekdar in povsod je razsvetljevala sv. Cerkev s svojimi nauki temo zmot in pregreh. Ako se Cerkev in krščanstvo zaničuje, se godi to zato, ker ga, oziroma ker je ne poznajo. Nevednost v verskih rečeh je glavni vzrok sovraštva in zaničevanja, katero mora pretrpeti Cerkev. Sv. Cerkev se zaman trudi s tem, da neprenehoma uči; zaman vabi upornike, naj proučujejo njeno zgodovino, njene verske in njene pravne resnice; na vse to se večinoma odgovarja — jaz sem v veri zadosti poučen, ni mi treba nič več vedeti, nič več znati. Na ta način se obsoja potem Cerkev, ne da bi bila sploh dobro poznana. Poglejmo danes nekoliko to rano sedanjega časa in očita nam bo postala ne-spamet tega odgovora.

Človek, ki trdi, da je predobro poučen v veri, ki noče vsled tega nič več čuti o veri in njenih zapovedih, je pravzaprav izredna prikazen. Možje, največji učenjaki, ki so posvetili celo svoje življenje verski izobrazbi, se niso drznili kaj podobnega trditi. Največji bogoslovci so morali ob sklepu svojega življenja pripoznati in reči: jaz le malo, jaz skoraj nič ne vem. Nasprotno pa se baha komaj odrastla mladina, ki je pozabila celo katekizem, ali pa ga sploh nikdar znala ni: »Jaz vem še preveč o veri.« Kaj pa vedo take vrste ljudje? Oni poznajo ugovore in psovke, katere so nabrali v veri nasprotnih spisih in časopisih, za obrambo teh ugovorov se pa niti ne zmenijo ne. Nikdar ne

vzamejo v roko kakega versko obrambnega spisa in vendar se upajo trditi: jaz o veri zadosti vem.

Vprašaj take vrste ljudi, ki se imajo za silno učene, kaj so se učili glede sv. vere. Ali so prebrali sv. pismo in kako učeno razlago sv. pisma, ali so preštudirali veroslovje, obrambo sv. vere in nepristransko cerkveno zgodovino? Ali znajo vsaj katekizem? Na vsa ta vprašanja bo odgovor: »Ne.«

Največji veleumi so se uklonili krščanstvu in so pripoznali, da krščanstvo ni le vredno, da ga proučujemo, marveč da zasluži tudi, da ga spoštujemo. Eden največjih pesnikov vseh časov, slavni Dante, je vedno z največjim spoštovanjem izgovarjal ime Kristus. Slavna zvezdoznanca Newton in Keppler sta se vedno odkrila, kadarkoli sta čula besedo: Bog. — Vernost je bila vsekdar tesno spojena s potrebami človeštva; vsi narodi so čutili v sebi potrebo molitve in bogočastja in uprav zmote, v katere je človeštvo glede bogočastja zabredlo, nam pričajo, da je človeštvo res čutilo njegovo potrebnost. Zgodovina vere je zgodovina človeštva in slednja zgodovina bi nam bila uganka, ko bi se ne ozirali tudi na zgodovino vere.

Krščanstvu premotrivanje njegovih resnic ni nevarno, tega se mu ni treba bati. Krščanstva največja sovražnica je verska nevednost. To resnico je glasno izustil že slavni Tertulijan pred rimskimi cesarji, rekoč: »Le eno zahteva od vas naša vera in to eno je, da je ne obsojate, dokler je ne poznate.« Ako stoji kdo kot hudodelnik pred sodnikom, tedaj preiskujejo njegovo hudodelstvo, zaslišijo se priče in hudodelec sam. Le z vero se dela dandanes drugače. Obsoja se vera kakor nekaj napačnega, kakor človeška izmišljotina; vse to se dela, ne da bi se natančno proučile njene resnice. Pokaži mi učenjaka, ki je proučeval vero in jo je potem šele zatajil! Nasprotno pa vidimo na tisoče krivovercev, ki so se odpovedali svojim zmotam potem, ko so se natančno poučili o veri. Mnogoštevilni zgledi nam torej pričajo, da ima filozof Baco prav, ki trdi, da prava veda in učenost vodita k veri.

»V veri sem zadosti poučen,« pa ni le izgovor nevercev, marveč tudi izgovor mlačnih kristjanov, ki vsled tega izgovora menijo, da jim ni treba poslušati pridig. — Ako je bila nevednost v verskih rečeh usodepolna vsekdar, je to zlasti dandanes, ko se sovražniki sv. Cerkve tolikanj trudijo trositi zmote med zlato pšenico Kristusovih nauk. Kako naj bi se mogli ustavljati kljub vsem psovkam, kljub vsemu zaničevanju, kljub vsem lažem, ki se trosijo zoper vero? Kako moremo živeti neomadeževano sredi tolike pokvarjenosti? Kako boš mogel odgovarjati na ugovore zoper dragoceni zaklad sv. vere, ako se vedno z novega ne poučuješ v veri! Res je sicer, ti ugovori so ničevni, a postavljeni so ti tako, da ti je treba vendar precej verske izobrazbe, ako hočeš spoznati njih ničevnost. In slednjič

kaj pa je vzrok, da se tako zlahka prestopajo božje in cerkvene zapovedi? Ali ne nevednost v verskih rečeh? Vera gospoduje nad našim nagnjenjem, ona zapoveduje volji naši in brzda požljivost; ona je studenec pravice in podlaga sreče. Sv. vera je torej res pravi zaklad. Kako pa boš mogel zadosti ceniti ta zaklad, ako ga natančno ne poznaš?

Kaj mnogo je torej na tem, da smo dobro poučeni v sveti veri. Saj pravi Jezus Kristus sam: »To je večno življenje, da spoznajo tebe edino pravega Boga in katerega si ti poslal, Jezusa Kristusa.« Zato ker vodi Sv. Duh naše duše k večnemu zveličanju, zato ga tudi imenujemo duha umnosti in vednosti. Ta dva darova nas pripeljeta do znanja v veri. Kljub temu, da so apostoli poslušali tri leta nauke Gospodove, so ostali vendar še sila nevedni, ker marsikaj niso razumeli in niso mogli razumeti. Današnji dan pa jih je na čudežen način razsvetlil Sv. Duh, napolnil jih je s svojimi darovi tako, da jih je celi Jeruzalem čul oznanjevat »čuda božja«. Ta čudež je storil Bog na apostolih. Sicer pa Bog ne dela vedno čudežev, marveč pravico ima zahtevati od nas, da se potrudimo, poučiti se v verskih rečeh tako, kakor je našemu stanu in našim razmeram potrebno.

Trudimo se torej, da bomo poučeni v sv. veri. Zlasti krščanski starši, vaša dolžnost je preskrbeti svojim otrokom kolikor mogoče temeljitega pouka v sv. veri. Podpirajte dobro krščansko berilo, ki vas poučuje in potrdi v veri! Da bo pa to spoznanje še boljše, se zatecimo tudi mi z gorečo molitvijo k tretji božji osebi, da nas Sv. Duh razsvetli s žarki svojih milosti, da s svojim razsvetljenjem prežene temo našega razuma, da ugasne v naših srcih vse posvetne želje in da nas napolni s hrepenenjem po večnih neminljivih blagih. Amen.

Rev. Jos. Pollak.

Binkoštni ponedeljek.

Nauk o Sv. Duhu.

»Verujem v Sv. Duha,« tako molimo vsak dan v apostolski veri; binkoštni prazniki so pa še prav posebno odmenjeni v počeščenje Sv. Duha. — Pomudimo se tudi mi danes pri tej verski resnici, in razmišljujmo nekoliko o Sv. Duhu.

1. Kdo je Sv. Duh? — On je tretja božja oseba v presv. Trojici — je torej pravi Bog, kakor Bog Oče in Bog Sin. Da je Sv. Duh pravi Bog, nas uči sv. pismo, ker Sv. Duhu prilastuje božje lastnosti. Ko je bil Jezus svoje apostole po svetu razposlal, jim je rekel: »Pojdite in učite vse

narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha. « Pri svetem krstu se vsakemu odpusti podedovani greh; če pa že odrasel človek prejme sv. krst, se mu pri sv. krstu odpuste tudi vsi grehi, katere je storil pred sv. krstom. Grehe more odpuščati samo Bog; ako se pa grehi odpuščajo tudi v imenu Sv. Duha, mora tudi on biti pravi Bog. — Sv. apostol Pavel piše (1. Kor. 2, 10 sl): »Nam pa je Bog razodel po svojem Duhu; zakaj Duh vse preišče, tudi globokosti božje. Zakaj, kdo med ljudmi ve, kaj je v človeku, kakor le duh človekov, ki je v njem. Tako tudi kar je božjega nihče ni spoznal, kakor Duh božji.« Sv. Duhu se tu prilastuje neskončna modrost in vsegavednost. Te lastnosti pa ima edino le Bog. — Ako jih ima pa tudi Sv. Duh: mora tudi on biti Bog.

Znana vam je gotovo svetopisemska zgodba o Ananiju in Safiri. Za časa apostolov so bili kristjani zelo goreči; »bili so enega srca in enega duha; tudi nihče ni rekel o tem, kar je imel, da je kaj njegovega, ampak vse je bilo med njimi s k u p n o. Tudi ni bilo med njimi ubožca; ker, kateri so imeli njive ali hiše, so jih prodali in izkupiček oddali apostolom, potem pa se je vse to razdelilo med vse, kolikor namreč je bilo temu ali drugemu potreba. Seveda ni bil nobeden prisiljen tako ravnati, ampak vse se je tako vršilo prostovoljno. Tudi Ananija in Safira sta prodala svojo njivo in nekoliko izkupička prinesla sv. Petru; pa na videz sta se vedla tako, kakor da sta donesla ves izkupiček. Sv. Peter vpraša Ananija, je-li to ves izkupiček? Ananija pritrdi, da je. Peter pa mu odgovori: nisi lagal ljudem, ampak B o g u; in ko tudi žena pritrdi, da sta oddala vse, reče Peter: zakaj sta se vendar dogovorila skušati D u h a Gospodovega?« — Tu sv. Peter Sv. Duha kar naravnost imenuje B o g a. (Cf. Dj. apost. pogl. 4 in 5.)

2. Da je Sv. Duh pravi Bog, nam izpričujejo tudi druga imena, s katerimi sv. pismo označuje Sv. Duha. »Kadar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico« (Jan. 16, 13), tako je zatrjeval Jezus Kristus svojim apostolom. Tu imenuje Jezus Sv. Duha: u č e n i k a. Pomen teh besedi je ta-le: Jaz bi vam imel še veliko skrivnosti povedati: o veri, o spreobrnjenju nevernikov, o vladanju Cerkve, toda ste še prešlabi, da bi vse to prav razumeli, ker se še niste judovskim predsodkom popolnoma odpovedali. O vsem tem vas bo pa Sv. Duh natančno poučil. — Pa ne le apostolom bo Sv. Duh učenik, ampak tudi njihovim naslednikom, ker Jezus jim je zatrdil, »da Duh resnice ostane pri njih vekomaj.« (Jan. 14, 16.) Sv. Duh je torej u č e n i k, ker uči sv. Cerkev, in jo varuje vsake zmote in jo bo varoval do konca sveta. — Sv. Duh je učenik, ker naša srca pripravna stori, da sprejmemo nauke sv. Cerkve in po njih živimo. Sv. Duh je učenik tudi zato, ker nam navdihuje dobre misli, in nas razsvetljuje, da spoznamo, kaj nam je ob kaki priliki storiti, ali pa opustiti. — Le, žalibog, da se

temu božjemu učeniku tolikokrat ustavljamo in njegovega nauka ne poslušamo, ampak raje poslušamo nauke zapeljivega sveta in se po njih ravnamo, tako da tudi nam veljajo besede sv. Stefana, ki jih je govoril Judom: »O, vi trdovratni in neobrezani na srcih in ušesih, vi se vedno ustavljate Sv. Duhu, kakor vaši očetje, tako tudi vi.« (Dj. ap. 7, 51.)

Sv. Duh se nadalje imenuje: **tolažnik**. Jezus je rekel apostolom: »Jaz bom očeta prosil in vam bo drugega Tolažnika dal, da pri vas ostane vekomaj.« (Jan. 14, 16.) Ko pravi »d drugega« tolažnika: s tem tudi pove, da je Sv. Duh pravi **Bog**. — Prvi tolažnik je Jezus Kristus sam, katerega je Bog Oče poslal na svet, da je svet odrešil. In ta tolažnik — Jezus Kristus — je pravi **Bog**. Ker je Sv. Duh drugi tolažnik, enak prvemu tolažniku in ga pošlje ravno isti nebeški Oče: sledi iz tega, da je tudi Sv. Duh pravi **Bog**. Ker pa je Sv. Duh pravi **Bog**, sledi iz tega, da mora biti on **najboljši** tolažnik. To resnico so skusili apostoli, skusili so mučeniki vseh časov, pa jo skušajo še sedaj vsi dobri in pravični. Apostole so sovražili in preganjali: pa oni so bili veseli, da so zovoljo Jezusa trpeli. Kdo jih je oveseljeval in tolažil pri takih križih in težavah? Sv. Duh je bil njihov **tolažnik**.

Sv. mučenci so prestajali strašno trpljenje, pa zdelo se je, da svojega trpljenja ne čutijo. Odkod to? To je delo Sv. Duha. On jih je tolažil, pa so se v največjem trpljenju veselili. In sedaj? Kje išče in najde pobožna duša tolažbo? O, kajne, v molitvi se zateče k Bogu. Potoži mu svoje križe in težave, pa prosi ga, naj ji on pomaga; pa začuti v svojem srcu mir in veliko oveseljenje, in rada prenaša križe, da, še večjih križev si želi. »Trpeti ali umreti; umreti ali trpeti« je govorila sv. Terezija. Kdo tako dušo oveseljuje, kdo jo tolaži? To dela tolažnik Sv. Duh. O da bi ljudje to resnico bolje spoznali, da bi iskali tolažbe vedno le pri Sv. Duhu; o, koliko manj solza, in pa koliko več pravega, srčnega veselja bi bilo na svetu! Pa kaj, ko ljudje iščejo tolažbe samo pri ljudeh in v posvetnih veselicah, ki jim pa srca utolažiti ne znajo in ne morejo.

Slednjič je Sv. Duh tudi naš besednik, naš priprošnjik. Sv. apostol Pavel piše v listu do Rimljanov (8, 26): »Sam Sv. Duh prosi za nas z neizrekljivimi vzdihljeji,« t. j. Sv. Duh nam pomaga prositi; on stori, da prisrčno, zaupljivo in stano vitno k Bogu vzdihujemo in molimo; on nas uči, kako nam je moliti, ali naj prosimo rešitve od te ali druge nadloge, ali pa milosti, da bi mogli težavo premagati.

Pa boš morda rekel: To vse se kaj lepo sliši — vsakdanja izkušnja pa uči, da ljudje velikokrat zastoj molijo in ne zadobijo tega, česar prosijo. Tudi tega ti ne ovržem, da, še celo pritrdim ti. Le to je sedaj važno vprašanje: Zakaj naše molitve tako malo izdajo? — Naj vam povem kratko zgodbico! O dveh puščavnikih se bere, da sta si hotela poleg svoje pu-

ščavice napraviti vrtiček. Ker pa poleg puščavice ni bilo rodovitne zemlje, sta morala precej daleč zemljo kopati in domov donášati. Solnce ju je zelo žgalo in mlajši puščavnik je bil tako nevoljen, da je vselej zamrmral, ko je lopato zasadil. Starejši ga svari: »Ljubi brat, prosi vendar Boga za dar potrpežljivosti!« Nevoljnež pa mu odgovori: »Sem že velikrat molil, pa njegova milost mi vendar ne pomaga.« — Starejši mirno koplje naprej, in ko je vrečo napolnil, zaprosi svojega tovariša: »Prosim te, pomagaj mi, da denem to vrečo na ramo!« S težavo vzdigneta vrečo na ramo, pa starejši jo takoj izpusti in vreča je zopet na tleh. »Kaj je to,« reče mlajši, »moja pomoč ti nič ne koristi, ako vreče nečeš obdržati na rami, ampak jo nalašč izpustiš, da pade na tla.« Starejši mu odvrne: »Glej, prav taka je tudi s pomočjo božjo! Bog je vedno pripravljen, da bi nam pomagal. Ako se pa mi božje milosti ne poslužimo, marveč se ji morda še ustavljamo: kaj nam bo mogla potem pomagati?« (Cf. Zgod. katekiz. I. str. 152.)

Predragi! Ali umeješ nauk te dogodbe? Tale je: Ni zadosti, da je Sv. Duh naš učenik, ampak treba ga je tudi poslušati in se po njegovih naukih ravnati. Ni še zadosti, da je Sv. Duh naš tolažnik, ampak treba ga je tudi prositi, da nas tolaži. Ni še zadosti, da veš, da je Sv. Duh naš priprošnjik, ampak treba se mu je tudi priporočati, da za nas posreduje. — Če pa kdo ne mara poslušati božje besede in seveda tudi ne po njej živeti; ako ne išče sveta in tolažbe pri Sv. Duhu, ampak le pri hudobnih in izprijenih ljudeh; ako sicer Boga prosi, naj mu pomaga in da, česar potrebuje, pa si sam za vse to kar nič ne prizadeva, ali mar meniš, da mu bo molitev kaj pomagala? Pa, zakaj ne? Jaz sem rekel, da je Sv. Duh naš pomočnik. Pomagati pa se more le onemu, ki tudi sam dela. Kdor sam nič ne dela, ali pa še celo, kdor svojemu pomočniku nasprotuje, takemu tudi najboljši pomočnik pomagati ne more. — Se bo li učenec naučil brati, ako v šolo ne hodi? Pa, če tudi v šolo hodi, pa v šoli ne posluša in se noče učiti? Pa kdo je kriv, da se nič ne nauči? Ali mar učitelj? Gotovo ne, kriv je učenec sam. — Prav tako smo tudi mi sami krivi, da nam najboljši učenik in pomočnik — Sv. Duh — pomagati ne more. Amen.

† Dekan Fr. Gornik.

Praznik presvete Trojice.

Naše dolžnosti do presv. Trojice.

O treh poglavitnih praznikih cerkvenega leta, o božiču, veliki noči in binkošti, smo premišljevali, občudovali in slavili ljubezen in dobrote treh božjih oseb: ljubezen Boga Očeta, Boga

Sina in Sv. Duha. A sv. Cerkvi se to še ne zdi dovolj. Kakor da si očita, da je premalo proslavila sv. Trojico, hoče še v posebnem prazniku to skrivnost počastiti. Zato danes praznuje dan presvete Trojice, ki je nekako dopolnilo vseh Gospodovih praznikov. Lepo dokazuje ta namen sv. Vincencij Fereri, ko piše: »Kakor obhaja sv. Cerkev vsak dan spomin posameznih svetnikov, a še posebej praznik vseh svetnikov, tako obhaja za prazniki Gospodovimi še praznik vseh treh božjih oseb, da nadomesti, kar je bilo pomanjkljivega.

Predragi v Gospodu! Tudi mi se hočemo s hvaležnim srcem spominjati vseh dobrot in blagoslovov, katere nam dele tri božje osebe, skušati pa moramo zlasti, da ohranimo v sebi ono podobo, katero je vtisnila v našo dušo sv. Trojica, ono podobo pa zatiramo, katero hoče v nas postaviti hudobni duh.

I. Vera v sveto Trojico je za nas skrivnost, ki nam bo na zemlji vedno neumljiva. Kratko pravi sv. Ambrozij: »Če je govor o sv. Trojici, mora obmolkniti slednji glas, ne samo moj, ampak tudi angelski.« To pa tudi ni nič čudnega. Saj so skrivnosti v celi naravi, skrivnosti v nas, skrivnosti v znanosti, kakor naj ne bodo v znanosti božji, to je v naši veri? Zato vzklikne sv. Hilarij: »O prevzetni človek! Ti hočeš razumeti skrivnost in bistvo svojega Stvarnika, ko niti ne razumeš postanka stvari! Pa povej mi, kako si prejel svoj postanek, svoj pogled in posluh? Ti ne veš, kaj se v tvoji notranjosti godi, hočeš pa vedeti, kaj se godi v Bogu? Saj niti ne veš, kako postane iz segnilega zrna mogočno drevo, iz gosenice prekrasen metulj. — Svete Trojice ne razumem, pa tudi angeli ne. Ljudem ni bilo razodeto, preroki in apostoli je niso skušali razumeti. Samo vera naša jo mora sprejeti.« Vendar pa, ker je človek slika in prilika božja, mora imeti v svoji duši neki odsvit sv. Trojice. In res! Ta podoba je naša duša, ki je po božji podobi ustvarjena. Kakor pa je en Bog trojen v osebah, tako je tudi duša edina v bistvu, pa trojna v svojih zmoglostih. Te zmoglosti pa so tri: razum, spomin in volja. Zato pravi sv. Bernard: »Z razumom smo podobni Očetu, s spominom Sinu in z voljo Sv. Duhu.«

1. Po razumu moramo postati podobni Bogu Očetu. Kakor je Bog vse ustvaril in vse je bilo dobro in koristno, tako moramo tudi naš razum samo za dobro in koristno rabiti, za spoznanje Boga, njegovih lastnosti in njegovih stvari. Nikdar pa ne smemo razuma više ceniti kakor pa vere, kakor to delajo prostomiselniki, ki verujejo samo to, kar spoznajo z razumom. Sv. Tomaž Vilanovski piše: »Vera je gospodarica, razum pa samo njen služabnik. Če spremlja sluga svojega gospoda h kralju v palačo, tedaj gresta po cesti skupaj, skupaj v palačo, skupaj po stopnicah. Ko pa prideta do kraljeve dvorane, ostane

služabnik zunaj, gospod sam pa gre h kralju. Tako gresta tudi razum in vera skupaj v zemskih znanostih, gresta celo nad zvezde skupaj, a ko prideta do vrat božjih, mora utihniti razum, le vera stopi pred prestol Najvišjega, kajti božjega bistva razum ne more razumeti, za to je preslab.»

Predragi v Gospodu! Blagor nam, ako tako rabimo svoj razum, v službi božji, samo za Boga. To je prava modrost, spoznati Boga in v vsem stvarstvu iskati zopet Boga.

2. S svojim spominom, z vsemi svojimi mislimi moramo nadalje biti podobni Bogu Sinu. Kakor je Sin rojen iz Očeta in je od njega izšel, tako morajo tudi vse naše misli izvirati iz Boga in se nanašati samo na Boga. Vsako nevredno misel odpodimo, kakor pravi Bog po preroku: »Odvrzite izpred mojih oči zlo svojih misli!« Zato pa misli niso proste, kakor govori svet, ampak od vseh svojih misli bo dajal človek odgovor. Misli niso proste, ampak lahko mnogo zla povzročijo. »Iz srca izhajajo nečiste in hudobne misli, in te omažejujejo človeka,« pravi naš Zveličar. Plutarh pripoveduje o nekem krutem možu Apolodoru, da se mu je sanjalo, kako so ga divji Sciti ujeli, kos za kosom razrezali in v vrel kotel vrgli. Iz kotla pa se je dvignilo njegovo srce in mu reklo: »Vse to zlo sem jaz tvoje srce povzročilo!« Res, človeško srce, njegove misli mnogo hudega store. Zato pa blagor nam, če bodo vse naše misli izvirale iz Boga in se nanašale le na Boga. Tako bomo podobni Sinu božjemu, ki je iz Boga izšel in se spet vrnil k Bogu.

3. Z voljo pa moramo postati podobni Svetemu Duhu. Sv. Duh je duh Očeta in Sina, od obeh izhaja in kot Bog ljubezni je z obema združen, kajti vsaka ljubezen veže dvoje oseb. Tako mora biti tudi naša volja vedno združena z božjo voljo. Vedno in povsod govorimo: zgodi se Tvoja volja: v veselju in v trpljenju, v sreči in nesreči, v dobrih in slabih dneh. Mi moramo vršiti božjo voljo in pustiti, da Bog z nami ravna po svoji volji. Sv. Jedert je vsaki svoji prošnji pristavila besede: »Tvoja volja se zgodi!« Nekoč ji Gospod da na izbero bolezen ali zdravje in jo vpraša, kaj hoče. A ona odgovori: »Naj se zgodi Tvoja volja!« Če bomo mi tako delali, mislili in ravnali, tedaj blagor nam: naš razum, naše misli, naša volja, to troje v nas bo sveto in podobno sv. Trojici!

II. Toda, žalibog, hudobni duh hoče v naši duši poleg božje podobe postaviti tudi svojo, nesveto podobo. In katera je ta? Sv. Janez nam jo opiše z besedami: »Poželjenje mesa, poželjenje oči in napuh življenja.« (I. Jan. 2.)

1. Hudobni duh skuša s poželjenjem mesa oslepiti zdravi razum, ki nam ga je Bog dal. Poželjenje mesa obsega vse uživanje tega sveta, zlasti pa nečistost. In to je takorekoč prvo v podobi satanovi. Koliko zla je napravila nečistost na svetu, najbolj pa se maščuje nad tistim, ki se ji vda. Zastrupi mu dušo

in telo, otemni mu razum, da ne vidi, ne spozna prepada, kamor drvi, kakor črv mu razgloda mlado telo in pahne v prezgodnji grob.

2. Drugo v satanovi podobi pa je poželjenje oči. Oko je čudovito delo božje, a nam je lahko v pogubo. »Z očmi lovi satan duše v svoje mreže,« pravi neki cerkveni učenik. Zlasti pa skuša ognusiti oko naš spomin, misli našega srca. Zato piše sv. Avguštin: »Vsi drugi čuti so kakor okna, skozi katera prihaja in odhaja greh, oči pa so vrata. Vhod skozi okno je težak, skozi vrata lahek. Gorje mu, kdor ima torej odprte oči za greh.«

Noben čut se tako lahko ne zapre kot oko. To nas uči, da moramo nanj paziti in ga zapirati.

3. Tretje v satanovi podobi pa je napuh življenja. Ta obsega prevzetnost, ničemurnost in vladoželjnost. Napuh pokvari našo voljo. Napuh ne mara in noče ukloniti svoje volje pod oblast drugega. Prevzetni hoče biti hvaljen, češčen in slavljen. Nasproti temu pa vpraša apostol: »Kaj pa imaš, o človek, česar nisi prejel? Če pa si prejel, kaj se ponašaš, kakor bi ne bil prejel?« Vse, kar si in imaš v naravnem in nadnaravnem oziru, vse imaš od Boga. Zdravje, učenost, bogastvo, lepoto, razum in milost, sv. zakramente itd. Zgodovina nas pa tudi uči, da se silno težko izpreobrne napuhnjen človek, ker tak ne potrebuje pokore, ne mara se ukloniti Bogu, noče priznati svoje slabosti.

Predragi v Gospodu! Zatirajmo satanovo podobo v sebi, nasprotno pa gojimo podobo božjo v naši duši, da bo naš razum služil Bogu, da bodo misli posvečene Bogu, volja pokorna Bogu, potem se bo zgodilo, kar pravi Jezus: »Če pa kdo mene ljubi, ga bo tudi moj Oče ljubil in bova k njemu prišla in pri njem prebivala.« Amen.

Fr. K.

Evharistični govori.

Spisal Franc Bernik.

3. Kako bodimo pričujoči pri sv. maši.

Prosim Vas torej, bratje, pri usmiljenju božjem, da dajte svoja telesa v živ, svet in Bogu dopadljiv dar, da bo Vaša služba po pameti. Rimlj. 12. 1.

V knjigah svetih cerkvenih očetov se pripoveduje o nekem pobožnem duhovniku, ki je vsekdar z gánljivo pobožnostjo opravljal daritev sv. maše, da je silno želel in hrepenel enkrat res Jezusa samega videti na oltarju mesto navadne podobe kruha in vina. Enkrat je bila ta njegova želja pri sv. maši posebno velika in prisrčna. Goreče je prosil Jezusa, da bi mu res

izkazal tako veliko milost, da bi ga v pravi podobi videl in ga prav kot nekdanj starček Simeon sprejel v svoje naročje. In res, pri povzdigovanju zagleda pred seboj na oltarju ležeče čudovito ljubeznivo dete, ki se mu je prisrčno smehljalo in mu z ročicami naznanjalo, da naj se ga nič ne boji sprejeti v roke. Duhovnik pa se le ni upal, dokler ni slišal skrivnostnega notranjega glasu: »Nikar se ne boj! To je Sin božji! Brez strahu ga vzemi v roke in se veseli svojega božjega Zveličarja!« Tako osrčen je vzel res milega Jezusa v svoje roke, ga je goreče poljubil in objel. Ko je bila tako njegova najbolj srčna želja izpolnjena, položil je Dete nazaj na oltar in je je prosil, da bi si sedaj zopet privzelo svoji zakramentalni podobi kruha in vina, da je bo mogel zaužiti. In tudi to se je zgodilo. Pred strmečim duhovnikom je ležala zopet majhna, neznatna hostija, katero je on potem z najprisrčnejšo pobožnostjo zaužil, dobro vedoč, da je v tej slabotni, neznatni podobi kruha zaužil in v svoje srce sprejel Boga samega, vsemogočnega, neskončnega. Predragi mi v Kristusu! Kar nam kaže ta zgled, to se je že nekaterikrat zgodilo v cerkveni zgodovini. Že nekaterikrat je Bog sam z enakim čudežem potrdil, da je res on sam, pravi Bog in pravi človek, resnično pričujoč v tabernakeljnu sv. katoliške Cerkve in da res pri sveti maši vzame on to skrito podobo nase, da tako v njej pride med nas kot Kralj vseh milosti in dobrot. Kar sem torej že enkrat rekel na tem svetem kraju, ponavljam zopet danes: »Ni ga naroda na zemlji, ki bi imel tako blizu svoje bogove, kot imamo mi blizu svojega Boga!« Nesrečni malikovalci so si pač stavili na vseh očitnih krajih svoje malike, misleč, da imajo prave bogove pred seboj in kot take jih tudi časte! Pa kako daleč so bili ti v resnici oddaljeni Bogu samemu, ker so živeli v neveri in pregrehah! In mi! Le v katoliško cerkev nam je treba stopiti, kjer se nahaja tabernakelj s sv. Rešnjim Telesom, in že smo pred tronom večnega Boga samega! Le k sv. maši, k tej nekrvavi daritvi nove zaveze nam je treba iti in že smo pri zadnji večerji, kjer duhovnik kot namestnik Kristusov spreminja kruh in vino v telo in kri Jezusovo! Da, še več! Že smo na gori Kalvariji sami, kjer se Jezus v naše odrešenje, naše zveličanje, v spravo za naše grehe daruje nebeškemu Očetu, dasi skrivnostno, našim očem nevidno, vendar zato nič manj gotovo! Kako srečni smo zares! A predragi! Ker je sreča naša tako velika, tako čudovita, zato je pa tudi dolžnost naša tem svetejša, da se mi te sreče tudi vsekdar zavedamo in se zato tolike skrivnosti tudi prav pridno in pobožno udeležujemo! Zato vam hočem danes o tem nekoliko spregovoriti I. kako se moramo pri sv. maši splošno obnašati in II. kaj nam je prinjenih posameznih delih še posebej storiti.

I. Pred vsem je potrebno, predragi, da sploh hodimo k sv. maši. »Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno

pobožnostjo pri sv. maši!« Tako nam veli cerkvena zapoved. Jezus pa je izgovoril pretresljivo besedo: »Kdor pa Cerkve ne posluša, naj ti bo kot nevernik in očitni grešnik!« K nemogočemu se seveda nihče ne sili. Če je kdo nevarno bolan ali če iz kakršnegakoli vzroka sploh ne more iti, on ne greši. Kdor pa bi lahko šel, pa tega noče storiti, on smrtno greši! In sicer tolikokrat smrtno greši, kolikokrat ob nedeljah in zapovedanih praznikih po lastni krivdi opusti sv. mašo! A ne le ob zapovedanih dneh, tudi sicer hodimo radi k sv. maši, kadar nam je le količkaj mogoče! Veliko zgledov imamo, ki nam pričajo, kako zelo je Bogu ljubo, ako kdo večkrat gre k sv. maši. Sv. Izidor je imel oskrbovati posestvo nekega bogatega moža. Hudobni ljudje pa so ga zatožili gospodarju, češ, da zamuja in zanemarja svoje delo, ker hodi k sv. maši. Gospodar jezen hiti na polje, da bi tam ozmerjal svojega zanikarnega delavca. Kako pa se začudi, ko zagleda na njivi mesto Izidorja belooblečenega mladeniča na delu! Hotel se mu je približati, a mladenič je zginil. »Ljubi moj, povej mi za Boga, kdo je oni, ki ti pomaga orati!« Izidor ni vedel, kaj bi odgovoril. »Pred Bogom izrekam, da jaz nisem nobenega pomočnika najel, kot le mojega Boga!« Angel Gospodov je torej opravljal delo, ko je bil Izidor pri sv. maši. Sv. Germana je bila vsak dan pri sv. maši, naj je bilo karkoli. Imela je kot uboga pastirica veliko ovac pasti. Zjutraj zgodaj jih je morala gnati. Seboj je imela le kosček kruha. Zanj je dobila drugo pomočnico. Sama je ostala brez jedi. Če ni nikogar dobila, je zasadila kolček v zemljo, ovce izročila angelu varihu in šla k sveti maši. Nikdar niso zašle na prepovedano pašo, nikdar se jim ni nič zgodilo.

Predragi! Tako bo tudi vas Bog blagoslovil, ako boste radi hodili k sv. maši. Ko bi se vselej kaj denarja v cerkvi dobilo, o gotovo bi jih veliko prišlo! Pa kaj milost božja ni več vredna kot denar? In kaj ni tudi časni dobiček velikokrat ravno sad sv. maše? Bila sta dva soseda. Eden je bil pobožen, rad je hodil v cerkev. Vse mu je šlo po sreči. Pri drugem je bilo pa ravno narobe. Zato pride k prvemu in mu reče: »Vi morate gotovo imeti posebno skrivnost. Saj ne delate več nego jaz. Tudi imate veliko otrok. Pa ste zmeraj tako veseli in zadovoljni! Jaz pa se trudim in mučim, a nič ne napravim!« »Dà, dà, imam skrivnost. Če jo hočete zvedeti, pridite jutri zjutraj k meni!« Drugo jutro ga vzame seboj k sv. maši. Potem pa mu naroči, naj pridno dela. Prav tako stori drugi dan. Sosed mu ves nevoljen reče: »Pot v cerkev najdem sam, zato nisem k vam prišel!« »A to je ravno tista moja skrivnost, ki me dela tako srečnega in zadovoljnega!«

To so pobožni kristjani vsekdar vedeli. Sveti kralj Ludovik, sv. Jadviga, cesarica Marija Terezija! Pri še tako velikih opravilih so bili vsak dan pri dveh sv. mašah. Sv. Cita je vsako

jutro prav zgodaj vstajala in pridno delala, da je le pri sv. maši mogla biti. Pred leti je bil duhovnik misijonar iz Kitajskega tukaj. Pripovedoval je, v kakšnih velikih, celo smrtnih nevarnostih ondi kristjani hodijo k sv. maši! Kako nas bodo vendar enkrat, na sodnji dan, ti ljudje osramotili pred celim svetom! Hodimo zato tudi mi radi k sv. maši, kadar je le mogoče! Ako pa tega nikakor ne moremo storiti, pa vsaj hrepenenje obudimo: Ko bi vendar mogel biti sedajle navzoč!

A ni le dovolj, da smo pri sv. maši, ampak kako smo pri sv. maši! Spoštljivo! Zato gremo v cerkev, da Boga častimo. Torej mora biti tudi vse naše obnašanje temu primerno. Neki svet strah moramo imeti pred pričujočim Zveličarjem. Celo pagani kažejo veliko spoštovanje pri svojem bogoslužju! In kaj je vse njihovo bogoslužje v primeri s sv. mašo! »Kdo izmed vernikov bi se sploh upal dvomiti« — tako govori sv. Gregor — »da se v trenutku daritve na mašnikovo besedo nebesa odpro in so neštete angelske trume pričujoče pri tej skrivnosti!« Sv. Križostom trdi o prvih kristjanih: »Šli so v cerkev kot v kako palačo velikega kralja, kjer je nebo odprto, Kristus sedi na prestolu, angeli strežejo, je vse napolnjeno nevidnih duhov.« Lep zgled so dajali puščavniki v tebejski puščavi v Egiptu. Najstrožji molk. Celo kašljanje so zadrževali. Le glas duhovnika se je slišal, ki je Bogu daroval. Skesano! V prejšnjih časih so posebno gledali na dušno in telesno čistost. Zunaj cerkve je bila pripravljena voda. Vsak si je moral umiti glavo in roke. Tega nas še sedaj spominja blagoslovljena voda pri vhodu v cerkev. Ko torej, kristjan, stopiš v cerkev, ko se z blagoslovljeno vodo prekrižaš, spomni se, da je v tem trenutku tvoja prva in najvažnejša dolžnost, da očistiš svojo dušo grehov! Cestinar se je trkal na svoja prsa, je obžaloval svoje grehe in je skesano klical: »Gospod, bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!« In kaj je rekel Jezus? »Povem vam, on je šel opravičen na svoj dom!« Pobožna avstrijska cesarica Eleonora je med sv. mašo vedno klečala. Prosili so jo, naj se rajše vsede. »Vi si ne upate vpričo mene sedeti! Pa bi si jaz, uboga, slaba grešnica, upala sedeti vpričo svojega Boga in Gospoda!« Pazljivo in pobožno! Moramo misliti na to, kar se pri sv. maši v resnici godi. Kadar stopimo v cerkev, posnemajmo zgled opata Štefana, ki je imel navado reči: »Posvetne misli, skrbi in opravila, zunaj ostanite, da zopet pridem ven! V cerkvi za vas nimam časa!«

II. A s tem smo pa že pri drugem delu. Kaj nam je pri posameznih delih sv. maše storiti! Ko se mašnik v zakristiji napravi v posebno duhovsko obleko, ki ima vsa velik, skrivnosten pomen, vzame kelih in gre k oltarju. Tu si pripravi kelih na sredi oltarja, odpre mašne bukve in potem gre na spodnjo stopnico oltarjevo, da ondi opravi gotove nastopne molitve. V teh molitvah se spozna mašnik pred vsem ljudstvom, da je grešnik, nevreden stopiti pred božje obličje, trka se na prsi

in prosi Boga, da bi mu odpustil grehe, s katerimi ga je tako hudo razžalil. Predragi! Kdo izmed nas ne bi v tem trenutku zopet in prav posebno z mašnikom vred obžaloval svojih grehov, kdo ne bi prav pristrčno prosil Boga, da mu jih milostno odpusti! Saj smo grešniki vsi pred Bogom. Že glede na rojstvo moramo klicati vsi s kraljevim pevcem Davidom: »V hudobiji sem spočet in v grehih me je rodila moja mati.« In kaj šele, če pomislimo, kolikrat smo že sami v svojem življenju grešili, kolikrat znova Jezusa neusmiljeno bičali, križali s svojo nepokorščino, s preklinjevanjem, pregrešnim govorjenjem, z nečistostjo! Da, v velikih rečeh grešimo dan na dan! Kaj se ne bomo torej tudi mi z mašnikom vred trkali takoj v začetku pri teh nastopnih molitvah ponižno na svoje prsi in govorili: Moja krivda, da, moja krivda, spoznam, pa odpusti mi! Prav živo se spomnimo, predragi, da je sv. maša pravna daritev, da se v njej Jezus sam znova daruje nebeškemu Očetu za grehe sveta, daruje tudi za naše grehe, prav, kot nekdanj na gori Kalvariji.

Mašnik gre sedaj k oltarju in po kratki molitvi prosi usmiljenja božjega: »Kyrie elejson, Christe elejson!« In zatem evangelijski spev: »Gloria in excelsis Deo! Slava Bogu na višavah!« Spomnimo se, predragi, pri tem prav živo na ono dolgo dobo, ko je človeštvo tako željno pričakovalo obljubljenega Odršenika, tako silno po njem hrepenelo. In ko je bil Zveličar rojen v betlehemskega hlevčku, tedaj so se nebesa odprla in angelci so zapeli ta prelepi spev. Kaj pa ljudje? Le nekaj vernih pastirčkov je bilo tako srečnih, da so spoznali Jezusa, da so ga sprejeli, ga z angelci pozdravljali. Ves Betlehem pa, dà, vsa judovska dežela, ves svet takorekoč je bil zaigran v temo nevere, ni spoznal Jezusa. Predragi! Kaj ne opazimo isto tudi danes? Ljudstvo po širnem svetu ne spozna Jezusa, ali če ga spozna, ga ne prizna. Ne prizna ga v svojem javnem življenju, v družbi, državi. Da, še več! Kot se je v judovski deželi klic: »Slava Bogu na višavah« v teku let pozgubil, zato pa se s tem hujšo silo razlegel glas: »Proč ž njim! Križaj ga, križaj ga!« tako še dandanes! Ljudje se odvrčajo od Jezusa, mu nočejo služiti, žalijo ga dan za dnem s smrtnimi grehi! In to neglede na to, da se vpricho njih, v njih sredi dan za dnem opravlja daritev sv. maše, da iz ljubezni do njih dan za dnem Jezus znova stopa na križ, znova skrivnostno umira! O kristjani! Nikar ne bodimo tudi mi slepi! Poglejmo na Jezusa! Spomnimo se v tem trenutku sv. maše vselej Jezusove neskončne ljubezni do nas in kličimo mu ne le z besedo, marveč s srcem, z vsem našim življenjem: Slava Bogu!

Evangelij! Beseda je tuja, grška in pomeni veselo označilo. Pomen te besede umemo takoj, ako pomislimo, kaj se v evangeliju bere. Vsekdar odlomek iz sv. pisma nove zaveze, ki poroča kak dogodek iz življenja Jezusa samega, besede nebeškega Učenika! Kako primerno ime torej! Saj besede

Jezusove so svetu res bile veselo oznanilo, oznanilo miru, sreče, veselja, tolažbe. Kako so te besede prinesle človeštvu tolažbo, srečo! Življenje Jezusovo ni drugega, kakor neprestano skazovanje najlepših dobrot! In pozneje! Ljudstva so zdihovala v nesrečnem malikovalstvu. Zaslišal pa se je nauk Jezusov. Kolika sprememba! Podoba božja, zatrta po grehu v človeku, jela se je zopet oživljati. Človek se je jel zavedati svoje časti. In s tem se je jel zavedati svoje sreče. Kdo naj izreče, kaj vse ima svet zahvaliti krščanstvu! Kaj celota, kraj, vsak posameznik! O spominjajmo se tega pri tem prvem delu sv. maše! In čut hvaležnosti naj polni naša srca, čut hvaležnosti, da nas je Bog brez našega zaslužnja poklical k edino pravi veri! »Usmiljenje božje, da nismo bili pokončani« v temi paganstva! Še drugo! Pri evangeliju je treba vstati, se prekrižati. To v znamenje, da sv. vero tudi očitno pred svetom spoznavamo, pričamo. Kaj vse so trpeli mučenci! Kako so pokladali svoje glave pod sekiro rabljev, dajali svoje ude prostovoljno v najhujše muke. Ljudstvo se dandanes sramuje Jezusa. Zato je v zvezi z evangelijem prav primerno potem vera.

Darovanje! Pri tem se ne daruje še Jezus sam, ampak kruh in vino v ta namen, da jih nebeški Oče blagoslovi, preden se spremene v Telo in Kri Jezusovo. Predragi! Združimo se vendar pri tem delu tudi mi z mašnikom na oltarju. Darujmo Bogu svoje srce! To se pravi: obljubimo mu, da mu bomo vsekdar in povsod pokorni. Da hočemo vse ude, vse počutke, vse, kar imamo, rabiti le njemu v čast, sebi v zveličanje. Vse smo itak od njega prejeli. Pred vsem pa mu obljubimo, da tega ne bomo nikdar zlorabili v greh! Roke, noge, jezik, glavo! Da, njemu, le njemu hočemo služiti vsekdar!

Ko mašnik po darovanju v tako imenovanem predglasju poveličuje in slavi Boga, njegove dobrote, ko potem zadoni po cerkvi zopet evangelijski spev »Svet, svet, svet je Gospod Bog Sabaot«, tedaj se že bliža najsvetejši del sv. maše. Mašnik se spominja vseh živih, za katere hoče maševati, sv. očeta, škofa, cesarja, vseh pričujočih, vseh vernikov. Združimo se tudi mi z njim v prav pristrčni molitvi!

Najsvetejši, najpomembnejši trenutek — povzdigovanje! Mašnik izgovori skrivnostne besede: »To je moje Telo! To je moja Kri!« V tem hipu na oltarju ni več kruha, vina. Le podobe, to, kar z očmi vidimo, z rokami očitimo, to je še ostalo. V resnici pa je že na oltarju Bog sam. Zgodilo se je to, kar nekdanj v betlehemskem hlevčku. Kako pobožno ga vendar mora v tem trenutku pozdravljati mašnik in z njim vse zbrano ljudstvo. Živa vera! Le z očmi vere se moremo iz čutnega, vidnega, zemskega povzdigniti do nadzemskega, božjega. Pri Bogu ni nemogoča nobena stvar. Jezus, jaz verujem, da si ti sedaj na oltarju resnično pričujoč. Ljubezen! Pričujoč si zame! Zato si prišel zopet na zemljo, da bi se zame daroval kot nekdanj na Kalvariji!

Jezus, jaz te ljubim! Čut ponižnosti! Nebo in zemlja, vsi angeli in svetniki v tem trenutku strme in kleče v prahu pred svojim Bogom. Le ti, nesrečni človek, bi se napihoval! Ponižno zato poklekni in skesano se trkaj na svoja prsa!

Molitev za mrtve! Predragi! Po besedah sv. Krizostoma »hite pri vsaki sv. maši angeli s presveto rešnjo Krvjo v vice, da trpečim dušam ž njo odvezujejo verige, gase plamen, lajšajo bolečine«. Kaj čuda potem, da ravno duše v vicah tako silno hrepene po sv. maši! Da bomo tudi mi dosegli usmiljenje božje, posebno pri sv. maši, goreče molimo za duše v vicah!

Zauživanje! Nekdaj so bili vselej vsi obhajani, kar jih je bilo pri sv. maši. Te navade dandanes ni! Zato pa skrbimo, da se vsaj po duhovno vselej združimo z Jezusom, kadar smo pri sv. maši. Obudimo kesanje, vero, ljubezen, hrepenenje po sv. obhajilu. Kako je rekel Jezus pobožni devici, ko ji je v prikazni pokazal dve prekrasni posodici: zlato in srebrno? »V zlato so tvoja resnična, v srebrni pa tvoja duhovna obhajila!«

Predragi mi v Kristusu! Sv. Bonaventura ves strmeč kliče: »Kolikor je kapljic v morju, kolikor žarkov v solncu, kolikor zvezd na nebu, kolikor cvetlic na zemlji, toliko skrivnosti združuje sv. maša v sebi!« Zato pa je čisto gotovo tole: Če bomo radi hodili k sv. maši in bomo pri njej prav pričujoči, potem bo blagoslov troedinega Boga, ki ga nam mašnik poda ob sklepu sv. maše, nam vsem zagotovilo prave časne in večne sreče. Amen.

4. O milostih sv. obhajila.

Vzemite in jejte; to je moje telo!
Mat. 26, 26.

V starih časih je živel na polnočni strani velika ptica, bela kakor sneg. Gnezdo si je napravila na skali tik morja. Imela je tri mladiče. Prinašala jim je iz morja rib, katere je nalovila s potapljanjem. Prigodilo se je pa, da se je morje napolnilo s snežnimi gorami in je daleč naokoli popolnoma zamrznilo. Sedaj si populi ta ptica mehko perje z vratu in z njim pokrije mladiče, da bi jih ne zeblo. Potem odleti čez ledene gore gledat, če morda morje kje še ni zamrznilo. Toda nikjer ne najde takega kraja. Žalostna se vrne v gnezdo. Lačni mladiči odpirajo kljunčke in vpijejo po hrani. Tega ptica ne more gledati. Skrbno zopet odene mladiče, da bi jim ne škodoval mrz, in zopet odléti na široko morje in se ozira okrog. Pa povsod je sam led, nikjer nič vode. Ptica sede na led in začne s kljunom kakor s sekiro kljuvati trdo ledeno ploščo, da bi prišla do vode. Trudi se in muči, pa ledu ne more prebiti. Kri ji lije po kljunu, odnehati mora. Žalostna se vrne domov. Že od daleč

sliši vpitje mladičev. Zmrazi se. Mrzla sapa brije in vihar divja. Stara ptica pa sedi bedna in lačna na gnezdu in greje svoje mlade. Drugo jutro zbere še enkrat vso svojo moč, leti čez širno morje in gleda po ledeni ploči, pa zopet sam led. Še enkrat sede na zmrzlo ledino in kljuje, dokler je bolečine ne prevzamejo, moč ne zapusti. Vendar na ledu noče umreti. Z največjo težavo se vzdigne v zrak in pride vsa bolna do gnezda. Ko pa tu vidi, kako mladiči ginejo lakote, si začne na prsih puliti belo perje, kljuje v meso, pregrize si žilo in drži odprto ravno na zevajoče kljune. Tako je utolažila mladiče s svojo krvjo. Nasičeni so se skrili v mehko perje in sladko počivali pod materinimi krili. Kako stara poveša svojo glavo, za to se ne menijo. Ko se zbude, zopet vzdigujejo svoje glavice proti materi, proseč hrane. Stara ptica se še enkrat zgane, pogleda ljubeznivo svoje mlade in zopet kljuje v žilo. Znoči se. Mrzli sever divja po morju, tuli po pečinah in votlinah; mladiči pa mirno spe pod gorkim perjem. Ko se zjutraj izkopljejo iz mehke posteljice, odpro kljunčke in kričeč prosijo mater hrane. Pa zastonj! Mati se ne gane več. Bolečine, mraz, pred vsem pa pomanjkanje krvi jo je umorilo.

Tako, predragi mi v Kristusu, govori stara pripovedka o ptiču pelikanu. Zares lepo, genljivo, Z lastno krvjo redi in napaja svoje mladiče, dokler vsled tega ne omaga. Pa predragi! Poglejte tu med nami tistega, čigar slaba, nezatna podoba le je pelikan v svoji ljubezni do mladičev, pogledjte Jezusa v zakramentu sv. Rešnjega Telesa! Mili Jezus pri zadnji večerji ni bil še zadovoljen s tem, da je opravil ondi na skrivnostni način prvo daritev sv. maše, da je namreč vzel kruh in vino v svoje presvete roke, blagoslovil in izpregovoril one čudežne besede, s katerimi je spremenil kruh in vino v svoje presv. Telo in presv. Kri! Ne, ne! Ljubezen njegova je hotela še vse več. »Vzemite in jejte!« Tako je govoril apostolom in jim dal užiti ne kruha in vina, marveč samega sebe, svoje telo, svojo kri! »Vzemite in jejte!« Tako govori pa še tudi dandanes vedno in vedno slehernemu izmed nas in nas vabi k altarni mizi, da bi tukaj vzprejeli Boga samega, z njim samim se združili! Kolika ljubezen je vendar to od Jezusa in kolika sreča za nas!

Prijetna dolžnost naša je torej, da se sedaj v teh premišljevanjih o sv. Rešnjem Telesu ravno pri sv. obhajilu nekoliko pomudimo. Za danes premišljujmo veliko s r e č o n a š o v s v. o b h a j i l u. To pa spoznamo najlože, če si v spomin pokličemo velike milosti, katere nam Jezus skazuje v sv. obhajilu. Zakramentalni Jezus pa naj užge naša srca, da bodo ona čedalje bolj plamtela v ljubezni do njega!

I. »O čast, o sladkost! Moj Bog, moj ženin, moja ljubezen je postal moja hrana! Plačilo svetnikov, veselje angelov, Beseda Boga Očeta je moj živež! Luč sveta, solnce nebes, modrost božja je krepilo moje duše! Kaj naj še zahtevam? Po čem naj še hrepenim? Da bi pač imel tisoč src, tisoč jezikov, s katerimi bi tebe, najljubeznivejši Jezus, mogel ljubiti in častite skrivnosti slaviti!« Tako sv. Bonaventura! Ta navdušeni vzklík, predragi, razumemo posebno v tem hipu, ko nam je govoriti o milostih sv. obhajila! Ko bi imel tudi tisoč jezikov, ne bi vam mogel niti od daleč opisati tega, kar se v presrečnem srcu človekovem izvrši v trenutku sv. obhajila.

Sv. obhajilo nas najtesneje združi z Jezusom samim. To se pravi: naredi nas eno in isto z Jezusom, da smo mi popolnoma v njem in on v nas. Telesni živež, ki ga uživamo dan za dnem, se združi z našim telesom, preide v naše meso, našo kri. Tako preide Jezus v naše srce, stanuje v njem, ostane pri njem. »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem!« Ko je hotel prerok Elizej obuditi mrtvega mladeniča, je šel k njemu, je položil svoja usta k ustom mladeničevim, svoje oči na njegove in mu je tako od svoje gorkote, od svojega življenja podelil. Podobno naredi Jezus, da nas stori deležne svojega presvetega, nebeškega telesa. Njegovo božje srce bije na našem mrzlem, revnem srcu, da bi je užgalo z ognjem svoje ljubezni, od katere je užgano srce Jezusovo. In če ga večkrat in z veseljem prejemamo, ga ne razžalimo z grehom in tako ne odpodimo iz srca, tedaj se tudi nad nami čedalje bolj uresničuje, kar je Zveličar sam obljubil z besedami: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, on ostane v meni in jaz v njem.« In kar trdi sv. Pavel: »Jaz živim, toda ne več jaz, ampak Kristus živi v meni!« Lepo pravi pobožni pisatelj: »Kakor se v svetli vodi odsvita jasno višnjevo nebo, svetlo solnce in leskeče se zvezde, prav tako se bo v naši duši odsvitala sveta duša Jezusova. Le nad tem bomo imeli veselje, nad čemer ima on veselje, le to bomo storili, k čemur nas on spodbuja. In prav kot ogenj počasi, polagoma razbeli železo, napravi goreče, prav tako Jezus v sv. obhajilu prevzame našo dušo in jo napolni s svojim življenjem, s svojo ljubeznijo.« Sv. Venceslav, češki vojvoda, nam to potrjuje. Imel je prav posebno ljubezen do sv. R. Telesa. Z lastno roko je sejal pšenico, jo sam tudi žet in v snope vezal in mlet, kolikor se je je za sv. hostije rabilo. K sv. obhajilu je pristopal, kadar je le mogel. In to je bila zanj največja radost. Pa je bilo zato tudi vse njegovo življenje posvečeno Jezusu. Kot je nekdaž Jezus celo izdajalca Judeža z ljubeznijo sprejel, prav tako tudi Venceslav svojega brata Boleslava, ko je s svojo drhaljo iz skrivališča planil nad njega. Okoli vrata mu je padel, poljubil ga je in mu rekel:

»Bog te blagoslovi časno in večno in Kristus te sprejmi k nebeški pojedinini, ker si mene in moje ljudi včeraj tako radodarno pogostil.« Brezsrčni brat pa je potegnil meč in ga vsekaličez glavo, da je kri vso steno oškropila.

Kaj pa mi, kristjani, ali se zavedamo sreče naše! On, ki je sreča, blaženost angelov, On hoče prebivati v našem srcu! Kako srečen pač je bil sv. Janez pri zadnji večerji! Bog sam je počival na njegovih deviških prsih! In starček Simon v jeruzalemskem templju, ko ima Jezusa v svojem naročju! Samega veselja želi kar umreti, češ, da je dosegel cilj svojega življenja! Pa nikar ne zavidajmo sv. Janeza, starčka Simeona! Vse bolj srečni smo še mi! Ne na prsih, ne v naročju, ampak v srcu svojem imamo Jezusa! Tu hoče on ostati, tu prebivati! Kdor Jezusa v resnici ljubi, ga mora že samo ta misel »Jezus pride k meni, je moj, hoče pri meni ostati,« napolniti z nebeško radostjo! Zares presrečna duša ti, ki Jezusa zavžila si!

Sv. obhajilo pomnoži v nas posvečujočo milost božjo. Ali veste, predragi, kaj je posvečujoča milost božja? Svatovsko oblačilo za nebesa. Če imaš ob trenutku svoje smrti vse bogastvo, vse zaklade sveta, pa nimaš tega svatovskega oblačila, zgodilo se ti bo, kakor nesrečnemu svatu v sv. evangeliju! »Vrzite ga v vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi!« Če pa imaš to svatovsko oblačilo, potem se ti ni nič bati! Tvoja duša je tako lepa, da pred njo zgine vsa lepota sveta. Ti si otrok božji! Tudi tebi velja beseda nebeškega Očeta: »Ta je moj ljubi sin, nad katerim imam svoje posebno dopadajenje.« Dedič si nebes! V časti so sinovi kraljev, cesarjev, ki imajo po njih prevzeti vladarstvo. A tvoja dediščina, o človek, ki imaš posvečujočo milost božjo, je neskončno, večno, nebeško kraljestvo samo! »Kaj vendar je človek, da se ga, o Bog, tako spominjaš! Malo pod angeli si ga povišal, s častjo in slavo si ga obdal!« Tako moramo tudi mi strmeč klicati s sv. pismom! In glejte, predragi mi v Kristusu! Po vsakem sv. obhajilu se nam to čudovito, prelepo svatovsko oblačilo le še polepša, postanemo le še ljubši otroci božji, si zagotovimo le še krasnejšo krono nebeškega poveličanja!

Slabo nagnjenje se zmanjša v nas, v dobrem se poživimo in potrdimo! Opazujte zemljo pozimi! Kakor brez življenja je, mrzla, pusta, prazna! Zakaj? Solnce je preveč oddaljeno od nje, solnčni žarki nimajo moči do nje. Kako vse drugačna pa je spomladi! Vse poganja, klije, cvete, živi! Blagodejni topli solnčni žarki so ji dali zopet življenja, moči! Človek brez hrane! Kako naj opravlja težka dela? Ko pa dobi zopet krepke, redilne hrane, zdí se mu, kot bi sveža kri zopet zaplula po njegovih žilah, kot bi ga nova moč navdala. Solnce našega življenja, hrana našim dušam — Jezus je v sv. obhajilu! Večkrat ko ga

vzprejemamo v svoje srce, bolj bomo čutili čudežno moč teh blagodejnih oživljajočih solčnih žarkov, te močne dušne hrane. Paganski sodnik Paskazij ukaže okrog device Lucije nakopičiti drv in suhljadi, s smolo in oljem politi in zažgati, da bi se z grmado vred upepelila. Okoli in okoli nje švigajo plameni na kvišku, Lucija pa stoji sredi med njimi čisto nepoškodovana, žarečega obraza kakor sredi rožnega vrta in kliče veselega obličja: »Poglej vendar; nespametni sodnik, kako tvoj ogenj gori! Izprosila sem od svojega Gospoda Jezusa Kristusa, da mi ogenj ne škoduje!« Predragi! To je prizor, ki ga pri vseh svetnikih opazujemo! Ker so bili z Jezusom združeni v pogostem sv. obhajilu, zato skušnjavec, zapeljivec, naj se jim je bližal v kakršnikoli podobi, ni imel moči do njih. Čedalje bolj so bili utrjeni v dobrem, čedalje bolj so rastle v ljubezni božji.

Sv. obhajilo nas očisti malih, varuje smrtnih grehov. Že smo rekli, predragi, da je zakramentalni Jezus solnce naše. Solnce sveti. Kamorkoli posijejo svetli solčni žarki, hipno preženo temo. Tema v naši duši, to je greh. Nikar se ne čudimo, če se v duši, v katero dolgo časa ne posveti solnce sv. obhajila, vkorenini, razpase greh, grešna strast, grešna navada. Mladika, odtrgana od vinske trte, usahne, posuši se. Ne preostane ji drugega, kakor da je odsekana in v ogenj vržena. Mladika pa, ki ostane združena z Jezusom v sv. obhajilu, ohrani življenje, ostane sveža. V taki duši tema smrtnega greha, vsaj trajno, ne more zavladati. A kaj pravi tudi o najmanjšem grehu sv. Bazilij: »Krivda najmanjšega greha je tako velika, da je zasluženje vseh svetnikov veliko premajhno, da bi Bogu zanj zadostili!« A kar zasluženje vseh svetnikov ne premore, to dosežemo s sv. obhajilom: mali grehi se nam po njem odpustčajo.

In še ena milost, najjačja izmed vseh! Sv. obhajilo nam je poroštvo častitljivega vstajenja, večnega življenja! Niso moje besede, predragi mi v Kristusu, ampak besede večne Resnice, katere vam sedaj povem: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, on ima večno življenje v sebi in jaz ga bom obudil poslednji dan.« »Mislite, kar hočete, želite, kar morete; nebeška sreča presega naše najdržnejše misli, blaženost v nebesih prekaša naše najvišje želje.« (Sv. Bernard.) Pa predragi, ali bomo prišli tja, na ta kraj naših želja, našega hrepenenja? Če bomo radi pristopali k sv. obhajilu, bomo gotovo prišli v nebesa!

II. Vendar nastane sedaj silno važno vprašanje: So pa li vsi, ki prejemajo sv. obhajilo, deležni tudi milosti, dobrot sv. obhajila?

Dvorana zadnje večerje! Jezus obhaja svoje apostole. A med temi dvanajsterimi je eden, ki je vzprejel sv. obhajilo po nevrednem — Judež! Strašna pa je beseda, katero berem v sv.

pismu o njegovem obhajilu! »Po grizljeju je šel satan vanj!« In nesrečni Judež je vzel vrv in se je obesil!

Predragi! Kdor po nevrednem, vedoma v smrtnem grehu prejme sv. obhajilo, on ni deležen milosti sv. obhajila! Več še! »On si sodbo je in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega!«

Brezveren človek, ki je strastno sovražil Boga in vse, kar je božjega, je prišel do podobe Križanega. V peklenski besnosti jo je na tla vrgel in je z nogami teptal po njej. Vsi, ki so to videli, so se zgražali nad tako hudobijo. Grda nehvaležnost! Njega, ki je v brezmejni ljubezni zanj življenje dal, kri prelil, ki ga je še umirajoč s križa blagoslavljal, njega je tako onečastil! Rekel sem preveč! Ne njega samega, ampak le podobo njegovo! Kdor pa nevredno prejme Jezusa v svoje srce, se pregreši ne nad njegovo podobo, ampak nad njegovim živim telesom, nad Jezusom samim! Kakor so ga nekdanj hudobni rabeljni bičali, zapljuvali, v ječo vrgli, tako ga tudi on s svojimi grehi biča, s svojo brezmejno predrznostjo opluje in vrže v ječo svojih grehov in strasti, v svoje trdovratno, nespokorno srce!

Ne milosti božje, ampak kazni, strašne kazni čakajo tistih, ki tako globoko padejo, se tako daleč spozabijo. Sv. Pavlina je prosil enkrat miloščine revež, ki je imel suho roko. Škof ga je vprašal, odkod to. Berač mu pove. Bil je v mladosti lahko-mišljen. Vse je zapravil. Zadnji denar je zahteval od matere. Ni ga mu hotela dati. On pa zamahne z roko po njej, jo udari, a tako nesrečno, da se mati mrtva zgrudi na tla. Zakopal jo je. Da bi nihče ne slutil, kakšen zločin je napravil, je drugo jutro pristopil k sv. obhajilu. Ko ga je duhovnik obhajal, je začutil nesrečnež bolečino v roki; posušila se mu je hipno! »Zavpil sem, zbežal iz cerkve, iz domovine! In od tedaj nosim to strašno znamenje nevrednega obhajila seboj!« Ko se je škof prepričal, da iz srca obžaluje svoje dejanje, naloži mu očitno pokoro 7 let, katero mu potem skrajša vsled izredne gorečnosti na 4 leta. Bos je moral stati pred cerkvenimi vrati in vsem, ki so v cerkev šli, kazati suho roko in očitno pripovedovati, kdaj in zakaj se mu je posušila. Čez 4 leta je dobil odvezo in je smel zopet pristopiti k sv. obhajilu. A glejte čudo! Med sv. obhajilom mu je roka naenkrat zopet ozdravela!

In mi, predragi mi v Kristusu, kaj hočemo? Milosti vrednega sv. obhajila ali kazni, prekletstva nevrednega?

Jezus, tebe prosimo! Daj nam milost, da te bomo v sv. obhajilu radi, a vsekdar vredno prejemali! Amen.

Priložnostni govori.

Jezus v najsv. zakramentu — naš Tolažnik.

(Govor ob pobožnosti presv. Rešnjega Telesa v vojnem času.)

Pridite, molimo, padimo na kolena
in jokajmo pred Gospodom.

Ps. 94, 6.

Ni lahko in prijetno govoriti ob času, ko grmenje topov pretresa svet, ko sovražni ogenj požiga prijazne vasi, trge in mesta, ko brezobzirno stopa blede smrt po bolnišnicah in boljših in sega s svojo ostro koso po možeh in mladeničih v najlepših letih, ko se na široko odpirajo grobovi, da sprejmejo v svoje krilo junake, padle za cesarja in domovino. — Ni lahko najti tolažilnih besed za one, ki so bili primorani zapustiti svoje domove ter se umakniti pred sovražniki v tuje kraje, k tujim ljudem, da ondi — često s solzami — močijo kruh, katerega so jim podarili dobri, usmiljeni ljudje. Ni lahko potolažiti onih, ki zdihujejo in jokajo po tihih domovih, ločeni od svojih dragih; žene od svojih mož, starši od svojih sinov, otroci od ljubljenega očeta, sestre od svojih dragih bratov —, tolažiti zlasti onih, ki se nahajajo v temni negotovosti in bridki slutnji, da pride morda kmalu poročilo: ranjen, ujet, pogrešan, mrtev...

Toda danes, dragi poslušalci, glede tolažbe nisem v zadregi. Saj vas vidim zbrane pred najboljšim tolažnikom, najmogočnejšim zavetnikom — pred Jezusom — v najsv. zakramentu! On, ki je ob viharju na morju zaklical svojim učencem: »Kaj ste tako boječi, maloverni« (Mat. 8, 26), biva tu med nami in zdi se mi, kakor bi s svojega prestola na oltarju klical tudi nam nasproti: »Kaj se bojite, kaj trepetate in jokate, maloverni, saj sem vendar ja z pri vas!«

Da, predragi v Kristusu, tukaj pred tabernakljem, pri Zveličarju v najsv. zakramentu jih je že na tisoče in tisoče našlo tolažbo in zavetje v viharjih, hudih časih, v dneh bridkosti in žalosti, tukaj bomo našli najslajšo tolažbo in zavetje v groznem viharju svetovne vojske tudi mi, ako bomo slušali opomin psalmista, ki nam kliče: »Pridite, molimo, padimo na kolena in jokajmo pred Gospodom.«

I. Tam doli na daljnem vzhodu — v betlehemskelem hlevčku je prišel na svet naš Zveličar, tam v daljni sveti deželi je živel in umrl. Ondi ga je obsevalo svetlo solnce, ko je dobrote deleč hodil okrog, ondi ga je gledala truma zvezd, ko je — po največkrat na Oljski gori — molil k svojemu nebeškemu Očetu. Doline in hribi so slišali njegov glas, ko je oznanjeval božje resnice, ko

je tolažil žalostne in pomagal ubožcem in bolnikom. Ondi je zemlja pila njegov pot in njegovo presveto kri. — Toda le 33 let je bival učlovečeni Sin božji na zemlji, in le po svoji domovini je hodil in delil dobrote, potem pa jo je zapustil, da se povrne nazaj k svojemu nebeškemu Očetu. In ko je napovedal to svojim učencem, je legla bridka žalost na njihova srca. On pa jih je potolažil, rekoč: »Ne bom vas zapustil — sirot!« (Jan. 14, 18.) Njegovo vsevidno oko je zrlo tedaj v daljne, prihodnje čase, je videlo vso tugo in bridkost, ki bo prišla nad ljudi, gledalo tudi solze današnjih dni, in njegova ljubezen in usmiljenje ga je nagnilo k temu, da je podal zagotovilo: Ne bom vas zapustil — sirot, ampak »jaz ostanem z vami vse dni do konca sveta«. — In zvest tej svoji obljubi, je storil na predvečer svojega bridkega trpljenja tam v dvorani v Jeruzalemu veličastni čudež ljubezni, ko »je vzel kruh v svoje presvete roke, ga blagoslovil in posvetil rekoč: T o j e m o j e t e l o ! Ravno tako je vzel kelih z vinom, ga blagoslovil in posvetil, rekoč: T o j e k e l i h m o j e k r v i . . . , ki bo za vas in mnoge prelita v odpuščanje grehov.« Nato je še svečano naročil apostolom: »To delajte v moj spomin.« Torej pod podobama kruha in vina je hotel ostati pri nas, pod neznatno podobo belega kruha biva, kakor na nešteti drugih krajih, tudi tukaj med nami, se milo ozira na nas v našem trpljenju, v naši tugi in žalosti in nas želi potolažiti! — Prva naša dolžnost je pač, da danes zopet poživimo svojo vero v njegovo pričujočnost v najsv. zakramentu in ga m o l i m o kot svojega Boga! Ozmimo se torej z vernim srcem k njemu, in v globoki ponižnosti zakličimo: O mili Jezus, ti najboljši Tolažnik, trdno v e r u j e m o , da si resnično pričujoč v najsv. zakramentu kot Bog in človek, z dušo in telesom, s krvjo in mesom, in t e m o l i m o kot svojega Boga iz dna vernega srca!

II. »Pridite, molimo in padimo na kolena pred svojim Bogom,« nas opominja kraljevi pesnik.

Mogočna je bila beseda Zveličarjeva, ko je oznanjeval nebeške resnice, mogočna in odločna, ko je zapovedoval valovom in vetrovom, ko je ozdravljaj bolnike in oživiljal mrlične, mogočna še na predvečer njegovega trpljenja, tako da so pri vprašanju: »Koga iščete,« popadali vojaki in hlapci kakor mrtvi na tla. In po svojem veličastnem vstajenju, tik pred vnebohodom je dal Zveličar apostolom in vsem ljudem tolažljivo zagotovilo: »Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji!« (Mat. 28, 18.)

Kristjani! Spomnimo se teh besed Zveličarjevih zlasti v današnjih bridkih časih, in uvažujmo jih v svojih srcih! On, ki biva kot skriti Bog med nami, ki ga molimo v najsvetejšem zakramentu, nam kliče nasproti: »Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji.« Padimo torej na kolena pred njega, ki ima vso oblast v nebesih in na zemlji, in prosimo ga pomoči, varstva in tolažbe v današnjih težkih časih. On edini nam m o r e in nam h o č e pomagati. Saj nas prijazno kliče in vabi k sebi,

rekoč: »Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vas bom okrepčal.« Pridite k Zveličarju v najsvetejšem zakramentu ve žene in sestre, ki točite solze za svojimi možmi in brati, ki stoje v fronti, in On vas bo okrepčal in potolažil. Pridite k Zveličarju vi žalujoči starši in jokajoči otročiči, ki vam je bojni vihar iztrgal iz vaše sredine krepke sinove, drage brate in srčno ljubljene očete, On ima pomoč in tolažbo za vas, saj »Njemu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji!«

Kako krasne zglede neomajanega zaupanja v božjo pomoč nam je zapustil blagopokojni naš presvetli vladar, veliki cesar Franc Jožef I.! Zlasti ena slika iz zadnjih dni njegovega življenja mi noče iz spomina, namreč slika, ki nam ga kaže zatopljenega v pobožno molitev. Ker mu njegova starostna leta niso dopustila, da bi se mogel z orožjem v roki boriti zoper sovražnike na bojiščih, pa je segel po orožju molitve in nam s tem podal ginljiv, prelep zgled, da se tudi mi z neomajanim zaupanjem zatečemo k Zveličarju, da p a d e m o v pobožnih molitvah na kolena pred njega, »ki mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji«, in ga prosimo iz dna vdanega srca: »Mili Zveličar, varuj nas v viharjih časih sedanje svetovne vojske! Čuvaj nad našo milo avstrijsko domovino in nad našim ljudomilim vladarjem! Osrčuj in krepčaj naše junake v krvavih bojih in ščiti jih v tisočeri nevarnostih, nam pa podeli moč, da bomo junaško prenašali sedanje dneve bridke preskušnje, v našo dušno korist in zveličanje!«

III. V neskončni ljubezni in usmiljenju do nas je prišel Zveličar na svet, je šel v trpljenje in smrt in hotel ostati med nami pričujoč v zakramentu presv. Rešnjega Telesa. V svoji neizmerni ljubezni in neskončnem usmiljenju je pripustil tudi, da se je vnel strašni vojni vihar med nami, da bi nas vzdramil iz našega grešnega življenja in pripeljal na pot spoznanja in pokore. Predragi v Kristusu! Bodimo odkritosrčni in priznajmo, da smo strašno bojno šibo zaslužili s svojimi grehi, in imamo vzroka dovolj, da »molimo, pademo na kolena in jokamo pred Gosno d o m«, kakor nas opominja psalmist.

Kristjani! Ena najžalostnejših posledic strašne vojske bo ta, da bodo mnogi prišli nazaj s pohabljenimi udi, da se bodo povrnili med nas kot invalidi, in bodo navezani na usmiljenje in dobrosrčnost onih, za katere so se bojevali. Že se ustanavljajo društva in zavodi z blagim namenom, takim pohabljenecem priskočiti na pomoč in jim olajšati njihov žalosten položaj. Pogled na take ponesrečence nas mora ganiti v srce in vzbuditi v nas sočutje in usmiljenje.

Toda poznam moža, ki je šel v boj zoper najhujšega sovražnika, pretrpel najstrašnejše muke, zadobil nešteto ran po vsem telesu, prelil svojo srčno kri in izdihnil svojo dušo na križu. Vi vsi poznate tega moža bolečin — Jezus je, naš Odrešenik in Zveličar, ki je šel v trpljenje in smrt za nas, isti Jezus, ki še se-

daj biva med nami v zakramentu presv. Rešnjega Telesa. Zaveljelo naših grehov je trpel in umrl, za nas se vojskoval do zadnje kaplje krvi, a najde tako malo sočutja in usmiljenja pri nas! Ali ni tako? Dan na dan imamo podobe in kipe Zveličarja na križu pred očmi, pa se tako malokrat spomnimo njegovih groznih bolečin, njegove strašne smrti, ki jo je pretrpel zaradi nas, zaradi naših grehov! In mesto da bi imeli sočutje s križanim Zveličarjem, ga ne nehajo žaliti z grešnim življenjem...! Ali ni to največja trdosrčnost, najgrša nehvaležnost od nas? Spoznajmo to vsaj v sedanjih težkih časih svetovne vojske in poslušajmo glas Zveličarjev, ki nas kliče k poboljšanju in pokori, j o k a j m o p r e d G o s p o d o m solze resničnega žalovanja in globokega kesanja! Da, ljubi, neskončno usmiljeni Zveličar! Danes te na tem svetem mestu zagotavljamo, da uvidevamo in spoznavamo veliko krivico, ki smo ti jo prizadejali s svojo malomarnostjo in grešnostjo. A glej, danes jokamo pred teboj solze resničnega kesanja in obžalovanja, in ti obljubujemo spokorjenje in poboljšanje. O, imej usmiljenje z nami, »ne ravnaj z nami po naših grehih in ne povračuj nam po naših hudobijah, ampak prizanesi nam, odpusti nam, pripelji nas k pravi pokori!«

Predragi v Kristusu! Ako si želite tolažbe v sedanjih težkih vojnih časih in iščete leka globokim, krvavečim ranam, ki so jih vsekali v vaša srca strašni vojni dogodki, oh, ne iščite tolažbe in zavetja med grešnim svetom, v grešnem življenju, ampak zatekajte se k najljubeznivejšemu Tolažniku, k Jezusu v najsv. zakramentu! Njega molite, pred njega padite na kolena in jokajte pred njim, in našli boste najslajšo tolažbo, najvarnejše zavetje v strašnem bojnem viharju! Amen. Ivan Žel.

Katehetične pridige o krščanski pravičnosti.

Spisal dekan Anton Skubic.

XVII.¹

Poslednje reči.

Smrt. — Sodba.

Predragi verniki! V dosedanjih katehetičnih govorih o krščanski pravičnosti sem vam razlagal in na srce polagal veliko pravilo krščanskega življenja: Ogibaj se hudega in delaj dobro! Pokazal sem vam hudo, da se ga ogibljete, pokazal pa tudi dobro, da je z vsem srcem vršite. Sv. pismo pa pravi: »Bog

¹ Gl. »Duhovni Pastir«, 1918, str. 35.

je človeka v začetku ustvaril in mu pustil prosto voljo. Postavil je pred tebe vodo in ogenj; po čemer hočeš, stegni svojo roko. Človek ima pred seboj življenje in smrt, dobro in hudo, kar hoče, mu bo dano.« (Sir. 15, 14.) Imaš torej prosto voljo in izbereš dobro ali pa hudo. Kaj boš torej izvolil? Kar hočeš! Pravilo ti je podano, ki po njem lahko urediš svoje življenje. Kako je boš uredil, to je pa tvoja stvar. In za tem? Za tem pa pridejo poslednje reči; na pragu življenja smrt in sodba, v večnosti pa pekel ali nebesa. Ako na te stvari pametno in resno pomisliš, potem vem, kaj boš v tem življenju izbral, saj me tega zagotavlja sv. pismo, ko pravi: »Pri vseh svojih delih se spominjaj poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil!« (Sir. 7, 40.) Ta resna misel mi je kažipot, kako bom uravnal svoje življenje, ali živim po naukih krščanske pravičnosti ali po nagonu strasti. O smrti in sodbi za danes nekaj resnih besedi!

1. Kaj je smrt? Videl si naslikano smrt kot belo koščeno ženo s koso v roki, ki se pred njo zvijajo zemljani. »Kakor cvetlica človek izhaja in se potepta,« pravi Job (14, 2), zato ima naslikana smrt koso, ki kosi travo in cvetlice. A to je slika smrti. Smrt sama je oni trenutek, ko se loči človekova duša od telesa. Obnem se mora ločiti duša od vsega, kar je bilo na svetu telesu drago. Duša je navezana na telo, ki je rabi za dobra ali slaba dela. S telesom vred pa je duša navezana na svet, na starše, otroke, prijatelje, posestvo, bogastvo, uživanje, veselje. Na vsem tem visi duša, tako bogatinova kakor beračeva. Smrt to tesno vez raztrga in pahne telo v rakev, da postane črvov jed in prah, iz katerega je vzeto, duša pa se povrne k Bogu, ki jo je dal. (Modr. 12, 7.) Ta strašni trenutek človekovega poloma, ta ločitev je smrt. Moderni svet ji pravi katastrofa, po naše polom; res prava podrtija in razvalina! To je smrt!

O smrti nam je nekaj znane ga, nekaj pa je skritega za zagrinjalom, ki se bo odgrnilo, kadar se prične pretresljivo dejanje te žaloigre. Gotova je samo ena reč, da moramo namreč vsi umreti; zakaj: »Ljudem je odločeno enkrat umreti,« pravi sv. Pavel. (Hebr. 9, 27.) Zakaj? Samo zato, ker smo Adamovi otroci in po grešniku Adamu vsi grešniki. Smrt pa je kazen za greh! To resnico izvajajo od Boga navdahnjeni sv. Pavel tako: »Kakor je po enem človeku prišel greh na svet in po grehu smrt, tako je na vse ljudi prišla smrt, ker so vsi v njem grešili.« (Rim. 5, 12.) Satan in zaslepljen človek, ki mu je sledil v greh, sta kriva tega bednega trenutka, kakor pravi knjiga Modrosti: »Bog je ustvaril človeka neumrljivega; po zavisti hudobnega duha pa je prišla smrt na svet.« (Modr. 2, 23. sl.) Zato ves pretresen po tej žalostni resnici kliče psalmist: »Kdo je človek, ki živi, in ne vidi smrti?« (Ps. 88, 49.) To in samo to vemo za gotovo o smrti; in to ve kronana glava in gospod in kmet in berač. In četudi je svet že vse resnice tajil, te resnice še ni tajil nihče, ker bi se njegovi tajitvi posmehovala njegova lastna pamet!

Vse drugo o smrti je skrito v tajinstveno temo, katere ne odgrne nihče, če bi jo še tako rad. Ne vemo torej ne časa, ne kraja, ne načina svoje smrti, dasi naša noga stopa vedno po smrtnem prahu. Ne šteje torej let, tudi ne mesecev, tudi ne dni, tudi ne ur, uganil tega trenutka ne boš. Ne trkaj na svojo moč in zdravje in mladost; vse to je preslabo varstvo zoper smrt. O času smrti izkušeni Job ve povedati samo to: »Kratki so človekovi dnevi, število njegovih mesecev je pri tebi; postavil si mu meje, ki se ne morejo prestopiti.« (14, 5.) Skoro vsakemu, tudi staremu človeku, pride smrt prezgodaj in nenadoma, kar potrjuje sv. Pavel, ko pravi: »Sami dobro veste, da bo Gospodov dan tako prišel, kakor tat ponoči.« (I. Tes. 5, 2.) Naš pesnik (Prešeren) pa pravi, da tega dneva ne pove nobena pratika. — Ravno zato pa tudi ne vemo, kje nas bo zalotil ta trenutek. Ali bo kneza smrt pograbila na prestolu ali kje drugje, ali mene izpred oltarja ali s prižnice, ali kmeta na polju ali v hlevu, ali delavca v delavnici ali pri jedi, ali popotnika na suhem ali na morju, ali posvetnjaka v gostilni ali na plesu, kdo ve? Tat je tat, kjer doseže, tam ukrade! — Nad vse pa nas plaši tajnost, kako bo kdo umrl? Naj že pride smrt, kadar hoče; naj pride, kjer hoče; a odločilno vprašanje je, kako bo prišla in kakšna bo? Ko bi mi, verni kristjani, to vedeli, pa bi smrtna puščica izgubila polovico svoje ostrine. Tega pa ne vemo, ali bomo tedaj pripravljeni ali nepripravljeni, ali bomo spravljani z Bogom in pokrepčani za odločilno pot s sv. zakramenti ali bomo z Bogom v sovraštvu, ali bo naša smrt počasna ali nagla, ali bo lahka in sladka, ali se bomo morda vili v grozi, strahu, trepetu in obupu, kdo ve? Jaz sam bi rad vedel, ko bi mi znal kdo povedati! Toda to je usodna tajnost, ki se ne razgne.

Ker svetopisemski pridigar pravi: »Človek ne ve svojega konca, ampak kakor love ribe s trnkom in kakor sačijo ptice v zanko, tako se love ljudje ob hudem času, ki naglo nadnje pride« (Prid. 9, 12), zato nas naš Zveličar skrbno in ljubeče opominja: »Čujte tedaj, ker ne veste, katero uro bo vaš Gospod prišel! Torej bodite pripravljeni, ker ob uri, ki je ne veste, bo Sin človekov prišel!« (Mat. 24, 42 sl.) Memento mori, spominjaj se smrti in bodi nanjo vedno pripravljen, to je rek previdnih in bogoljubnih ljudi in najdragocenejše zdravilo zoper strup smrti. Delaj, pridno delaj za večnost, zakaj pride noč, ko nihče ne more več delati! (Jan. 9, 4.)

Ali se sedaj bojiš smrti, vernik moj? Boj se je in se je ne boj! Ako si natančno izpolnoval nauk, ki sem ti ga podal v govorih o krščanski pravičnosti, ako si se ogibal hudega, to je greha, pa si delal dobra dela, ne boj se je! Psalmist pravi: »Draga je pred Gospodovim obličjem smrt njegovih svetih!« (115, 6.) Tvoja dobra dela morajo vzeti smrti vso grozoto, saj je sam sv. Janez slišal glas iz neba, ki mu je velel: »Zapiši: Blagor mrtvim, kateri v Gospodu umrjejo! Odslej, reče Duh, naj počí-

vajo od svojega truda, zakaj njih dela gredo za njimi!« (Raz. 14, 13.) Pred teboj stopa Kristus-Odrešenik, Marija, angeli, svetniki, katere ti je poklical na pomoč ob smrti tvoj duhovnik, za teboj pa stopajo tvoja dela! Veličastna in srečna procesija, kaj bi se je bal? — Kaj pa naj rečem grešniku, ki je živel v svojih grehotah prav do tega trenutka ločitve? Drugega mu ne morem reči kakor: Boj se je! Isti psalmist, ki blagruje smrt svetih, trdi: »Smrt grešnikov je silno huda!« (33, 22.) Verjemi, grešnik, da boš v svitu mrtvaške sveče vse drugače gledal svet in njega uživanje in drugače videl greh in večnost, kakor vse to vidiš sedaj! Strah me je popisovati procesijo, ki te bo spremljala v temno večnost! Tvoje delo, tvoja usoda! Kakor pade človeku kozarec iz roke, tako mu odpade ob smrtni uri vse orodje za delo, in v hipu stoji — na sodbi!

2. **Sodba**, to je trenutek, ki odloči vso večnost. Kakor drevo pade, tako obleži! Ne mislim tukaj govoriti o poslednji sodbi, ki se bo vršila ob koncu časov, in bo sojen cel svet skupaj. Odločilna za vso človekovo večnost je posebna sodba, ki jo čuje umrli takoj po svoji smrti. V trenutku, ko se loči duša od telesa, že stoji pred sodbo. Morda se je komaj zatisnilo oko, komaj je nehalo biti srce, ni še omrznilo truplo, še leži na mrtvaški postelji, še mu gori smrtna sveča, — že je duša sojena! Sveti Pavel pravi: »Ljudem je odločeno enkrat umreti, potem pa je sodba.« (Hebr. 9, 27.)

Sodnik je Jezus Kristus, in noben človek ne uide njegovi pravični roki. On je, ki ve za vsakega, kdaj stopi pred njegov sodni stol, tako da je vzdihoval celo spokorni David: »Kam pojdem pred tvojim Duhom in kam pobežim pred tvojim obličjem? Ako bi šel v nebo, si ti ondi; ako bi se podal v pekel, si tukaj; ako bi vzel zarjine peruti in bi prebival na kraju morja, bi me tudi tja peljala tvoja roka in me držala tvoja desnica!« (Ps. 138, 7 sl.) Loči se torej s sveta kjerkoli, v večnost pojdeš samo skozi ena vrata, in tam na pragu te čaka Sodnik, Jezus Kristus, vsemogočni, vsevedni, neskončno pravični, nepodkupljivi, neizprosni, neizpremenljivi! Celó David je kljub svoji veliki spokornosti trepetal pred Sodnikom, da je v strahu prosil: »Presuni moje meso s svojim strahom, zakaj tvojih sodb se bojim!« (Ps. 118, 120.) Sojen bo vsak in vsak posebej!

O čem pa bo Bog sodil vsakega človeka? Prerok Daniel je videl v prikazni tak trenutek in pravi: »Sodba sede, in knjige se odpro!« (Dan. 7, 10.) Kakšne knjige? Odpro se knjige tvoje vesti, ki je v njih zapisano vse tvoje življenje. Svojo obtožbo torej človek prinese seboj, Sodnik jo samo bere, da po tem izreče svoj pravorek, svojo sodbo. Tu so zapisane vse misli in želje, ki so se v življenju vrtile okrog tako različnih stvari, morda celo najgrših. Kako je človek v življenju vse to skrival pred svetom, sedaj pa je vse to zapisano tako

natanko in nič več se ne da popraviti! Tu so zapisane vse besede celega življenja, vse kletve, vse opravljanje, vse obrekovanje, vse krive prisege, vsa bogokletstva, vse neverno govorjenje, vsa zvijača, vsa nesramnost. Tu so zapisana vsa dela, vse krivice, vse goljufije, vse odrtije, vsa pijanost, vsi božji ropi, vsa nečistost, vsa zakonolomstva. O žena, ki veljaš pred svetom kot poštena, ker se znaš skrivati, v tvoji knjigi je vse zapisano do črke! O deklica, ki veljaš za čisto devico, tam je morda naslikan drugačen kot deviški venec! O mož, ki se zdiš pred svetom poštenjak, tvoja vestna knjiga kaže morda vse drugačne račune, kot pa tvoja računsko knjiga, ki vanjo lahko pogleda tudi svet! O mladenič, ki veljaš za junaka, morda bo pa v tvoji knjigi zapisano, da nisi niti enkrat zmagal sebe in svojih zločestih strasti! V tej knjigi pa bodo zapisana tudi vsa dela, ki si jih opustil, dasi si jih bil dolžan storiti kot kristjan, ki mora držati vse zapovedi. Zapisane bodo vse opuščene in zamujene sv. maše, vsa leta brez spovedi, vse velikenoči brez sv. obhajila, vsa trdosrčnost nasproti ubogim, vse, prav vse! Kako debela bo ta knjiga! Sodnik pa jo bo bral!

Pa v knjigi vesti bodo zapisana tudi vsa dobra dela, vse molitve in pobožnosti, vse sv. maše in zakramenti, vsi posti in miloščina, vsa pokora in samozatajevanje, vse čednosti in popolnosti, vse, prav vse! Ne morem vsega naštet, zato rečem s sv. Pavlom: »Gospod bo razsvetlil, kar je v temi skritega, in bo misli src razodel.« (I. Kor. 4, 5.) Vse to se bo izvršilo v trenutku, saj je vse zapisano, in božje oko vsevidno, in ni treba nikake preiskave in dokazovanja. Sodba se izreče in takoj izvrši, kakor pravi Sirah: »Bogu je lahko smrtni dan povrniti vsakemu po njegovih delih.« (11, 28.) Torej takoj smrtni dan, smrtni trenutek! Na podlagi te vsevsebujoče knjige Sodnik izreče samo besedo: »Pridi, blagoslovljeni!« ali pa: »Poberi se, prokleti!« — in konec!

Duša pojde v vice ali v pekel ali v nebesa. Iz pekla ni mogoča rešitev, v nebesih ni strahu pred koncem blaženosti in sreče, rešitev in konec je samo v vicah, kjer morajo duše še zadostiti neskončni pravici in trpeti časne kazni za grehe, ki v življenju zanje še niso zadostile. Veliko je to trpljenje, ki jim ga je prisodila nepojmljiva pravičnost; velika je žalost, ker ne morejo gledati v Bogu neizmerne blaženosti; velike so muke, v katerih se pokorijo, a brezupno to stanje ni. V vicah so duše vsaj v tem srečne, da so v milosti božji in Bogu dopadljive ter da imajo upanje na rešitev. Saj bodo dostale te kazni, saj jim jih lahko okrajšamo mi z molitvijo in dobrimi deli in odpustki, saj bodo vice jenjale za vse vsaj sodni dan. Potem je konec sveta in vic, ostanejo pa samo še nebesa in pekel — za vso večnost!

Verniki moji! Ako človek resno razmišlja stvari, ki ga čakajo na pragu v večnost, ako premišlja svojo smrt in sodbo, strepeta! A hvala Bogu, oboje je še v naših rokah! Sedaj pišimo v svojo vestno knjigo mnogo dobrih del in čednosti, izbrisujemo s pravo pokoro, kar je grešnega vpisanega, potem nam pred smrtjo in sodbo ne bo treba trepetati, ampak bomo ob onem odločilnem trenutku lahko s starčkom Simeonom polni upanja govorili: »Sedaj, o Gospod, spustiš svojega hlapca v miru, ker bodo moje oči gledale svojega Odrešenika!« (Luk. 2, 29.) Amen.

XVIII.

Poslednje reči.

Pekel. — Nebesa.

Verniki! Izpred sodnega stola, pred katerega mora stopiti vsak človek takoj po svoji smrti, vodita dve poti do vrat neminljive večnosti. Prva izmed teh vrat nazivlje naš Zveličar »široka vrata«, druga pa »ozka vrata«, (Mat. 7, 13.) Ena izmed teh dvojih vrat se odpro po sodbi vsakemu človeku, pa se za njim tudi zapro, da se nikdar več ne odpro! Nad širokimi vratmi stoji napis: »Prokleti!«, nad ozkimi pa: »Blagoslovljeni!« Prva vodijo v pekel, druga v nebesa. Bog je ustvaril vse ljudi za nebesa, zakaj »on hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani in bi prišli k spoznanju resnice.« (I. Tim. 2, 4.) Ako morajo nekateri tudi skozi druga vrata, je njih lastna krivda. V oba ta kraja večnosti bomo danes pogledali z vernimi očmi, da izpred širokih vrat zbežimo in po ozkih zahrepenimo!

1. Vernim kristjanom govorim in vem, da nikomur izmed mojih poslušalcev ni treba dokazovati, da je p e k e l. Saj ga ne taji nihče drugi kot samo tisti, ki so mu zapisani po svojem grešnem življenju, pa bi radi videli, da bi ga ne bilo. Kakor gotovo ga je greh sezidal, tako gotovo ga nevera ne bo podrla vekomaj. Pekel bo nevernim tajilcem sam sebe dokazal. Kakor se življenje razlikuje od življenja, kakor se greh razlikuje od čednosti, kakor se razlikuje krivica od pravice, tako se mora razlikovati večnost od večnosti. Zato pravi sv. Krizostom: »Ali naj nečistnik in zakonolomec in tisti, ki je storil nešteto zla, doseže isto kot tisti, ki je živel čednostno in sveto? Ali naj bosta skupaj Pavel in Neron? Hudič naj stanuje s Pavlom?« Pamet in srce in pravica se temu upira!

Večna Resnica sama govori o peklu. Torej p e k e l j e ! In to je kraj, kjer pogubljeni trpe večne kazni. Vsi oni, ki so dosledno zametavali božje odrešenje, ki so zaničevali božje

milosti, ki so živeli v smrtnem grehu, četudi bi bil samo eden, vsi oni, ki so imeli drznost, da so živeli v tem grehu prav do svoje smrti, ki se ga pa tudi ob smrti niso pokesali, vsi oni, ki so s tem grehom stopili tudi pred sodbo, pa so čuli neskončno pravično obsodbo Sodnikovo: »Poberite se, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom!« — vsi ti, dragi verniki, imajo v večnosti stanovanje v tem strašnem kraju, ki ga je v kazen priredila maščujoča roka božja. Vse si je prizadel naš Zveličar, da bi jih obvaroval pred to nesrečo; vsakega je tako ljubeznivo učil: »Ako te pohujša tvoja roka, odsekaj jo; boljše ti je hromemu iti v življenje, kakor dve roki imeti, pa iti v pekel, v neugasljivi ogenj, kjer njih črv ne umrje, in njih ogenj ne ugasne. In ako te tvoja noga pohujša, odsekaj jo; boljše ti je kruljevemu iti v večno življenje, kakor pa dve nogi imeti, in vrženemu biti v pekel neugasljivega ognja, kjer njih črv ne umrje, in ogenj ne ugasne. In ako te tvoje oko pohujša, izderi je; boljše ti je z enim očesom iti v božje kraljestvo, kakor dvoje oči imeti, pa vrženemu biti v peklenski ogenj, kjer njih črv ne umrje in ogenj ne ugasne!« (Mark. 9, 42 sl.) Kolikrat torej ponavlja popis peklenskega ognja, da bi zbudil v vseh ljudeh s t r a h pred njim! Da bi vsem ljudem zaslužil milost in odrešenje, je za vse trpel in umrl, postavil je za vse sv. Cerkev in zakramente. A kdor noče, noče, in se mu ne zgodi nikaka krivica, ako se mu zgodi po njegovi volji. Pogubljeni se niso hoteli rešiti, zato morajo trpeti!

Najhujša kazen pogubljenih je to, da so za veke izključeni iz nebes in ne bodo nikdar gledali božjega obličja. Človekov namen so nebesa in Bog sam, ki v njih prebiva. Vsaka stvar na zemlji dosega svoj namen, za katerega jo je Bog ustvaril. Edini človek, ki je živel v grehu, naj bo tako nesrečen, da ne doseže svojega namena, svojega Boga, in mora iz ust tega Boga samega zaslišati besedo: »Poberi se izpred mene, prokleti, v večni ogenj!« Ali je mogoče kaj strašnejšega? Kdo pa mi da pero, ki bi bilo dovolj gibčno, da popiše ta peklenski ogenj, ki ne ugasne, to pekočo vest, ki ne utihne, tega črva, ki ne pogine, to žalost in obupnost, ki kolne in joka in tuli in škriplje z zobmi? (Mat. 22, 13.) In kdo popiše to nebrojno družbo najslabših ljudi in zavrženih duhov? O ni čudno, ako je pri tem premišljevanju iz dna pretresenega srca zaklical sv. Pavel: »Strašno je pasti v roke živega Boga!« (Hebr. 10, 31.)

Pa to še ni vse! Vse to bi človek pretrpel, če bi tudi trajalo milijone let! A pogubljeni morajo to trpeti v e k o m a j, celo večnost, brez upa rešitve ali polajšave, brez konca in kraja. Naš Zveličar je vedno govoril le o večnem ognju, ki ne ugasne, in o črvu, ki ne pogine. Apostoli so vedno oznanjali le nauk o večni kazni v pogubljenju (II. Tes. 1, 9.), in sv. Cerkev vedno

spoznava: »Ti, kateri so delali hudo, pojdejo v večni ogenj!« (Veroizpoved sv. Atanazija.) V svoji prelepi pesnitvi »Divina commedia« trdi pesnik Dante, da stoji nad peklenskimi vratmi napis: »Lasciate ogni speranza voi, ch' entrate! Pustite vse upanje vi, ki vstopate!« In to trpljenje in ta večnost bo za vsakega toliko hujša, kolikor večkrat in hujše je kdo grešil in kolikor več milosti je zapravil. Nobenega greha ni grešnik storil zastonj, in nobene milosti ni Bog ponujal zaman. Vse pride v račun in vse v povračilo, ker tako zahteva neskončna božja pravičnost. Zato bo boljše nevernikom tisti čas, ki niso imeli toliko milosti, kot kristjanom, ki so delali greh in milost zametavali.

Tako bodo ponižani in strti in poteptani sovražniki Kristusovi, kakor Bog sam pravi pri preroku Izaiju: »Poteptal sem jih v svojem srdi in jih pomendral v svoji jezi, da je njih kri štrkala na mojo suknjo, ker dan maščevanja je v mojem srcu!« (63, 3.) — Vernik moj, kaj naj ti rečem po tem strahotnem premišljevanju? Dokler ti še sije solnce milosti, moli k Bogu s trpečim Jobom: »Pusti me, da nekoliko objokujem svojo bolečino, preden grem in se ne vrnem, v deželo temno in pokrito s smrtno senco, v deželo reve in teme, kjer je smrtna senca, in ni reda, ampak večni strah prebiva!« (Job. 10, 20.)

2. Toda, verniki, tega strašnega kraja nam ni Bog odločil, ako se sami vanj ne silimo, ampak nam je namenil drug kraj kot bivališče v večnosti, in to so nebesa, kjer angeli in svetniki uživajo večno veselje. Kdo naj je popiše? Sv. Avguštin je nekaj pisal o nebesih v knjigi svojih »izpovedanj«. Kako lepo je že to! Zdi se pa, da mu ta popis ni ugajal še dovolj, zato je pozneje kot škof še enkrat prijel za pero, da popiše to nebeško veselje. Toda kaj se zgodi? V hipu, ko jame pisati, zasine v njegovi sobi nenavadna svetloba, ki se sredi nje prikaže veličastna postava. Bila je duša njegovega prijatelja sv. Hieronima, ki je ravnokar umrl. »Avguštin!« zakliče poveličani duh, »kaj počneš? Nebesa hočeš popisovati, neskončno slikati s končnim jezikom? Vedi, da so nebeške radosti neskončne in nepopisne!«

Ko bi hotel pojmiti nebeško veselje in blaženost, bi moral pojmiti najprej samega Boga, ki ga izvoljeni gledajo iz obličja v obličje ter ga ljubijo in uživajo celo večnost. Sedaj pa je nemogoče Boga popolnoma umeti, zato si tudi ne moremo predstavljati, kakšno blaženost uživajo oni, ki gledajo to neskončno bitje. Sv. Pavel piše: »Sedaj vidimo skozi zrcalo kakor v uganki, takrat pa bomo videli z obličja v obličje. Sedaj spoznam le nekoliko, takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan.« (I. Kor. 13, 12.) In sv. Janez pravi: »Videli ga bomo kakor je.« (I. Jan. 3, 2.) Videli bodo izvoljeni vso božjo mogočnost, ki je po nji ustvarjen svet, videli vso božjo dobrotost, ki

jo uživa svet vsa tisočletja, videli vso božjo modrost, ki vlada svet, videli skrivnost presv. Trojice, ki je na svetu ne pojmi noben um; gledali, ljubili in uživali vse to brez konca, celo večnost v taki meri, da psalmist pravi: »Napili se bodo od obilnosti tvoje hiše, in s potokom svoje radosti jih boš napajal!« (Ps. 35, 9.)

In to veselje bo tako čisto, da mu ne bo primešanega nikdar niti najmanjšega zla. Sv. Janez je popisuje v Skrivnostnem Razodetju (21, 4.): »Bog bo obrisal vse solze od njihovih oči, in smrti ne bo več; tudi ne bo več žalovanja, ne vpitja ne bolečine; ker poprejšnje je minulo.« Koliko gorja povzroča na svetu pomanjkanje in revščina, koliko boleti bolezen, koliko potrnosti nesreče, koliko žalosti smrt, kako tepejo ljudi šibe, kuga, lakota in vojska; celo sreča in veselje nista brez trpke kaplje, ker vemo, da za njima pride tako rada nesreča in žalost. Vsa ta bridkost in ves strah bo izključen iz nebes za večno! Da, celo sedanje trpljenje in današnji križi bodo postali sladkost, ker bodo izvoljeni videli, kako so povišali njih veselje ter umeli božjo modrost in previdnost, ki bodo iz nje brali, zakaj jim je pošiljala vse te trpkosti. Videli bodo, da je Gospod obkldal s križi le tiste, ki jih ljubi; kdor pa je bil brez križa, je ostal na široki poti, ki je vodila v pogubo. Ni čudno, da je pri pogledu na to večno radost sam naš Zveličar zaklical: »Veselite se in radujte, ker vaše plačilo je obilno v nebesih!« (Mat. 5, 12.) Spoznali bodo vso resničnost besedi sv. Pavla: »Trpljenje sedanjega časa se ne da primerjati prihodnji slavi, ki bo nad nami razodeta!« (Rimlj. 8, 18.)

Kar si moremo misliti dobrega za dušo in za telo, pa tudi česar si ne moremo misliti, vse bodo imeli izvoljeni v nebesih. Ako Gospod sam pravi, da bo njih plačilo obilno v nebesih, potem ni čudno, da niti sv. Pavel te obilnosti ne more dovolj popisati, ampak nasplošno pravi: »Okoli ni videlo, uho ni slišalo, in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo.« (I. Kor. 2, 9.) Vse to bodo izvoljeni šele tedaj mogli spoznati, ko se jim ta blaženost začne.

In tega veselja bodo deležni vsi oni, ki so umrli v milosti božji, bodisi da so svojo krstno nedolžnost ohranili do svoje smrti in niso nikdar storili kakega smrtnega greha, bodisi da so morda blodili po grešnih potih, pa so jih spoznali o pravem času, so krenili na drugo pot, greh obžalovali in zanj tudi zadoستili in se potem bojevali za čednostno in krščansko pravično življenje. Kolikor več dobrega so ti ljudje v stanu posvečujoče milosti božje storili, toliko večje plačilo bodo prejeli in večje veselje uživali, kakor pravi sv. Pavel: »Kdor pičlo seje, bo tudi pičlo žet; in kdor seje v obilnosti, bo tudi žet v obilnosti.« (II. Kor. 9, 6.) Nebesa si je treba zaslužiti, in le otroci, ki jih Bog

pokliče k sebi po sv. krstu, preden so mogli rabiti svoj razum, jih dobijo kot darilo.

Verni poslušalci! V neki vojski med Rimljani in Galci so stali rimski vojaki na hribu, sovražnik pa je imel svojo postojanko v dolini ob bregu reke. Rimce je žgalo solnce, in omagovali so od žeje. Pač so videli v dolini reko in hrepeneli po hladni vodi, toda kaj, ko je mnogo številnejši sovražnik čuval dragoceno hladno kapljo. Vojaki začno godrnjati nad poveljnikom, zakaj jih je speljal na ta hrib brez vode. Ko vojskovodja to zve, postavi svoje vojake v bojno črto, potegne svoj meč, pokaže na reko in zakliče: »Vojaki, tam je voda, zajmite si jo!« V divjem napadu planejo žejni vojaki raz hrib, zmagoslavno se udarijo s sovražnikom in pogase žejo z vodo, ki so jo morali kupiti s svojo krvjo. — Verniki, naše srce hrepeni po studencu žive vode in je po besedah sv. Avgušтина nemirno, dokler ne počiva v Bogu, ki daje večno življenje. V naukih o krščanski pravičnosti sem vam podal orožje, s katerim si morate priboriti ta studenec žive vode, ki je v nebesih. Rečem vam še enkrat z besedami sv. Pavla: »Stojte tedaj opasani okoli svojih ledij z resnico in oblečeni z oklepom pravice; pred vsem pa vzemite v roko ščit vere, s katerim morete vse ognjene pšice hudobnega ugasiti; in vzemite čelado zveličanja in meč Duha, kar je božja beseda!« (Ef. 6, 14.) Tako oboroženi se bojujte zoper hudo, kar je greh, in delajte dobro, da v večnosti uidete hudemu in prejmete dobro! Tako nas uči spokorni David: »Ogibaj se hudega in delaj dobro in prebival boš vedno in vselej. Ker Gospod ljubi pravico in ne bo zapustil svojih svetih; krivični pa bodo kaznovani, in zarod hudobnih bo poginil; pravični pa bodo zemljo v delež prejeli in bodo vedno in večno v nji prebivali!« (Ps. 36, 27 sl.) Amen.

Govori v Marijini družbi.¹

Po rokopisu † Antona Gnidovca priredil Ivan Kovač.

V.

Mir Gospodov z vami, hčere Marijine! Da, mir z vami! To voščilo vam prinašam danes z Jezusovimi besedami in srčno želim, da bi ve, ki se imenujete hčere Marijine, res uživale tak svet mir v svoji duši in v svojem srcu, kakor ga je uživala preblazena Devica Marija; zlasti pa želim, da bi vladal blagodejen mir, složnost, prijateljstvo in medsebojna ljubezen v tej Marijini družbi, med vsemi družbenicami brez

¹ Št. I.—IV. gl. Duh. Past. 1918, str. 49—59, 203—207.

izjeme, da se potem uresničijo besede, ki jih navadno molimo po shodu, besede, ki jih je tako lepo in ginljivo slišati: »Kako dobro in kako prijetno je, če prebivajo bratje — sestre — skupaj,« t. j. skupaj v družbi v medsebojni ljubezni in prijateljstvu. Mir z vami! S tem prelepim pozdravom začnimo zopet svoje shode po Veliki noči!

Hčere Marijine! Nikar se ne ustrašite, če vam kar naravnost in odkrito povem, da me je zadela velika nesreča. Nesreča je pa ta-le; le poslušajte! Zgraditi sem hotel nekje krasno poslopje, lepo palačo, ki naj bi bila nekako za zgled in v ponos celi dotični župniji. Materijal, ki sem ga dobil, je bil videti na zunaj dober, trden, trpežen in mislil sem si: iz tega se bo pa že dalo kaj napraviti. In začel sem z božjo pomočjo ter sem se izročil dobri nebeški Materi, da bi mi ona pomagala to krasno stavbo zidati in srečno dokončati. In glejte čudo! Nenavadno hitro mi je šlo delo izpod rok. Stavba se je dvigala, rastla in rastla in od marsikateri strani sem slišal, da bo šlo, naj le naprej delam, da bom gotovo srečno dokončal itd. In res, gradil sem dalje, podpiral tu in tam, če se je hotelo kaj porušiti, prinesel sem v palačo že tudi marsikatero dragocenost za notranjo opravo, pribijal že tudi razne okraske zunaj, sploh mislil sem: v kratkem bom imel stavbo dovršeno in bom lahko ponosno pred vsem svetom nanjo pokazal, češ: glejte stavbo, ki je ne poruši noben potres, nobena naravna sila. Toda oh, kako bridko sem se motil. Ko sem se tako že veselil svojega dela in mislil stvar dokončati, kar naenkrat zapazim spodaj grozno razpoko, ki me je napolnila z veliko žalostjo. Prihodnje dni zapazim še več razpok, ki so strašno zijale in grozile, da se zdaj zdaj vse skupaj podere. Zidovi so se začeli odmikati, vse je lezlo narazen in še leze in le čakam, kdaj se zruši vse skupaj in napravi kup razvalin. Vprašam strokovnjake, ki se razumejo na velike stavbe, vprašam jih, kaj je vendar vzrok te nesreče, zakaj leze zidovje narazen? In me vprašajo: »Prijatelj, ali si pa napravil trdno podlago, dober fundament? Če je to dobro, potem ni mogoče, da bi se stavba podrla.«

Sedaj sem šele sprevidel, da sem v svoji naglici na to popolnoma pozabil in začel zidati brez trdne podlage. »Hvala vam za moder svet!« jim rečem ter sklenem, začeti znova, s trdno železno podlago, ki je ne omaja nobena sila; tako upam zgraditi ono veličastno stavbo, ki sem jo imel v svojem načrtu.

Hčerke Marijine! Vem, da ste gotovo že uganile, katero stavbo imam v mislih. Veste in lahko vidite, da se trudim po svojih slabih močeh, kolikor mi je mogoče, da bi zgradil med vami, v Marijini družbi, prekrasno stavbo lepega krščanskega življenja, ki naj bi bilo v posnemanje in zgled vse župniji. Res, začel sem z božjo pomočjo, priporočil vas v posebno varstvo Brezmadežne, prosil Vsemogočnega, naj blagoslovi trud mojega prizadevanja. V resnici, ni bilo brez uspeha.

Začele ste pristopati pogostejše k mizi Gospodovi, še precej rade ste ubogale, če sem vas opomnil na to in ono. Prinesli smo v to bodočo palačo lepega krščanskega življenja tudi že krasno dragocenost: zadostilno sv. obhajilo, ki so se ga mnoge z vnemo oklenile itd. Saj pravim, trud ni bil brez uspeha, stavba lepega krščanskega življenja, življenja po Jezusu in Mariji, se je dvigala, četudi le bolj počasi, vedno višje in višje; človek bi mislil, da je vse v najlepšem redu, da si boljšega ni mogoče želeli.

Toda, hčerke Marijine, meni kot duhovnemu voditelju te stavbe niso ušle tudi razne njene hibe in pomanjkljivosti. Videl sem v duhu medsebojno mržnjo, morda celo jezo in sovraštvo med to in ono družbenico; videl sem tudi veliko zamerljivost; čutil sem, kako se z nepremišljenim, včasih celo s premišljenim govorjenjem dela združba in prepir; videl sem, kako se marsikje, seveda na skrivnem, ni pomagalo zidati, ampak rušiti in razdirati. Zelo me je bolela večkrat tudi velika mlačnost te ali one, ko sem vedel, da bi bilo lahko drugače; zlasti mi je bilo hudo, ko sem videl toliko nestanovitnosti in omahljivosti: je začela, poskusila, pa zopet pustila in ni je bilo več.

To so torej nekatere napake, ki kljujejo in kljujejo ob zidovju duhovne stavbe lepega, Bogu dopadljivega krščanskega življenja in ne puste, da bi se to življenje razvijalo prosto in nemoteno. In te napake so tako močne in hude, predrage hčere Marijine, da lahko polagoma podero in porušijo vse skupaj, če jih ne zatrete.

Stavba se ziblje in maje in bo padla, če hitro ne pomagamo.

»Kako pa?« se morda vprašate.

Glejte, tako-le: Napravimo trdno, močno podlago, potem nam ne bo treba nobenega strahu, da se bo stavba podrla.

Podlaga, temelj lepega krščanskega življenja pa je sveta ponižnost. Tako nam pravijo učeni sveti možje, cerkveni učeniki, ki ne morejo prehvaliti te čednosti. Učimo se te čednosti od njega, ki pravi sam o sebi: »Učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen.« — Hči Marijina, prosi Jezusa pri sv. obhajilu za to tebi tako potrebno in koristno čednost, prosi ga zaupno, vztrajno, naravnost nadležno in mu reci: Gospod Jezus, uči me ponižnosti; daj, da bom v resnici ponižna!

O hčerke Marijine, ko bi bile ve v resnici ponižne in vdane Jezusu, tedaj bi se gotovo ne pojavile na naši stavbi lepega krščanskega življenja tako velike razpoke, rane, ki groze uničiti naše delo.

Ena taka velika razpoklina ali rana se je pokazala tudi na velikonočno nedeljo, druge so se pa pojavile potem na veliko-

nočni ponedeljek in cel teden do današnje nedelje. »Kaj pa je vendar bilo?« se vprašate. Kaj je bilo? Oh, velikonočno veselje je šlo mimo mnogih izmed vas; mnoge ga niste bile deležne. Jezus je častitljiv vstal iz groba, premagal satana, greh, smrt in pekel, zaslužil nam je mir, srečo in veselje, — ve pa, ne rečem vse, mesto da bi mu šle naproti in ga veselo pozdravile in se združile z njim, tako veličastnim, zmagovitim kraljem, v svetem obhajilu, ste se nekako plaho poskrile. Kje ste bile, hčere Marijine, na Veliko nedeljo zjutraj? Obhajilna miza je bila tako lepo pogrnjena, Jezus, naš Zveličar, je čakal, tako rad bi prišel v vaša srca, pa mnogih izmed vas ni bilo in ni jih bilo potem ves teden. Da, ponovim še enkrat, veselje velikonočnih praznikov je šlo pri mnogih mimo; iskale ste sicer veselja, pa ga niste našle, ker ga niste iskale tam, kjer bi ga morale in kjer bi ga tudi v resnici dobile. In to mi je zadalo globoko srčno žalost, zlasti zato, ker sem videl, kako se malomarno, naravnost zanikarno zapravljivo neprecenljive milosti Jezusove ljubezni, ki nam jih deli v sv. obhajilu. O kako malo še razumete, kje je doma pravo srčno veselje! Ne iščite ga med svetom, med svetnim razveseljevanjem in posvetnih rečeh. Marsikatera je imela, kakor je navada, za Veliko noč novo obleko, navezala je svoje srce nanjo, iskala veselja v tem, da so jo drugi občudovali; za Jezusa pa ni ostalo v srcu niti najmanjšega prostorčka — zavoljo ničvrednih cunj. Ali ni to poniževalno? grešno? Je to znamenje ponižnosti?

Ker je ravno prilika nanesla, naj pripomnim nekoliko o obleki, zlasti v kolikor se to vas tiče.

Tudi v obleki in v lepem primernem zunanem vedenju se prav očitno kaže, ali je hči Marijina kaj v sorodu s prelepo čednostjo ponižnosti ali ne. Nihče ti ne zameri, če imaš čedno obleko, saj to je le znamenje tvoje skrbnosti, čuta za snago in red. Toda prvo je, da se oblačiš svojemu stanu primerno, kakor dopuščajo tvoje razmere, in ne natikaj si oblačil, o katerih človek res prav ne ve, ali so odveč, ali jim nekaj manjka, čudno razcefrana, da imamo opravičeno bojazen, da je tudi duša pod tako obleko razcefrana; gologlavo dekle morebiti — brez glave.

Torej, hči Marijina, čimbolj preprosto — a čedno — boš oblečena, tembolj ti bo že iz obleke odsevala lepa čednost svete ponižnosti.

Dalje pa naj bo tudi vse tvoje zunanje vedenje tako, da bo vse odgovarjalo temu, kar si: hči Marijina. Ne oziraj se ošabno in prezirljivo na druge; bodi prijazna z vsako tovarišico, odkrita in preprosta. Če se boš tako obnašala, boš ugajala Bogu in ljudem. Nasprotno pa prevzetno in ošabno dekle nikjer ni priljubljeno in nima miru v svojem srcu. Če enkrat prevzetnost in ošabnost zavlada v tvojem srcu, hči Marijina, o potem si že vzela slovo od Marije,

svoje tako dobre matere; potem pač nisi več njena hči, temveč si prešla pod oblast njega, ki je oče največjih pregreh, zlasti napa in ošabnosti.

Spomnite se, kaj ste obljubile Materi božji začetkom leta! Kakor sem že večkrat rekel, vsa tvoja dela naj spremlja duh ponižnosti. Nihče ti ne brani, da si vesela, da se pošteno razveseliš in pokratkočasiš, a ostani ponižna tudi pri tem, saj veselo in hkrati ponižno srce je Bogu drago nad vse.

Pa če me vpraša katera: »Zakaj pa nam vendar vedno govorite o tem? — saj smo o tem že toliko slišale« — ji odgovorim: Zato, ker je brez ponižnosti v družbi prazno vse moje in tudi vse vaše delo. Ponižnost je podlaga vsemu napredku v lepem krščanskem življenju. Ko bo enkrat ta cvetka vzgojena v družbi, potem lahko od veselja zavriskamo, ker s tem bo po napor nem boju zavzeta trdnjava vaših src. — Dalje govorim o tem tudi zato, ker kolikorkrat to slišite, ravno tolikokrat tudi preslišite in ne obrnete nase. Sploh je človeško srce tako ustvarjeno, in gotovo so tudi vaša srca taka, da napake, ki se mu očita, ne obrne nase, ampak takoj misli na svojega bližnjega, na kako sotovarišico, češ, to pa velja tej in tej... Ponižnost bo v tvojem srcu šele takrat, če nase gledaš, slabe stvari sebi pripisuješ, priznaš svojo slabost in skleneš z božjo pomočjo popoljšati se. H koncu pa slovesno povzdignem svoj glas ter pridem pred vas zopet s pristrčno prošnjo: Hčere Marijine, bodite zveste Mariji in Jezusu! Tukaj, pod Marijino zastavo, obljubite danes, da hočete biti dobre družbenice Marijine, da ji hočete delati veselje. Največje veselje pa ji boste delale, če boste pristrčno ljubile njenega sina Jezusa. S čim pa boste njemu izkazovale večjo ljubezen kot če ga pogosto, da, vsak dan prejmete v svoje srce v presv. Zakramentu ljubezni? Ne zametujte, drage moje, te največje sreče, ki je more biti deležno človeško srce tu na zemlji. Ne izgovarjajte se: nimam časa, se ne upam, nisem vredna. O, hčere Marijine, ko bi ve vedele, koliko je vredno eno samo sv. obhajilo, kako močno bi hrepenele po njem! Brezbrizna duša, kako boš enkrat v vicah bridko zdihovala in objokovala svoje mlačno življenje tu na zemlji, kako boš hrepenela vsaj enkrat še prejeti sveto telo Gospodovo, da bi si s presveto krvjo Jezusovo ohladila pekočo žejo, olajšala grozno trpljenje! V večnosti se bo šele prav očitno pokazalo, kaj se pravi zane-marjati tako izredne milosti.

Hočete lepo skrbno obdelati njivo svojega srca, hočete zgraditi v svoji duši mogočno stavbo krščanskega življenja? — postavite poprej trden temelj — vsadite v svoje srce ljubko ponižnost! Hočete biti ponižne hčerke preponižne Dekle Gospodove, potem se pogosto, če le mogoče, vsak dan združujte z njenim Sinom, ki je krotak in iz srca ponižen. Amen.

VI.

Bodite pozdravljene, hčere Marijine, v Jezusu in Mariji! Prišel je lepi majnik, mesec veselja, mesec življenja in vstajenja, mesec Marijin. Vse hiti, staro in mlado, da ta mesec počasti Marijo, svojo nebeško mater, na ta ali oni način. In kaj ste ve, hčere Marijine, storile ali vsaj obljubile storiti v ta namen? Gotovo je, da ve nikakor ne morete zaostajati za duugimi; da, prepričan sem, da ste obljubile prinesiti svoji nebeški Materi, kraljici majnikovi, obilo duhovnih šopkov ter jih ob koncu meseca položiti na njen oltar. Ta je obljubila, da se hoče ta mesec bolj vaditi v ponižnosti, druga v zatajevanju svojega jezika, tretja zopet, da si hoče iz ljubezni do Marije pritrngati to ali ono stvar, to ali ono posvetno veselje itd. Veliko vas je pa obljubilo, kaj ne, kakor sem opazil, da hočete ta mesec iz ljubezni do Marije tudi Jezusu napraviti veselje s tem, da pogosto pristopate k tudi Jezusu napraviti veselje s tem, da pogosto pristopate k obhajilni mizi. Lepo je to, samo želeti je, da bi se jih še več za to odločilo!

Marsikaj ste torej obljubile. Toda na eno stvar, ki je tako zelo potrebna v vsaki družbi, zlasti še v Marijini družbi, pa ne vem ali ste se kaj spomnile ali ne. Glejte, v Marijini družbi živite pod varstvom Marijinim, ki svoje dobre otroke, svoje dobre hčere prisrčno ljubi. Pa tudi one, ki morda včasih malo ponagajajo in se morda ne zmenijo dosti za njo, tudi te, pravim, ravno tako oklepa njena materina ljubezen. Marija se po pravici imenuje »M a t i l e p e l j u b e z n i«. In ker nas ona tako ljubi, gotovo tudi srčno želi, da se tudi njene hčere enako ljubijo med seboj, da ni med njimi nobenega nesoglasja, prepira, jeze, nevoščljivosti ali celo sovraštva. In ko bi si vse za to prizadevale, o kako prijetno bi bilo potem v Marijini družbi in kako prijetna bi bila taka družba tudi Mariji.

Medsebojna ljubezen in edinstvo, ta je nad vse potrebna, 1. da se more družba lepo razvijati in 2. za vsako posamezno članico, da more napredovati v lepem krščanskem življenju. Sv. apostol Pavel pravi: »Če bi imel tako vero, da bi gore prestavljal..., če bi razdelil za hrano ubogim vse svoje premoženje in bi dal svoje telo, tako da bi gorel, pa bi ljubezni ne imel, bi nič ne pomagalo.« (1. Kor. 13, 3.) Sv. cerkveni učenci uče, da ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega nista dve ločeni kreposti, ampak da je to le ena krepost. Kolikoršna je stopinja tvoje ljubezni do bližnjega, toliko ljubezni imaš tudi do Boga in nič več. Če ne ljubiš svojega bližnjega, svoje sestre, svoje sotovarišice in ji ne odpustiš vsega iz srca, je zastonj vsa tvoja pobožnost, zastonj tvoje samo navidezno lepo življenje. To dobro pomnite, hčere Marijine! Povdarjam to zlasti zato, ker se mi zdi in vidim, da so nekatere v tem oziru premalo rahločutne, premalo tankovestne. Ker je to tako zelo važno, kajti

brez ljubezni do bližnjega je zastoj ves trud, zato o tem ne smem molčati. Ve pa, hčere Marijine, obljubite zdaj Devici Mariji poleg vsega drugega, kar ste ji že obljubile, še to, da se hočete od sedaj naprej, zlasti pa ta mesec, posebno prizadevati, da ne boste nikdar kršile medsebojne ljubezni, da boste rade odpuščale morebitna razžaljenja in si sploh prizadevale za ljubezen do bližnjega. Da pa boste v tej stvari popolnoma na jasnem, da boste lahko vedno posnemale »Mater lepe ljubezni«, vam hočem danes najprej pojasniti, kateri so grehi, kako se greši zoper ljubezen do bližnjega.

Preden začnem, vas pa prosim, da mi dovolite majhno opombo: vsaka naj sedajle povzdigne svoje oči in svoje srce k Mariji ter jo prav lepo prosi, da ji da vsaj za ta trenutek, ko boste to poslušale, ponižno srce, naj izžene iz njega vsako prevzetnost in samoljubje in sicer zato, da boste napake, ki jih boste slišale, tudi v resnici nase obrnile.

Zlasti na dva načina se človek lahko pregreši zoper ljubezen do bližnjega: 1. notranje v srcu, 2. zunanje z jezikom.

Notranji grehi, grehi v srcu, zoper ljubezen so ti-le:

1. Predrzna sodba. Sv. Avguštin pravi takole: Če kaj vidim, kar je očitno in javno krivično in jaz mislim, da je to krivično, da to ni prav, pa brez vsake strasti, brez povečevanja in ne da bi kaj zaničeval ali omalovaževal osebo, ki je to storila, tedaj to ni greh, to ni predrzna sodba. Seveda, še enkrat opozorim, se pri tem oseba, ki je to storila, nikakor ne sme zaničevati. — Kaj pa je torej predrzna sodba? Predrzna sodba je, ako 1. kdo kaj dobrega razlaga za slabo, 2. če si kdo o kaki osebi brez zadostnega razloga kaj hudega misli in tudi veruje, 3. če kdo hudobno dejanje povečuje.

Gotovo je, da Bog tako predrzno sodbo neizmerno sovraži, ker je velik greh. Zato, hči Marijina, varuj se vedno skrbno vsake predrzne sodbe! Četudi ni greh, slabo stvar, očitno slabo stvar kot tako povedati, je vendar vseeno bolje, o tem ne govoriti, molčati, ker je tako govorjenje le redko brez greha. Mislite na besedo Gospodovo, ki pravi: »Ne sodite, da ne boste sojeni!« Izbijte si vedno vse take misli iz svoje glave in iz srca.

2. Jeza in nevolja, ki je tudi zelo pogosto grešna. Res, ni vedno v naši oblasti in včasih je naravnost nemogoče, da človek ne bi čutil v svojem srcu jeze in nevolje, vedno pa je v naši moči, da v to ne privolimo. Kako zelo Bog to zahteva od nas, to lahko spoznamo iz besedi Jezusovih, ki jih je govoril v sv. evangeliju: »Če hočeš prinesiti k oltarju svoj dar, pa se spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, tedaj pojdi, spravi se preje s svojim bratom in potem pridi in daruj svoj dar.« S tem hoče Jezus reči: Jaz ne maram nobenega daru, tudi nimam

nobenega dopadenja in veselja nad njim, dokler ni zopet uravnana ljubezen med vama.

3. Zaničevanje bližnjega, ki izvira iz napuha. Ker namreč sama sebe previsoko ceniš, tedaj ti napuh vedno prigovarja in šepeta, da si boljša in več vredna kot druge. Če bi pa imela vedno pred očmi svoje slabosti, svojo nezmožnost, svoje grehe in napake, o tedaj bi pa bile tvoje misli popolnoma drugačne. In tako se lahko velikokrat pripeti, da ima ona, ki se šteje med najboljše, zelo zelo malo veljave v božjih očeh. Odlóži torej popolnoma svoj napuh, svojo prevzetnost, ne misli visoko o sebi, ker večkrat se zgodi, da take osebe padejo zelo globoko, v velike grehe in potem so morebiti izgubljene za vedno. Glej torej, hči Marijina, da nikdar ne zaničuješ nobene sotovarišice; reci rajši: Moj Bog, usmili se mene in mojega bližnjega, moje sotovarišice.

4. Nevoščljivost. To je ostudno dete napuha in grd greh. Če si morda žalostna zato, ker se drugim bolje godi kot tebi, ker je druga bolj odlikovana, bolj nadarjena kot ti, ali si vesela, da se drugim slabo godi in jim je hudo, tedaj vedi, da je vse to grda nevoščljivost, ki izvira iz napuha. Ti se imaš za boljšo kot so one in zato se čudiš, kako da morajo biti one bolj odlikovane kot ti. — Hči Marijina, ne rečem drugega, kakor: zaničuj iz vsega srca grdo nevoščljivost.

To so torej notranji grehi zoper ljubezen do bližnjega.

Zunanji grehi, grehi jezika so pa ti-le:

1. Čevzameš bližnjemu čast in dobro ime, kar je, kakor uči splošni nauk, lahko smrten greh, če bi namreč to, kar o bližnjem povem, mu zelo škodovalo ali ga močno žalilo, če bi zvedel za to. Torej, hčere Marijine, varujte se tega na vso moč. Ne govorite nikdar pred drugimi o svoji sotovarišici kaj takega, o čemer veste, da bi jo žalilo, če bi zvedela o tem. Dobro stvar le povej, slabe pa nikdar ne brez vzroka! Pomisli, da s tem ne škodiš samo njej, ampak še veliko bolj sami sebi, ker je to grešno.

2. Podpihovanje. To je tako strašno grdo zlo, da iz tega lahko nastane nepopisno veliko sovraštvo in neštevilni prepiri in razdori. Zelo bi grešila zoper Boga, ako bi s takim govorjenjem kalila ljubezen. — Ljubezen do bližnjega žali tudi to, če se kdo iz vsega norčuje, vse presoja in pregraja, nasprotno pa sam hoče vse vedeti, hoče, da bi se vsi po njem ravnali itd. Take ne bodite, hčere Marijine!

3. Končno pa ni gršega in bolj nedostojnega, kakor žaliti in pikati svojega bližnjega z grdimi, nedostojnimi in žaljivimi, zaničujočimi besedami. Kakšni so taki grehi, ali so veliki ali mali, to je odvisno od tega, kako daleč gre človek v tej stvari in ali bolj ali manj razžali svojega bližnjega. Zapomnite si, kaj je rekel Gospod Jezus Kristus: »Kdor reče svojemu bratu rakà — malopridnež, bo

kriv zbor; kdor pa reče norec, bo kriv peklenškega ognja.« — Seveda, da Jezus s tem ni hotel reči, da bo kdo že zavoljo same besedice »norec«, ki jo reče svojemu bližnjemu, prišel v pekel, ampak pod to besedico moramo razumeti vsa zbadanja, vse žaljivo govorjenje in zmerjanje svojega bližnjega, s katerim se ta žali v njegovo veliko žalost.

Pomisli, hči Marijina, kako je s to stvarjo pri tebi. Skrbno te opominjam in prosim, pusti vse take stvari, ne govori takih besed, ki žalijo tvojega bližnjega. Saj s tem le tebi srečo želim, kajti pomisliti moramo, da bo za premnoge duše nepremišljeno govorjenje in sploh grehi jezika glavni vzrok trpljenja in muk v vicah. Sedaj človek na to ne misli in si dovoli zelo veliko prostost glede jezika, v večnosti pa bodo naše misli o tem popolnoma drugačne. In če po izreku Kristusovem niti ena nepotrebna beseda ne bo ostala nekaznovana, o koliko kazen pa bo zaslužilo šele tvoje govorjenje, ki je morda kalilo medsebojno ljubezen, napravljalo prepire, razdore, jezo in sovraštva, morda celo vzelo bližnjemu čast in dobro ime?

Poslušajte še tale zgled, da boste spoznale, kako pogubni so grehi jezika. Bilo je v cerkvi nekega kapucinskega samostana. Neki menih, ki je bil v cerkvi, zasliši naenkrat tri krepke sunke, enega pri cerkvenih vratih, drugega in tretjega pri velikem oltarju. Gre pogledat, kaj je, in dobi neznanega človeka. Ukaže mu, naj pove, kdo je. Ta mu odgovori: Jaz sem duša enega tvojih sobratov; potem je začel vpiti in rjuti na strašen način. Menih ga vpraša, zakaj mora trpeti tako grozne bolečine; duh mu odgovori: Zavoljo treh stvari tako grozno trpim: 1. Ker sem s svojim premnogim govorjenjem in s svojo klepetavostjo napravil toliko nemira, needinosti in sporov in ker sem se s svojim jezikom tolikokrat pregrešil zoper ljubezen do bližnjega. 2. Ker sem iz hudobnega namena in napačne go-rečnosti tolikokrat svoje sobrate tožil pri predstojniku. 3. Ker sem večkrat mrmral čez svojega gvardijana in s tem tudi druge pohujšal, da niso imeli zaunanja in ljubezni do njega. Prosim, povej jutri to svojemu predstojniku in ga prosi, naj sporoči to prejšnjemu gvardijanu in ga v mojem imenu ponižno prosi odpuščanja.

Tu se mi nudi prilika, da pograjam napako, ki se godi v Marijinih družbah sploh in gotovo tudi naša družba ni brez nje. Marijina družba je prava družba, potrjena naravnost iz Rima. Vsaka družba pa ima svoje ude, ki iz svoje srede izvolijo predstojnika in odbor; in tem morajo potem posamezni udje skazovati pokorščino. Če so pa nepokorni in ne ubogajo, greše. Glejte, ravno tako ima tudi vsaka Marijina družba svoje predstojništvo, kateremu so člani dolžni pokorščino. Vsaka dekliška Marijina družba ima svoj odbor s prednico, ki skupno delujejo, skupno odločujejo in lahko skupno ukazujejo. Pa ne samo vse skupno, tudi vsaka odbornica ima pravico in celo dolžnost opom-

niti to ali ono družbenico na napako, ki jo opazi na njej. Zlasti pa ima to pravico in naravnost dolžnost prednica. Zato naravnost rečem: ne le napačno, ampak greh bi bil, greh v vesti in pred Bogom, če bi katera kdaj nekako zaničljivo govorila, češ: »ta-le nam bo ukazovala, ta nam bo pravila, kaj moramo storiti«, ter bi tako pohujšala tudi druge in jemala prednici ugled in dobro ime. Lahko rečem, da to bi ne bil majhen greh, ker s tem napravlja celi družbi velikansko škodo. — Povedal sem vam to, ker se žalibog dogaja v premnogih družbah. Sedaj sem vas poučil, da to ni malenkostna stvar, da to ni le majhen greh; zato želim in zapovem, da se kaj takega v družbi ne sme goditi, ker s tem se na najbolj grd način žali ljubezen do bližnjega in se kali v družbi medsebojna ljubezen, edinost in sloga, pa sejejo prepiri, nesloga, sovraštvo.

Torej, hčere Marijine, prosim vas lepo še enkrat: naj ne bo med vami nič takega, kar bi žalilo medsebojno ljubezen. Izrujte danes Mariji na ljubo iz svojih src ves ta ničvreden plevel ter zasadite v svoja srca prelepe cvetke medsebojne ljubezni, sloge in edinosti. Nič gršega in ostudnejšega ni, kakor če med hčerami Marijinimi gospoduje jeza in sovraštvo, in zopet nič lepšega, nič ljubkejšega, kakor če se hčere Marijine lepo ljubijo med seboj. Amen.

Pogled na slovstvo.

Lavretanske Šmarnice. Spisal dr. Jožef Jerše, c. kr. profesor v Ljubljani. Str. 339. Ljubljana, 1918. Založila Katoliška bukvarna. Natisnila Katoliška tiskarna.

Kakor v češčenju Matere božje sploh Slovenci lepo tekmujejo z drugimi narodi, tako tudi slovenski nabožni pisatelji proslavljajo s svojimi spisi nebeško kraljico. Zlasti ne mine skoraj leto, da ne bi za majniško pobožnost dobili nove knjige s primernimi premišljevanji in molitvami v čast Mariji. Poleg dobroznanih Jeranovih »Šmarnic« (v sedmih zvezkih za sedem let) so se Slovencem zlasti priljubile dr. J. Jeršetove »Šmarnice«. L. 1913. nam jih je podal z naslovom: »Mati čudovita«; v njih je opisal Marijine prednosti in Marijine čednosti. (Duh. Pastir, 1913, str. 143—144.) L. 1916. smo dobili njegove »Šmarnice«: Kraljica vojnih trum. V njih opisuje pisatelj v prvem delu, kako se je božji Sin vojskoval za odrešenje sveta in kako je to vojsko dovršil na Golgoti, v drugem delu pa nam daje navodilo za našo duhovno vojsko. Prvi del imenovanih »Šmarnic« nam obenem kaže Marijo kot našo soodrešiteljico, drugi pa nam slika, kako nas Marija podpira v našem duhovnem boju. (Duh. Pastir, 1916, str. 324.) Za predmet letošnjih »Šmarnic« si je izbral pisatelj lavretanske

litanije. V lepih premišljevanjih nam razlaga 47 častnih naslovov, ki jih daje sv. Cerkev Mariji, naši materi, da bi posamezne Marijine častne naslove bolje umeli, da bi nebeško Mater z večjim zaupanjem na pomoč klicali, in zlasti, da bi nam bolj stopila pred oči vzvišena duhovna podoba nebeške kraljice. Akoravno cerkveni govorniki radi uporabljajo lavretanske litanije, kadar proslavljajo Marijo, — prav dobre so n. pr. Simon Vilfanove »Lavretanske pridige« (Celovec, 1863), v nemškem homiletičnem slovstvu so na dobrem glasu Zollnerjeve pridige o lavretanskih litanijah (l. 1906 jih je vnovič izdal J. Aßmann D. J.) —, vendar bodo imele dr. Jeršetove »Lavretanske šmarnice« veliko privlačno silo, ker je pisatelj prav srečno izbral najprimernejše gradivo za pojasnitev posameznih Marijinih častnih nazivov in so vsa premišljevanja prepletena s primernimi zgledi, z zgodovinskimi dogodki, ali pa iz življenja vzetimi prispodobami. Z veseljem pozdravljamo torej dr. J. Jeršetove »Lavretanske šmarnice« kot jako primerne, da se z njimi spleta Mariji šmarnični venec povsod po Slovenskem.

Al. Stroj.

Nedeljski in prazniški evangeliji z razlago in opomini. Našim hrabrim vojakom posvetil dr. Matija Slavič, profesor bogoslovja. Str. 155. V Mariboru, 1917. Založba kn. šk. lav. ordinariata. — Tiskarna sv. Cirila. Cena 60 vin.

Premnogi vojaki so v teh časih odtrgani od cerkvenega življenja, zlasti od poslušanja božje besede. Kaj jim je bolj potrebno kot neko vsaj malo nadomestilo v pomanjkanju duhovnega življenja. To nadomestilo jim nudi v veliki meri zgoraj označena knjiga. Kratka, pa zelo praktična navodila, posneta iz svetih evangelijev, nudijo vojaku v polni meri duhovno tolažbo. Obujajo mu zlasti čednosti, ki so v vojaškem življenju predvsem potrebna, da v vojaku ne zamre vera, zaupanje v Boga, vdanost v njegovo voljo, stanovska čistost itd. Zlasti lepa so navodila glede trpljenja. — Velikega praktičnega pomena je evangelijem pridejani molitvenik, ki obsega jutranjo in večerno molitev, sv. mašo, litanije, molitev za spoved in sv. obhajilo, kratek pouk o poslednjem olju, generalni odvezi in o popolnem kesanju.

Starši vojakov in vojni kurati naj bi poskrbeli, da bi vsak slovenski vojak imel poleg molitvenika tudi knjigo »Nedeljski in prazniški evangeliji z razlago in opomini«.

Janko Cegnar, vojni kurat.